

Våler kontrollutvalg 2019-2023

Dato: 12.10.2020 08:30

Sted: Møterom ved kantina

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil evt.
på e-post .

Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

<Sted> 03.10.2020

For leder i Våler kontrollutvalg 2019-2023, Geir Thomas Finstad

Saksliste

Møteinnkalling

Møteinnkalling Våler kontrollutvalg 2019-2023 12.10.2020

3

Saker til behandling

47/20 Sak V-47/20 Referater, orienteringer og diskusjoner.

5

48/20 Sak V-48/20 Risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024 - Innspill fra tillitsvalgte.

13

49/20 Sak V-49/20 Risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll 2021-2024 - foreløpige diskusjoner.

14

50/20 Sak V-50/20 Rapportering til kontrollutvalget om "Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen".

20

51/20 Sak V-51/20 Budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet 2021.

24

52/20 Sak V-52/20 Samtale med kommunedirektøren.

53

53/20 Sak V-53/20 Undersøkelse Innkjøp - Rapport fra Revisjons Øst IKS.

54

54/20 Sak V-54/20 Samtale med ordføreren.

115

55/20 Sak V-55/20 Eventuelt.

116

56/20 Sak V-56/20 Evaluering av kontrollutvalgets møte.

117

MØTEINNKALLING

Våler kontrollutvalg 2019-2023

Dato: 12.10.2020 kl. 08:30
Sted: Møterom ved kantina
Arkivsak: 18/00082

Kontrollutvalgets medlemmer:	Geir Thomas Finstad (BVS) - leder Hans Johan Finne (SP) – nestleder Unni Langmoen (FOLI) Egil Olav Hansen (SV) Åse Pedersen (AP)
Forfall:	Forfall må meldes så snart som mulig til telefon 97736379 eller TorgunM.Bakken@gs-iks.no
Ordfører:	Ordfører Ola Cato Lie
Revisor:	Revisjon Øst IKS v./oppdr.ansv. regnsk.rev. Tommy Pettersen/ oppdr.ansv.forv.rev. Lina Høgås-Olsen/Magnus Michaelsen/Jo Erik Skjeggstad
Kopi av innkallingen sendes:	Konst. kommunedirektør Asgeir Rustad Daglig leder i Revisjon Øst IKS, Morten Alm Birkelid
Kopi av saklisten uten vedlegg sendes på e-post til:	Varamedlemmene (til orientering). Varamedlemmene møter ikke uten nærmere innkalling.
Sekretær:	Sekretariatsleder Torgun M. Bakken Nytilsatt sekretariatsleder Anne Haug deltar også i møtet.
Invitert til sak:	Ordfører Ola Cato Lie til sak 54/20. Hovedtillitsvalgte og verneombud til sak 48/20.
Innkalt til sak:	Konst. kommunedirektør Asgeir Rustad til sakene 52/20 og 53/20.
Hele saklisten med vedlegg legges på	http://www.gs-iks.no/kontrollutvalgene/vaaler/ og på kommunens hjemmeside.

SAKSKART			Ca.tid for beh.	Hvem deltar
Saker til behandling				
47/20	19/00033-16	Sak V-47/20 Referater, orienteringer og diskusjoner.	08.30	
48/20	20/00003-3	Sak V-48/20 Risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024 - Innspill fra tillitsvalgte.	09.15	Inviterte

49/20	20/00003-4	Sak V-49/20 Risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll 2021-2024 - foreløpige diskusjoner.	09.45	
50/20	18/00019-37	Sak V-50/20 Rapportering til kontrollutvalget om "Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen".	10.30	Oppdr.ansv. RR
51/20	18/00035-14	Sak V-51/20 Budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet 2021.	11.00	
		Lunsj	11.30	
52/20	18/00046-86	Sak V-52/20 Samtale med kommunedirektøren.	12.00	Kom.dir.
53/20	18/00153-23	Sak V-53/20 Undersøkelse Innkjøp - Rapport fra Revisjons Øst IKS.	13.00	Kom.dir.
		Pause	13.45	
54/20	18/00067-34	Sak V-54/20 Samtale med ordføreren.	14.00	Ordfører
55/20	18/00104-31	Sak V-55/20 Eventuelt.	14.45	
56/20	18/00105-31	Sak V-56/20 Evaluering av kontrollutvalgets møte.	15.00	

Geir T. Finstad (sign.)
kontrollutvalgets leder

Kongsvinger, 3.10.20
Torgun M. Bakken

Arkivsak-dok. 19/00033-16
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg 2019-2023

12.10.2020

SAK V-47/20 REFERATER, ORIENTERINGER OG DISKUSJONER.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering.

Vedlegg:

1. Skatteinngangen pr. august 2020.
2. Skatteinngangen pr. september 2020.
3. Kontrollutvalgets tiltaksplan for 2020.

Saksframstilling:

Orienteringer/diskusjoner

- Presentasjon av den nye daglige lederen.
- Gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene (**hvert enkelt medlem forbereder en orientering til de øvrige**).
 - Saker fra formannskapet – Geir Finstad
 - Saker fra kultur og oppvekst – Åse Pedersen
 - Saker fra næring og miljø – Hans Johan Finne
 - Saker fra helse og omsorg – Unni Langmoen
 - Regnskapssaker – Egil Olav Hansen
- Kommunestyrets saker og vedtak.
- Referat fra kommunestyremøte. Kontrollutvalgets medlem i KS ev. kontrollutvalgets leder oppfordres til å orientere om sakene i møtet, spesielt kontrollutvalgets saker.
- Oversikt over oppfølging av KU-saker, hva er mottatt og hva er restansene? En oppdatert oversikt over oppfølging av KU-saker ligger på <https://www.gsi.no/kontrollutvalgene/vaaler/>
- Eventuelle mediasaker.
- Innspill fra kontrollutvalgsmedlemmene, tiltaksplanen og temaer.
- Oppfølging av kommunens selskaper, hvordan organiserer vi dette, jf. diskusjon på opplæringsdag II 17.9.20.

SKATTEINNGANGEN

MÅNED	Budsjett 2020				Inngang 2020		Avvik skatteinng./budsj.		AVVIK FRA		AVVIK FRA	
	INNGANG 2018	INNGANG 2019	BUDSJETT 2020	Akkumulert	Inngang 2020	Akkum. Hittil	I kr.	I %	BUDSJETT 20	I %	INNGANG 19	I %
							Hittil i år	Hittil i år				
									Pr. mnd		Pr. mnd.	
JAN	9,474,421	10,088,175	10,100,000	10,100,000	10,031,193	10,031,193	-68,807	-0.68%	-68,807	-0.68%	-56,982	-0.56%
FEB	907,519	958,286	1,000,000	11,100,000	882,430	10,913,623	-186,377	-1.68%	-117,570	-11.76%	-75,856	-7.92%
MARS	13,477,580	13,406,487	13,600,000	24,700,000	13,143,392	24,057,015	-642,985	-2.60%	-456,608	-3.36%	-263,095	-1.96%
SUM	23,859,520	24,452,948	24,700,000		24,057,015							
APRIL	873,901	921,798	1,000,000	25,700,000	825,928	24,882,943	-817,057	-3.18%	-174,072	-17.41%	-95,870	-10.40%
MAI	14,311,174	14,576,660	14,600,000	40,300,000	12,704,197	37,587,140	-2,712,860	-6.73%	-1,895,803	-12.98%	-1,872,463	-12.85%
JUNI	707,963	628,056	760,000	41,060,000	1,135,010	38,722,150	-2,337,850	-5.69%	375,010	49.34%	506,954	80.72%
SUM	39,752,558	40,579,462	41,060,000		38,722,150							
JULI	9,530,429	9,438,265	9,600,000	50,660,000	10,870,318	49,592,468	-1,067,532	-2.11%	1,270,318	13.23%	1,432,053	15.17%
AUG	756,024	836,756	900,000	51,560,000	820,318	50,412,786	-1,147,214	-2.23%	-79,682	-8.85%	-16,438	-1.96%
SEPT	14,421,682	14,508,407	14,600,000	66,160,000								
SUM	64,460,693	65,362,890	66,160,000									
OKT	1,177,037	1,122,802	1,200,000	67,360,000								
NOV	15,412,098	17,342,036	17,000,000	84,360,000								
DES	439,721	502,688	400,000	84,760,000								
TOT	81,489,549	84,330,416	84,760,000	84,760,000								

Kommentar fra skatteoppkrever:

I august 2020 fikk Våler inn kr. 79 682,- mindre enn budsjettet. Dvs. en - på 8,85%
 Samtidig fikk vi inn kr. 16 438,- mindre enn i august 2019. Dvs. en - på 1,96%
 Hittil i år har Våler fått inn kr. 1 147 214,- mindre enn budsjettet. Dvs. en - på 2,23%

Våler 2.september 2020.

Odd Nybo
 Skatteoppkrever

SKATTEINNGANGEN

MÅNED	Budsjett 2020				Inngang 2020		Avvik skatteinng./budsj.		AVVIK FRA		AVVIK FRA	
	INNGANG 2018	INNGANG 2019	BUDSJETT 2020	Akkumulert	Inngang 2020	Akkum. Hittil	I kr.	I %	BUDSJETT 20	I %	INNGANG 19	I %
							Hittil i år	Hittil i år				
									Pr. mnd		Pr. mnd.	
JAN	9,474,421	10,088,175	10,100,000	10,100,000	10,031,193	10,031,193	-68,807	-0.68%	-68,807	-0.68%	-56,982	-0.56%
FEB	907,519	958,286	1,000,000	11,100,000	882,430	10,913,623	-186,377	-1.68%	-117,570	-11.76%	-75,856	-7.92%
MARS	13,477,580	13,406,487	13,600,000	24,700,000	13,143,392	24,057,015	-642,985	-2.60%	-456,608	-3.36%	-263,095	-1.96%
SUM	23,859,520	24,452,948	24,700,000		24,057,015							
APRIL	873,901	921,798	1,000,000	25,700,000	825,928	24,882,943	-817,057	-3.18%	-174,072	-17.41%	-95,870	-10.40%
MAI	14,311,174	14,576,660	14,600,000	40,300,000	12,704,197	37,587,140	-2,712,860	-6.73%	-1,895,803	-12.98%	-1,872,463	-12.85%
JUNI	707,963	628,056	760,000	41,060,000	1,135,010	38,722,150	-2,337,850	-5.69%	375,010	49.34%	506,954	80.72%
SUM	39,752,558	40,579,462	41,060,000		38,722,150							
JULI	9,530,429	9,438,265	9,600,000	50,660,000	10,870,318	49,592,468	-1,067,532	-2.11%	1,270,318	13.23%	1,432,053	15.17%
AUG	756,024	836,756	900,000	51,560,000	820,318	50,412,786	-1,147,214	-2.23%	-79,682	-8.85%	-16,438	-1.96%
SEPT	14,421,682	14,508,407	14,600,000	66,160,000	14,673,573	65,086,359	-1,073,641	-1.62%	73,573	0.50%	165,166	1.14%
SUM	64,460,693	65,362,890	66,160,000		65,086,359							
OKT	1,177,037	1,122,802	1,200,000	67,360,000								
NOV	15,412,098	17,342,036	17,000,000	84,360,000								
DES	439,721	502,688	400,000	84,760,000								
TOT	81,489,549	84,330,416	84,760,000	84,760,000								

Kommentar fra skatteoppkrever:

I september 2020 fikk Våler inn kr. 73 573,- mer enn budsjettet. Dvs. en + på 0,50%
 Samtidig fikk vi inn kr. 165 166,- mer enn i september 2019. Dvs. en + på 1,14%
 Hittil i år har Våler fått inn kr. 1 073 641,- mindre enn budsjettet. Dvs. en - på 1,62%

Våler 2.oktober 2020.

Dette er min siste månedsrapport!

Odd Nybo

Skatteoppkrever



KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

TILTAKSPLAN 2020

KONTROLLUTVALGET I
VÅLER KOMMUNE



Revidert 30.9.20

Glåmdal sekretariat IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes



KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

Kontroll med forvaltningen

Møte	Oppgaver knyttet til kontroll med forvaltningen
Fortløpende rapportering	- Samme økonomiske rapportering som formannskapet får. - Kontrollutvalsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. - Kontrollutvalget har valgt å fordele følgende utvalg mellom seg (oppfølging) - Saker fra formannskapet – Geir Finstad - Saker fra kultur og oppvekst – Åse Pedersen - Saker fra næring og miljø – Hans Johan Finne - Saker fra helse og omsorg – Unni Langmoen - Regnskapssaker – Egil Olav Hansen - Geir Thomas Finstad er kontrollutvalgets representant i kommunestyret.
I hvert møte eller når kontrollutvalget bestemmer det	- Samtale med ordfører og rådmann. - Rapporteringer fra rådmannen: - Økonomisk situasjon – inkludert byggeprosjekter. - Anmeldelser og varsling (rutiner for varsling). - Oppfølging av kommunestyrevedtak (hvert halvår) - Sykefravær. - Tilsynssaker. - Informasjon fra enhetene/virksomhetene/tjenestene (<i>spesifisert under hvert enkelt møte</i>). - Sekretariatsleders oversikt over kontrollutvalgets saker med vedtak og oppfølgingen av disse (en oppdatert oversikt ligger på http://www.gsi.no/kontrollutvalgene/vaaler/ (under «Sentrale dokumenter)) - Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging.
Aktuell informasjon	I den grad følgende temaer/områder ikke blir undersøkt gjennom bestilling av forvaltningsrevisjon, kan det være aktuelt å be om tilbakemeldinger fra administrasjonen på ulike områder, bl.a. ut fra risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon. Slik informasjon blir spesifisert under hvert enkelt møte.
Mandag 3.2.20	- Oppfølging av KS-saker, ikke oppfulgte saker (rådmannen). - Revidering av kontrollutvalgets reglement. - Arild Lande – næringsutvikling, nye tiltak og oppfølging av tidligere vedtatte tiltak. Mister kommunen arbeidsplasser (Stiftelsen sentralregisteret Braskereidfoss)? - Bruk av konsulent tjenester, oversikt over denne bruken.
Mandag 16.3.20 AVLYST	- Behandle skatteoppkrevers årsrapport for 2019 og kontrollrapport fra Skatteetaten. - Kommunens beredskapsplaner, hvor oppdaterte er disse, hva inneholder disse planene og når var det sist vært øvelser. - Oppfølging av sykefravær, hvilke tiltak er planlagt for å få ned sykefraværet. Er det gjennomført medarbeiderundersøkelser? (Utsettes på grunn av bestilt FR) - Nærmere informasjon om økonomien v/økonomisjef.
Onsdag 6.5.20	- Behandle skatteoppkrevers årsrapport for 2019 og kontrollrapport fra Skatteetaten. - Kommunens beredskapsplaner, hvor oppdaterte er disse, hva inneholder disse planene og når var det sist vært øvelser. - Er det gjennomført medarbeiderundersøkelser? (spørsmål til rådmannen) - Nærmere informasjon om økonomien v/økonomisjef (utsettes til juni)
Fredag 19.6.20	Nærmere informasjon om økonomien v/økonomisjef.
Mandag 31.8.20	- Informasjon om håndtering av "sårbare barn" i korona-situasjonen (jf. sak 32/20). - Tas opp under samtalen med ordføreren (sendes ut i forkant): - Kontrollutvalget oppfordrer ordføreren til at det bør legges opp til mer informasjon til innbyggerne om korona-situasjonen, spesielt til de som ikke har tilgang på nett. - Samhandling mellom politikerne og administrasjonen, blir det gjennomført dialogmøter? Er det god nok kommunikasjon?



KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

Møte	Oppgaver knyttet til kontroll med forvaltningen
Mandag 12.10.20	•
Mandag 23.11.20	•
2021	•

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i § 3 i forskrift om kontrollutvalget og revisjon og koml. § 24-9.
Mandag 3.2.20	- Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2019, med foreløpig informasjon om oppfølging av årsavslutningsbrevet for 2018. - Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2019.
Mandag 16.3.20 AVLYST	•
Onsdag 6.5.20	- Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2019 (utsettes til juni). - Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2019 (utsettes til juni).
Fredag 19.6.20	- Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2019. - Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2019.
Mandag 31.8.20	Rapportering til kontrollutvalget om "Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen" (utsettes til oktober).
Mandag 12.10.20	- Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2020. - Rapportering til kontrollutvalget om "Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen".
Mandag 23.11.20	•
2021	•

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i koml. § 23-3, samt plan for forvaltningsrevisjon.
Mandag 3.2.20	Bestilling av FR i tråd med plan for FR for 2019-2020.
Mandag 16.3.20 AVLYST	- Ytterligere oppfølging av FR Innkjøp, jf. KU-sak 4/18 og 18/18. - Prosjektplan FR – Sykefraværet i kommunen.
Onsdag 6.5.20	- Rapport selskapskontroll/forvaltningsrevisjon i Våler Vekst AS ¹ (utsettes til juni). - Ytterligere oppfølging FR – Vann og avløp, jf. KU-sak 54/19 (utsettes til august).
Fredag 19.6.20	Rapport selskapskontroll/forvaltningsrevisjon i Våler Vekst AS (utsettes til august for å få med intervjuer av brukere og ansatte, jf. korona-situasjonen).
Mandag 31.8.20	- Rapport selskapskontroll/forvaltningsrevisjon i Våler Vekst AS. - Ytterligere oppfølging av FR Innkjøp, jf. KU-sak 4/18 og 18/19. - Ytterligere oppfølging FR – Vann og avløp, jf. KU-sak 54/19.
Mandag 12.10.20	- Undersøkelse fra Hedmark Revisjon IKS, jf. KU-sak 26/20. - Risiko- og vesentlighetsvurdering/plan for forvaltningsrevisjon for 2021-2024-foreløpige diskusjoner.
Mandag 23.11.20	- Risiko- og vesentlighetsvurdering/plan for forvaltningsrevisjon for 2021-2024. - Rapport FR sykefravær (ev. i neste møte).
2021	- Oppfølging av rapporten om psykososialt skolemiljø når den nye skolen er på plass, jf. KU-sak 55/19. - Rapport FR sykefravær (første møtet etter nyttår)

¹ Tidligere bestilt forvaltningsrevisjon/selskapskontroll legges under forvaltningsrevisjon.



KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

Møte	Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon
	Ytterligere oppfølging av FR - Vann og avløp, jf KU-sak 54/19 og 43/20 (aug.2021)

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med eierskapskontroll.

Møte	Oppgaver knyttet til eierskapskontroll
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i koml. § 23-4, samt plan for eierskapskontroll.
Mandag 3.2.20	•
Mandag 16.3.20 AVLYST	•
Onsdag 6.5.20	Kort om risiko- og vesentlighetsvurdering/plan for eierskapskontroll for 2020-2023 (utsettes)
Fredag 19.6.20	Kort om risiko- og vesentlighetsvurdering/plan for eierskapskontroll for 2020-2023.
Mandag 31.8.20	•
Mandag 12.10.20	•
Mandag 23.11.20	Risiko- og vesentlighetsvurdering/plan for eierskapskontroll for 2021-2024.
2021	•

Kontrollutvalgets påseansvar med revisjonen

Møte	Oppgaver knyttet til kontrollutvalgets påseansvar
	Revisjonen rapporterer om sin virksomhet ved behov. Revisjonens plan for Våler kommune og er til enhver tid tilgjengelig for kontrollutvalget. Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i koml. § 23-2.
Mandag 3.2.20	- Vurdering av kontrollutvalgets påseansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for 2019, jf. NKRFs veiledere. - Oppdragsansvarlige revisorers habilitetserklæring for Våler kommune for 2020 (utsettes til neste møte). - Oppdragsavtale for Våler kommune 2020. - Statusrapport oppdragsavtale for 2019, andre halvår (31.12.19). - Engasjementsbrev for 2020 (utsettes).
Mandag 16.3.20 AVLYST	- Oppdragsansvarlige revisorers habilitetserklæring for Våler kommune for 2020. - Informasjon om Hedmark Revisjon IKS sin interne kvalitetssikring (ISQC1)
Onsdag 6.5.20	- Oppdragsansvarlige revisorers habilitetserklæring for Våler kommune for 2020. - Informasjon om Hedmark Revisjon IKS sin interne kvalitetssikring (ISQC1) (utsettes til august).
Fredag 19.6.20	•
Mandag 31.8.20	- Informasjon om Hedmark Revisjon IKS sin interne kvalitetssikring (ISQC1). - Statusrapport oppdragsavtale 1. halvår 2020 (30.6.20)
Mandag 12.10.20	•
Mandag 23.11.20	Engasjementsbrev for 2020.

Budsjettbehandlingen

Møte	Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. bl.a. relatert til bestemmelsen i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2. Kontrollutvalget følger opp at kontrollutvalgets forslag følger med til kommunestyrets behandling av budsjettet (jf. reglement for kontrollutvalget § 4).



KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

Møte	Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen
Mandag 3.2.20	•
Mandag 16.3.20 AVLYST	•
Onsdag 6.5.20	•
Fredag 19.6.20	•
Mandag 31.8.20	•
Mandag 12.10.20	• Forslag til budsjett for kontroll- og kontrollarbeidet for 2021.
Mandag 23.11.20	•

Kontrollutvalgets rapportering

Møte	Oppgaver knyttet til kontrollutvalgets rapportering
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i koml. § 23-5.
Mandag 3.2.20	• Kontrollutvalgets årsrapport for 2019 behandles og oversendes deretter kommunestyret til behandling. • Kontrollutvalgets rapportering til kommunestyret av resultatet av gjennomført forvaltningsrevisjon og selskapskontroll (rådmannens oppfølging av eventuelle anbefalinger), skal gå fram av kontrollutvalgets årsrapport. • Eventuelle omprioriteringer av prosjekter skal også framgå av årsrapporten.
Mandag 16.3.20 AVLYST	•
Onsdag 6.5.20	•
Fredag 19.6.20	•
Mandag 31.8.20	•
Mandag 12.10.20	•
Mandag 23.11.20	• Kontrollutvalgets årsplan for 2021 vedtas og oversendes deretter til kommunestyret til orientering.

Arkivsak-dok. 20/00003-3
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg 2019-2023

12.10.2020

SAK V-48/20 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING OG PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2021-2024 - INNSPILL FRA TILLITSVALGTE.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar innspillene fra de tillitsvalgte til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget skal utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon, som skal vedtas av kommunestyret. Planen utarbeides på bakgrunn av en risiko- og vesentlighetsvurdering, som Glåmdal sekretariat IKS gjennomfører. For å få et best mulig grunnlag for å finne nyttige prosjekter, bruker sekretariatet mange kilder, og tillitsvalgte og verneombud er en viktig sådan, da de har god kjennskap til kommunens virksomhet.

Vi har derfor invitert hovedtillitsvalgt/verneombud til å delta i kontrollutvalgets møte i oktober, hvor vi da vil be om innspill fra den siden også, med spesielt fokus på hvor de tillitsvalgte mener at det er behov for å gjøre dypere undersøkelser i kommunene. Vi har bedt om tilbakemelding på om de har merket seg områder i kommunen, som det er stor risiko for at kommunen ikke får levert sine tjenester på en tilfredsstillende måte eller at ikke lover og regler følges. Vi har satt av ca. en halv time til diskusjonen.

Vi har mottatt tilbakemelding på at Oliv Lundeby Furulund, Hovedtillitsvalgt, Fagforbundet vil delta i møtet.

Arkivsak-dok. 20/00003-4
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang
Våler kontrollutvalg 2019-2023
Våler kontrollutvalg 2019-2023

Møtedato
12.10.2020

SAK V-49/20 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING OG PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL 2021-2024 - FORELØPIGE DISKUSJONER.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Vedlegg:

1. Skjema for diskusjon i kontrollutvalget.

Saksframstilling:

Som nevnt fra sekretariatet tidligere, skal Glåmdal sekretariat IKS gjennomføre en risiko- og vesentlighetsvurdering i alle 7 kommunene. Analysen skal danne grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon, som angir hvilke forvaltningsrevisjonsprosjekter som bør gjennomføres i perioden 2021-2024 både i kommunen og i kommunens selskaper.

Som dere også er kjent med, skal det også gjøres en tilsvarende vurdering i forhold til plan for eierskapskontroll – og vi har ikke vært helt sikre på hvordan vi skal legge fram disse to planene, om de skal legges fram hver for seg eller om det blir i ett dokument. Etter hvert har vi kommet fram til at begge risiko- og vesentlighetsvurderingene og planene legges i ett dokument.

Vi har laget et lite skjema, som kan danne grunnlaget for en diskusjon i kontrollutvalget. Vi ber om at dere kikker på det og tenker igjennom hvilke områder dere mener det er behov for forvaltningsrevisjon på, ut fra den kjennskapen dere har fra kommunen eller fra kommunens selskaper.

Ut fra alle de kildene som vi har benyttet i disse vurderingene, vil vi legge fram et dokument risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll i neste møte. Kommunedirektøren og lederne av selskapene vil få dokumentet til uttalelse før dere behandler det.

Spørreskjema

Er det noen områder du mener det burde vært gjennomført forvaltningsrevisjon på? Og hvilket tema bør denne forvaltningsrevisjonen i så fall ha? Vi har satt opp noen forslag til temaer, men dette er selvsagt ikke uttømmende, så sett gjerne inn andre forhold som du mener bør undersøkes nærmere!

Aktuelle temaer:	Eventuelle manglende oppfølging/rutiner på hvilke områder/enheter/tjenester? ¹ Utdyp gjerne.
1. Hvordan følges politiske vedtak opp av administrasjonen?	
2. Hva er ditt inntrykk av administrasjonens oppfølging/praktisering av offentlighetsloven og forvaltningsloven?	
3. Er sakene som legges fram for politisk behandling godt nok utredet?	
4. Legges saker fram for politisk behandling iht. til pålegg/avtaler/planer?	
5. Er rapporteringen fra administrasjonen til politisk nivå tilfredsstillende?	
6. Er det ditt inntrykk at det ofte forekommer saksbehandlingsfeil?	

¹ Se vedlegg til spørreskjemaet, dette er en grovoversikt over de fleste av kommunens områder/tjenester.

Spørreskjema risiko- og vesentlighetsvurdering

KU-Våler 2020

Aktuelle temaer:	Eventuelle manglende oppfølging/rutiner på hvilke områder/enheter/tjenester? ¹ Utdyp gjerne.
7. Er det ditt inntrykk at saksbehandlingstiden for behandling av saker fra innbyggerne er for lang?	
8. Driftes kommunens tjenester i samsvar med politiske føringer?	
9. Er det etablert gode nok rutiner i kommunen på de forskjellige enhetene?	
10. Er det ditt inntrykk at innbyggeren ofte ikke får de tjenestene de har krav på?	
11. Er tilgjengeligheten til de ansatte i kommunene tilfredsstillende? (Får innbyggerne kontakt med/tak i de som de henvender seg til?)	
12. Blir innbyggerne møtt med den respekten og vennligheten som forventes?	
13. Er det god nok kvalitet i tjenestene som ytes fra de forskjellige enhetene i kommunen?	

Spørreskjema risiko- og vesentlighetsvurdering

KU-Våler 2020

Aktuelle temaer:	Eventuelle manglende oppfølging/rutiner på hvilke områder/enheter/tjenester? ¹ Utdyp gjerne.
14. Er det god nok kompetanse i kommunen på de forskjellige enhetene?	
15. Hvordan oppfatter du at den etiske holdningen blant de ansatte er?	
16. Er mobbing et problem i kommunen?	
17.	
18.	
19.	
20.	

Vedlegg til spørreskjemaet

Administrasjon og støttetjenester

- Styringssystemer; planlegging, rapportering og oppfølging
- Anskaffelser
- Datasystemer; IKT-systemer, saksbehandling, økonomi - og regnskap m.fl
- Oppfølging av vedtak
- Finansforvaltning
- Internkontroll
- Organisasjon/personal
- Bruk av støttetjenester
- Miljø - bærekraftig utvikling
- Eiendomsskatt
- Offentlig støtte/næringsstøtte

Oppvekst og utdanning

- Barnehager
 - Dekningsgrad/tilgjengelighet
 - Kostnader
 - Kvalitet
- Grunnskole
 - Pedagogisk-psykologisk tjeneste
 - Tilpasset opplæring
 - Spesialundervisning
 - Elevenes fysiske og psykiske skolemiljø
 - Kompetanse og rekruttering
 - Skoleskyss
 - Skolefritidsordning

Helse- og sosial

- Pleie og omsorg
 - Institusjonsplasser
 - Hjemmetjenester
 - Psykisk helsevern
 - Individuelle planer
 - Kompetanse/rekruttering
- Helse
 - Legedekning
 - Skolehelsetjeneste
 - Helsestasjoner
 - Fysio- og ergoterapidekning
- Sosial omsorg
- Barnevern
 - Omfang - andel tilsyn og tiltak
 - Kompetanse hos ansatte
- Flyktninger
 - Bosetting og integrering

Spørreskjema risiko- og vesentlighetsvurdering

KU-Våler 2020

Kirke, kultur og fritid

- Bibliotek
- Kulturskole
- Idrettsanlegg

Plan, teknisk sektor og landbruk

- Teknisk sektor
 - Vann, avløp, renovasjon (VAR)
 - Veg
 - Brann- og feiervesen
 - Eiendomsforvaltning
- Arealplanlegging
 - Plansaker
 - Byggesaksbehandling

Arkivsak-dok. 18/00019-37
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg 2019-2023

12.10.2020

SAK V-50/20 RAPPORTERING TIL KONTROLLUTVALGET OM "FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL MED ØKONOMIFORVALTNINGEN".

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar revisjonens rapportering til orientering.

Vedlegg:

1. Uttalelse fra Revisjon Øst IKS, datert 8.9.20.

Saksframstilling:

Etter den nye kommuneloven § 24-9 skal regnskapsrevisor "se etter at kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak". Dette er en ny oppgave for regnskapsrevisor. Revisor skal basere sin oppgave på en risiko- og vesentlighetsvurdering og skal senest 30 juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget på resultatet av denne kontrollen. Rådmannen skal ha kopi av rapporten.

Det er utarbeidet en ny revisjonsstandard for dette oppdraget (RSK 301) og revisjonens uttalelse er basert på denne standarden.

Revisor har i etterlevelseskontrollen kontrollert følgende:

1. Har kommunen gjennomført konkurranse for enkeltanskaffelser mellom kr 100 000 og kr 1 300 000 i henholdsvis drifts- og investeringsregnskapet.

Vi har kontrollert perioden fra 01.01.2019 til 30.11.2019

Revisjonen har avlagt en konklusjon **med forbehold**, dvs. at det er avdekket to innkjøp hvor det er benyttet annen leverandør enn det som rammeavtalen skulle tilsi. Revisjonen gir følgende konklusjon:

Konklusjon med forbehold

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi, med unntak av virkningene av forholdene omtalt i avsnittet «*Grunnlag for konklusjonen med forbehold*», i vår uttalelse, ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Våler kommune ikke i det alt vesentligste har etterlevd bestemmelsene lov, forskrifter og de interne rutinene som gjelder for konkurranse for enkeltanskaffelser mellom kr 100 000 og kr 1 300 000 i henholdsvis drifts- og investeringsregnskapet.

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.revisjon-ost.no
post@rev-ost.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

Til kontrollutvalget i Våler kommune

UAVHENGIG REVISORS ATTESTASJONSUTTALELSE OM ETTERLEVELSE AV BESTEMMELSER OG VEDTAK FOR ØKONOMIFORVALTNINGEN

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Våler kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende områder:

Kontroll av kommunens etterlevelse av reglene i lov og forskrifter om offentlige anskaffelser. Vi har kontrollert:

1. Har kommunen gjennomført konkurranse for enkeltanskaffelser mellom kr 100 000 og kr 1 300 000 i henholdsvis drifts- og investeringsregnskapet.

Vi har kontrollert perioden fra 01.01.2019 til 30.11.2019.

Kriterier er hentet fra: Lov om offentlige anskaffelser med forskrifter og kommunens økonomireglement av 30.10.2017. Vedtatt av kommunestyret i sak 52/17.

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester) har Revisjon Øst IKS et tilstrekkelig kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i det vesentlige i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskontroll.

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Grunnlag for konklusjonen med forbehold

Vi konstaterer at det ikke er på plass rammeavtaler vedrørende håndverkstjenester, og anbefaler at dette kommer på plass. Vi sendte forespørsel til administrasjonen for 8 utplukkede anskaffelser. Ved kjøp av enkelte produkter konstaterer vi at det er benyttet en annen leverandør enn den kommunen har inngått rammeavtale med ved 2 anskaffelser.

Konklusjon med forbehold

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi, med unntak av virkningene av forholdene omtalt i avsnittet «*Grunnlag for konklusjonen med forbehold*», i vår uttalelse, ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Våler kommune ikke i det alt vesentligste har etterlevd bestemmelsene lov, forskrifter og de interne rutinene som gjelder for konkurranse for enkeltanskaffelser mellom kr 100 000 og kr 1 300 000 i henholdsvis drifts- og investeringsregnskapet.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påse ansvar med økonomiforvaltningen og til Våler kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Løten, 8. september 2020


Tommy Pettersen

oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Kopi: Kommunedirektøren

Arkivsak-dok. 18/00035-14
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg 2019-2023	12.10.2020

SAK V-51/20 BUDSJETT FOR KONTROLL- OG REVISJONSARBEIDET 2021.

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Følgende forslag til ramme for budsjettet for kontroll- og revisjonsordningen for Våler kommune vedtas og oversendes kommunen som kontrollutvalgets forslag til ordningen for 2021.
2. Budsjettforslaget for sekretariatet behandles på nytt etter at det nye representantskapet for Konsek Øst IKS er konstituert. Det tas derfor forbehold om det nye representantskapets vedtak for budsjetttrammen for 2021. Eventuelle endringer ettersendes.

	Budsjett 2021
Kontrollutvalget	176 000
Sekretariatet	202 000
Revisjonen	1 050 625
Totalt	1 428 625

3. Forslaget følger formannskapets innstilling til kommunestyret vedrørende budsjettet for Våler kommune 2021.
4. Saksutskrift av kommunestyrets behandling, med spesifisering av bevilgede beløp for kontroll- og revisjonsarbeidet, sendes kontrollutvalget, Revisjon Øst IKS og Konsek Øst IKS til orientering.

Vedlegg:

1. Budsjett for Konsek Øst IKS for 2021
2. Budsjett og økonomiplan for Revisjon Øst IKS for 2021.
3. Forslag til oppdragsavtalen med Revisjon Øst IKS for 2021.

Saksframstilling:

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon (FOR-2019-06-17-904) § 2 sier følgende:

- Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.

Dette vil si budsjett for kontrollutvalgets egen virksomhet, for sekretærfunksjonen og for revisjonen. Det er verdt å ha med seg kommentarene til forskriften § 2, hvor det står følgende: **«At forslaget skal følge innstillingen betyr også at kommunedirektøren ikke har adgang til å gjøre endringer i dette forslaget underveis i prosessen».**

Budsjettet for Konsek Øst IKS omfatter både kommunene i tidligere Glåmdal sekretariat IKS og kommunene i tidligere Sekretariatet for kontrollutvalgene i Sør-Østerdal, til sammen 12 kommuner.

Kontrollutvalgets egen virksomhet

Det er ikke lagt opp til noen store endringer i forhold til **kontrollutvalgets virksomhet** i 2021. Godtgjørelsen vil kunne bli endret, som følge av eventuell endring i kommunens satser for godtgjøring folkevalgte. Godtgjørelsen for stortingsrepresentanters lønn ble ikke endret i 2020, så de kommunene som baserer seg på beregninger ut fra denne, har samme godtgjørelse som i 2019. Det blir sannsynligvis derfor en endring for 2021. Vi har av den grunn budsjettet det samme som for 2020, selv om det er budsjettet med ett møte mindre. Vi har budsjettet med 7 møter i 2021, inkludert en eventuell opplæringsdag. Det vil også kunne oppstå behov for ekstraordinære møter.

Kontrollutvalgets godtgjørelse fastsettes av kommunestyret. For Våler sin del, er det fastsatt følgende godtgjøring:

Godtgjørelse	
Fast godtgjøring leder*)	41 990
Møtegodtgjørelse i tillegg?	Ja
Møtegodtgjørelse leder	kr 300 pr time
Møtegodtgjørelse medlemmer	kr 300 pr time

*) Kontrollutvalgets leder får 5 % av ordførers lønn (som er 85 % av Stortingsrepresentanters lønn (kr 987 997 fra 1.5.19)).

Foruten godtgjørelse budsjetteres det også bl.a. med reiseutgifter, abonnementer, møteutgifter og kurs. Kursutgiften er deltakelse på NKRFs kontrollutvalgskonferanse, som arrangeres i februar hvert år. Dette er en konferanse med 600-800 deltakere fra hele landet.

Sekretariatet avholder også ofte kurs for kontrollutvalgene. Dette faktureres ikke særskilt, men er en del av sekretariatets budsjett. Kontrollutvalget får møtegodtgjørelse når det er obligatoriske kurs, jf. det som er sagt ovenfor om antall møter.

Sekretærfunksjonen

Representantskapet i selskapet skal vedta en ramme for virksomheten, og denne saken ble behandlet i møte 30.9.20, sak R-08/20 (og med forhold om det nye representantskapets vedtak i det konstituerende møtet). Dette vedtaket ligger som vedlegg 1.

Det budsjettet som nå er lagt fram for sekretariatsfunksjonen, er for Konsek Øst IKS. Dette selskapet har 12 eiere. Selskapet skal være operativt fra 1.1.21.

Sekretariatets totale budsjetttramme er satt til kr 3 094 000. Det er ikke aktuelt å sammenligne dette budsjettet med tidligere budsjetter for Glåmdal sekretariat IKS. Men for Våler sin del reduseres betalingen fra kr 231 000 (OB 2020) til kr 202 000 (B 2021), en reduksjon på kr 29 000 (14,4 %). Det er redegjort for tallene i budsjettsaken, jf. vedlegg 1.

I budsjettsammenheng fordeles 40 % av kommunenes betaling etter innbyggertall og 60 % deles likt mellom kommunene. Etter endt regnskapsår fordeles de 60 prosentene etter medgått tid. Våler kommune fikk i 2020 tilbakebetalt kr 15 913 etter medgått tid i 2019.

Inkludert i sekretariatstjenesten ligger bl.a. både saksutredninger, møter, planer, analyser/vurderinger, undersøkelser og opplæring.

Revisjonen

Hedmark Revisjon IKS leverer tjenester til 9 kommuner og 1 fylkeskommune i tillegg til de 7 kommunene i Glåmdalsdistriktet. Inkludert i rammen er betaling for:

- Revisjon av kommuneregnskapet, regnskapsbekreftelsen samt tilleggsoppgaver.
- Forenklet etterlevelseskontroll (dette er en ny oppgave etter ny kommunelov § 24-9).
- Forvaltningsrevisjon.
- Selskapskontroll.
- Div. faglig veiledning.
- Attestasjonsoppgaver (inkludert momskompensasjon)
- Spillemiddelregnskaper.
- Pasientregnskaper (sykehjem og boliger med heldøgns omsorg og pleie).
- Eventuelle granskningsoppgaver eller spesielle undersøkelser (vanligvis initiert/bestilt av enten kontrollutvalget, kommunestyret eller formannskapet).

I tillegg kommer revisjonens deltakelse i kontrollutvalgets møter og kommunestyremøter.

Spesifisering av tidsbruk på de forskjellige oppgavene, går fram av oppdragsavtalen, jf. vedlegg 3. Dette er et foreløpig forslag, ettersom den endelige oppdragsavtalen først skal behandles/vedtas av kontrollutvalget i det første møtet i 2021 (etter at kommunestyret har behandlet budsjettet).

Representantskapet i Revisjon Øst IKS behandlet budsjettet for selskapet i møtet 16.9.20 (se vedlegg 2). Ut fra dette vedtaket vil betalingen, for 2021 for Våler sin del, bli kr 1 050 625 mot kr 1 025 000 i 2020, dvs. en økning på kr 25 625 (2,4 %). Årsaken er en liten økning i timeprisen på kr 25. Det er ingen endring i antall timer til disposisjon.

Totalt

Det samlede forslaget er som følger:

Områder	Poster	Budsjett 2021	Budsjett 2020
Kontrollutvalget	Godtgjørelser kontrollutvalget	140 000	140 000
	Reiseutgifter/kjøregodtgj.	5 000	5 000
	Tapt arb.fortj.		
	Abonnementer/medlemskap	2 000	2 000
	Møteutgifter	3 000	3 000
	Kurs	26 000	26 000
	Sum	176 000	176 000
Sekretariat	Ramme for virksomheten	202 000	231 000
Revisjonen	Ramme for virksomheten	1 050 625	1 025 000
Sum		1 428 625	1 432 000

Totalt er Våler sin betaling for kontroll- og revisjonsvirksomheten for 2021 på kr 1 428 625, en liten reduksjon på økning på 0,2 % fra 2020.

BUDSJETT 2021 og ØKONOMIPLAN 2021-2024

for Konsek Øst IKS



Behandlet i

- Styret 16.9.20
- Representantskapet 30.9.20 og xx.xx.20

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog,
Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal,
Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot, Åsnes
Organisasjonsnr. 989 541 471
www.gs-iks.no

Postadresse: Postboks 900, 2226 Kongsvinger
Besøksadresse: Fjellgata 4, Kongsvinger
Telefon: 977 36 379
E-mail: TorgunM.Bakken@gs-iks.no

Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024



BUDSJETT 2021

LOVMESSIGE RAMMEBETINGELSER

I henhold til kommuneloven § 23-7 skal kommunestyret sørge for sekretariatsbistand til kontrollutvalget, som tilfredsstiller utvalgets behov.

Glåmdal sekretariat IKS har siden 2005 levert sekretariatstjenester til kontrollutvalgene i kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler og Åsnes.

Kommunestyrene i Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot og Åsnes har vedtatt at det er Kontrollutvalgssekretariat Øst IKS (Konsek Øst IKS), som skal sørge for tjenester til kontrollutvalgene i disse kommunene fra 1.1.21. Det er vedtatt en selskapsavtale og selskapet skal følge lov om interkommunale selskaper. Regnskapene skal føres etter kommunale regnskapsprinsipper.

ØVRIGE RAMMEBETINGELSER

Sekretariatets oppgaver

Sekretariatet er kontrollutvalgets utøvede organ og handler på vegne av kontrollutvalget. En beskrivelse av oppgavene går fram av selskapets årsplan samt av kontrollutvalgenes årsplaner. I tillegg har daglig leder administrative oppgaver knyttet til drift av selskapet. Det er laget egen strategiplan for selskapet.

Bemanning

Konsek Øst IKS har 2,8 årsverk.

Lokalisering

Konsek Øst IKS vil ha sitt hovedkontor på Kongsvinger og vil i tillegg ha et avdelingskontor i Sør-Østerdal, for tiden på Rena.

ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER - BUDSJETT

Kontrollutvalgene skal legge fram forslag til budsjett for hele kontroll- og tilsynsordningen i kommunen, inkludert ramme for sekretariatsvirksomheten og revisjonsvirksomheten.

Budsjettet for Konsek Øst IKS blir endelig vedtatt i det konstituerende møtet i representantskapet, sannsynligvis i november 2020. Representantskapet i Glåmdal sekretariat IKS vedtar et foreløpig budsjett, slik at disse kan sendes kontrollutvalgene, som skal behandle forslag til budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet for 2021.

Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024

Kommunenes betaling for sekretariatstjenesten fordeles etter samme prinsipp som tidligere Glåmdal sekretariat IKS, dvs. 40 % er etter innbyggertall, mens 60 % er fordelt likt (på 12 kommuner) i budsjettsammenheng, men blir avregnet etter medgått tid i etterkant.

DRIFTSBUDSJETT 2021

Utgifter

Det er lagt inn en stipulert lønnsøkning på 2 % for 2021, ettersom det er et år med mellomoppgjør. Vi har foreløpig ikke fått noen signaler på hva sentrale myndigheter anbefaler. Vi har budsjettet med en pensjonsutgift på 15 %, men dette er usikkert da pensjon er en noe uforutsigbar kostnad.

Møtegodtgjøring til styret følger kontorkommunens (hovedkontorets) satser for møtegodtgjøring (0,14 % av stortingsrepresentanters lønn). Den faste godtgjørelsen for styret i selskapet ble vedtatt i representantskapet 22.8.18, og er som følger:

- Styrets leder kr 20 000 (fast godtgjørelse pr. år)
- Styremedlemmer kr 3 000 (fast godtgjørelse pr. år)

Representantskapet godtgjøres fra sine respektive kommuner, med unntak av en ekstra godtgjøring for leder av representantskapet. Dette dekkes av selskapet. Det skal velges ny valgkomité i representantskapet i Glåmdal sekretariat IKS i september, og denne legger fram forslag til godtgjøring til styret, når det nye styret velges i det konstituerende møtet i representantskapet.

I det framlagte budsjettforslaget for 2021 er **sum utgifter** på kr 3 094 000. Vi har i budsjettet for 2021 tatt utgangspunkt i tallene som ville blitt lagt fram for Glåmdal sekretariat IKS, men tatt høyde for 3 ansatte i stedet for 2, og lagt til det som vi antar blir utgifter for Sør-Østerdalkontoret (som eks. husleie). Selskapets største utgifter er husleie, arkiv og kontingenter (NKRF og KS Bedrift) (som utgjør 44 % av totale utgifter).

Inntekter

Selskapet har ikke noen andre store inntekter enn det som kommunene betaler. Øvrige budsjetterte inntekter i selskapet er momskompensasjon på kr 49 000 (som ikke har noen resultateffekt) og renter av bankinnskudd på kr 10 000. Det budsjetteres ikke med refusjon sykepenges. I noen år har vi hatt noe eksternt salg, men det er tilfeldig og vanskelig å budsjettere.

Kommunenes betaling for tjenestene fordeler seg slik tabellen under viser. Kommunene i Glåmdal sekretariat IKS får redusert betaling, mens 4 av 5 av kommunene i Sør-Østerdal får høyere betaling.

	B 2021	B 2020
Refusjon Eidskog	-236 000	-269 000
Refusjon Elverum	-444 000	-264 400
Refusjon Engerdal	-169 000	-159 400
Refusjon Grue	-215 000	-246 000
Refusjon Kongsvinger	-397 000	-450 000
Refusjon Nord-Odal	-221 000	-252 000
Refusjon Stor-Elvdal	-185 000	-206 400
Refusjon Sør-Odal	-260 000	-296 000
Refusjon Trysil	-243 000	-206 400
Refusjon Våler	-202 000	-231 000
Refusjon Åmot	-212 000	- 146 170
Refusjon Åsnes	-251 000	-286 000
	-3 045 000	-1 813 000 (-2 795 770)

Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024

TALLMESSIG BUDSJETT

Nedenfor finner vi en tallmessig oversikt over inntekter og utgifter for budsjett 2021 i Konsek Øst IKS. Som nevnt, knytter det seg litt usikkerhet til tallene. Det har ikke så mye hensikt å sammenligne med tidligere år, men tallene er uansett lagt ved.

	B 2021	OB 2020	JB 2020	R 2019
Driftsinntekter				
Salgsinntekter	-	-	-6 000	-16 498
Refusjoner	-49 000	-57 000	-57 000	-60 126
Overføringer fra kommunene	-3 035 000	-2 030 000	-2 030 000	-1 902 251
Andre driftsinntekter				
Sum driftsinntekter	-3 084 000	-2 087 000	-2 093 000	-1 978 875
Driftsutgifter				
Lønn inkl. sosiale utgifter	2 380 000	1 663 000	1 715 000	1 572 249
Kjøp av varer og tjenester	658 000	480 000	559 000	438 746
Overføringer	49 000	48 000	48 000	40 420
Kalkulatoriske avskrivninger				
Sum driftsutgifter	3 087 000	2 191 000	2 322 000	2 051 415
Brutto driftsresultat	3 000	104 000	229 000	72 540
Finansposter				
Renteinntekter	-10 000	-10 000	-10 000	-12 504
Renteutgifter				
Avdrag på lån				
Mottatte avdrag på lån				
	-			
Sum finansposter	10 000	-10 000	-10 000	-12 504
Motpost kalkulatoriske avskrivninger				
Netto driftsresultat	-7 000	94 000	219 000	60 036
Interne finansieringstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	-	-	-	-59 531
Bruk av disposisjonsfond	-	-100 000	-225 000	-143 000
Sum bruk av avsetninger	-	-100 000	-225 000	-202 531
Overført til investeringsregnskapet	7 000	6 000	6 000	4 836
Dekning tidligere års merforbruk				
Avsatt til disposisjonsfond	-	-	-	59 531
Sum avsetninger	7 000	6 000	6 000	64 367
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-	-	-	-78 128
Ramme for virksomheten (sum driftsutg. + sum finansutgifter)	3 094 000	2 197 000	2 328 000	2 056 251

Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024

INVESTERINGSBUDSJETT 2021

Konsek Øst IKS har ikke behov for investeringer, med unntak av egenkapitalinnskudd KLP, som skal føres i investeringsregnskapet. Dette er et bagatellmessig beløp og finansieres ved overføring fra driftsregnskapet. Det er derfor satt opp eget budsjett for dette.

Konto	B 2021
UTGIFTER	
Kjøp av aksjer og andeler	7 000
Dekning tidligere års merforbruk	
Sum utgifter	7 000
INNTEKTER	
Overføring fra driftsregnskapet	7 000
Underskudd investering	
Sum inntekter	7 000

FONDISOVERSIKT

Det sammenslåtte selskapet IKS er en selvkostvirksomhet og har ingen andre «reserver» enn å kunne bruke av fond, dersom det oppstår uforutsette utgifter, økning i pensjonsutgifter eller for å finansiere større anskaffelser. Det kan også være behov for å ha reserver for eventuelt å kunne kjøpe inn ekstern bistand ved sykdom eller ved behov for spesiell kompetanse, eksempelvis advokatbistand.

Glåmdal sekretariat IKS har følgende (pr. i dag) disposisjonsfond, som vi blir videreført i det Konsek Øst IKS. Kommunene i Sør-Østerdal vil innbetale tilsvarende sum som gjenstår på fond pr. 31.12.20.

Disposisjonsfond	-245 260,75
Utdanningsfond	-65 913,74
Sum ubundne driftsfond 31.12.19	-311 174,49
Avsetning 2020	-78 127,77
Budsjettert bruk i 2020	225 000,00
Sum ubundne driftsfond 31.12.20	--164 302,26

Hvis budsjettert bruk av fond benyttes i 2020, vil fond pr. 31.12.20 være på rundt 164', inkludert utdanningsfond. Uten utdanningsfondet har ikke Glåmdal sekretariat IKS mer enn knapt kr 100' i reserve. Dette er veldig snaut. Men med Sør-Østerdal sin innbetaling (som skal fordeles over to år), vil fondet bli mer "forsvarlig". Inntekten fra denne fondsinnbetalingen er ikke lagt inn i budsjettet, og den vil da heller ikke ha noen resultateffekt.



Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024



ØKONOMIPLAN 2021-2023

LOVMESSIGE OG ØVRIGE RAMMEBETINGELSER

Vi viser til det som er sagt under «Budsjett 2021» ovenfor.

ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER

Økonomiplan

Representantskapet skal iht. lov om interkommunale selskaper § 20, hvert år vedta en økonomiplan for de fire neste budsjettår og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver.

Bemanning

Det er tre ansatte i Konsek Øst IKS, til sammen 2,8 årsverk. Det er ikke lagt opp til endringer i dette i perioden 2021-2024. Det blir en ny daglig leder i Glåmdal sekretariat IKS fra høsten 2020, og det vil være opp til henne og styret å vurdere den videre organiseringen i sekretariatet.

UTGIFTER

Lønn og sosiale utgifter

I budsjettet for 2021 er det lagt inn en lønnsvekst på 2 %, ettersom det er et år med mellomoppgjør. I årene med hovedoppgjør er de budsjettert med en lønnsøkning på 3 %, mens i år med mellomoppgjør legger vi inn 3 %. Vi budsjetterer med en pensjonsutgift på 15 %. Opplysninger om bemanningen er nevnt ovenfor. Fast godtgjøring til styret ble fastsatt i 2018. Valgkomiteen foreslår satser for styrets faste godtgjøring når styret blir valgt på det konstituerende møtet i representantskapet. Møtegodtgjøringen til styret følger kontorkommunens satser for godtgjøring. Godtgjøring til representantskapet vil bli utbetalt fra eierkommunene.

Driftsutgifter

Det er i tallene fra 2021 og framover lagt inn en utgiftsøkning på 1 % (på tallene fra foregående år).

Overføring til driftsregnskapet legges inn i økonomiplanen, jf. det som er sagt om investeringer under punktet om «Investeringsbudsjett 2021» ovenfor.

INNTEKTER

Sekretariatet henter i all hovedsak sine inntekter fra kommunens betaling for sekretærtjenestene. Betalingen skal skje forholdsvis etter medgått tid (60 % av netto utgifter) og folketall (40 %). I økonomiplanen (og i budsjettene) er 60 % foreløpig likt fordelt mellom kommunene. Det er i flere år lagt opp til noe finansiering ved bruk av fond, for å redusere kommunenes kostnader. Det legges ikke opp til noe bruk av fond i økonomiplanperioden.

Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024

TALLMESSIG ØKONOMPLAN

I vedlagte talloppstilling over økonomiplan for 2021-2024 har vi lagt inn det som er kjent per d.d. Økonomiplanen har tatt utgangspunkt i styrets detaljerte forslag til budsjett for 2021 og representantskapets vedtak om ramme.

Tall i hele tusen

	B 2021	Ø 2022	Ø 2023	Ø 2024
Driftsinntekter				
Salgsinntekter				
Refusjoner/overføringer	49	49	50	50
Overføringer fra kommunene	3 035	3 113	3 170	3 251
Andre driftsinntekter				
Sum driftsinntekter	3 084	3 160	3 218	3 299
Driftsutgifter				
Lønn inkl. sosiale utgifter	2 380	2 451	2 500	2 575
Kjøp av varer og tjenester	658	665	671	678
Momskomp. utg.	49	49	50	50
Kalkulatoriske avskrivninger				
Sum driftsutgifter	3 087	3 165	3 222	3 303
Brutto driftsresultat	-3	-5	-4	-4
Finansposter				
Renteinntekter	10	10	10	10
Renteutgifter				
Avdrag på lån				
Mottatte avdrag på lån				
Sum finansposter	10	10	10	10
Motpost kalkulatoriske avskrivninger				
Netto driftsresultat	7	5	6	6
Interne finansieringstransaksjoner				
Avsetninger				
Bruk av tidligere avsetninger	0	0	0	0
Finansiering av utgifter i kapitalregnskapet	7	5	6	6
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-	-	-	-

Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024

Fordelt på kommunene, vil betalingen se slik ut, ut fra det som er kjent pr. i dag

Fordelt på kommunene	B 2021	Ø 2022	Ø 2023	Ø 2024
Eidskog	236	242	246	253
Elverum	444	456	464	476
Engerdal	169	174	177	181
Grue	215	221	225	231
Kongsvinger	397	407	415	425
Nord-Odal	221	226	231	236
Stor-Elvdal	185	190	193	198
Sør-Odal	260	267	272	279
Trysil	243	249	254	260
Våler	202	207	211	217
Åmot	212	217	221	227
Åsnes	251	257	262	269
	3 035	3 113	3 170	3 251

10784.36
5x9=45
2.719372
9÷1

Kongsvinger,

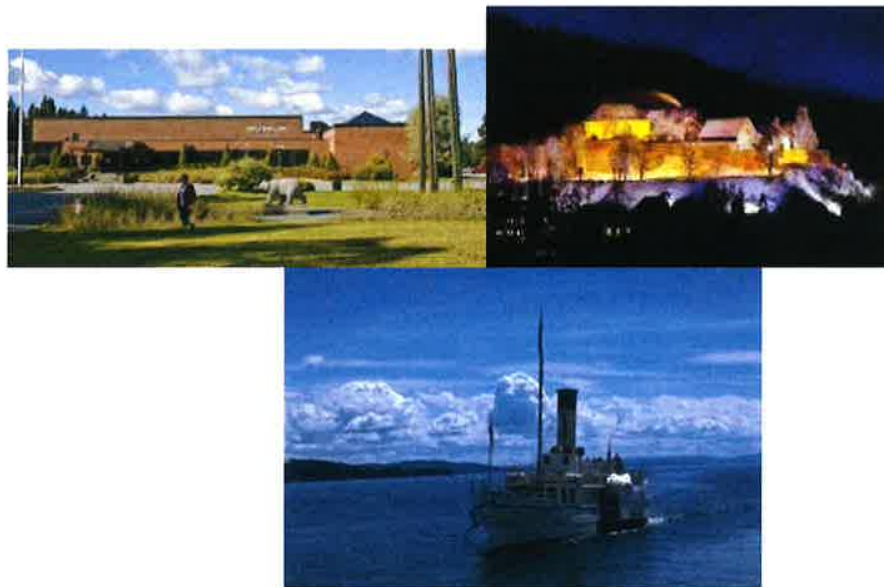
Ivar Arnesen (sign.)
styreleder

Per Olav Stenslet (sign.)
nestleder

Berit Lund (sign.)
styremedlem

Torgun M. Bakken (sign.)
daglig leder

ÅRSBUDSJETT 2021
OG
ØKONOMIPLAN 2021 - 2024
FOR
Revisjon Øst IKS



Behandlet av styret den 28.08.2020
Godkjent av representantskapet 16.09.2020

Innhold

1. INNLEDNING	3
2. GRUNNLAG FOR BUDSJETT 2021	4
3. DETALJERT BUDSJETT 2021.....	5
4. HONORAR FRA EIERKOMMUNER, REGNSKAPS REVISJON, FORVALTNINGSREVISJON OG SELSKAPSKONTROLL.....	7
5. SELSKAPETS UTFORDRINGER PÅ KORT OG LANG SIKT	9

1. INNLEDNING

Budsjett for 2021 og Økonomiplan for perioden 2021-2024 er behandlet av styret i møte den 28.08.2020. Representantskapet i selskapet gav sin tilslutning til budsjettet i møte den 16.09.2020. Styret innstiller på budsjett og økonomiplan ovenfor representantskapet. Representantskapet innstiller på budsjettet ovenfor selskapets eiere. Både Økonomiplan og budsjettet for 2021 er utarbeidet under forutsetning av nåværende 16 kommuner skal være med på eiersiden eller kjøpe tjenester fra revisjonsselskapet fra 1.1.20 i tråd med inngåtte oppdragsavtaler med kontrollutvalgene og at rammebetingelsene holdes uendret i 2021 med etterlevelse av avregningsregimet som ble etablert med virkning fra 1.1.16.

Både budsjett- og økonomiplan for 2021 er satt opp under forutsetning av at alle kommunene og særregnskapene honorerer selskapet med en timepris på kr 1 025 (kr 1 000 i 2020) for bestilte og leverte revisjons- og bistandstjenester. Budsjettet forutsetter også at kontrollutvalgene i vesentlig grad bestiller de timer som avtales i oppdragsavtaler for 2021, og at disse er konsistente med det som legges til grunn for selskapets budsjett. I alle oppdragsavtaler er det videreført 25 timer til enkel etterlevelsesk kontroll med kommunens økonomiforvaltning som er en ny oppgave for kommunens revisor i ny kommunelov av 2018.

Timeprisøkningen er på 2,5 % og ligger, som i 2020, under den forventede generelle lønns- og prisveksten i 2021.

I budsjettet har det de siste årene vært bygget opp fondsmidler slik at dette skulle utgjøre inntil 10% av selskapets samlede driftsinntekter. For å håndtere eventuell overtallighet i 2021 brukes den delen av disposisjonsfondet som ikke er innskutt kapital. Selskapet har som siktemål å få tilpasset bemanningen til selskapets inntekter innen utgangen av 2021.

Årets budsjett og økonomiplan er i år som i fjor forsøkt utarbeidet så kortfattet som mulig. Økonomiplanen og budsjettet for 2021 tar utgangspunkt i at det honoreringsregimet som ble innført i 2016 videreføres og at det pr 31.12.21 gjøres en avregning med eierkommunene i forhold til faktisk bestilte/leverte timer.

I 2020 er selskapet satt opp med hhv 14 faste årsverk ved kontoret i Løten og 8,2 faste årsverk ved kontoret i Kongsvinger, totalt 22,20 årsverk (23 ansatte). Ved eventuelle vakanser i stillinger vurderes bemanningsbehovet fortløpende. Ved den siste sammenslåingen den 1.1.2014 var for øvrig antall årsverk 25,65 årsverk (27 ansatte). Reduksjonen i antall årsverk siden den gangen er kommet på regnskapsrevisjonsområdet. Selskapet har i løpet av 2020 redusert antall ansatte på forvaltningsrevisjonsområdet siden revisjon av Hedmark fylkeskommune bortfalt ved etableringen av Innlandet fylkeskommune 31.12.19. Selskapet har i løpet av 2019 og 2020 hatt ledighet i en regnskapsrevisorstilling av påvente av avklaringer i forhold til revisjon av fylkeskommunens regnskaper, slik at antall årsverk i forbindelse med bortfall av dette oppdraget har medført en reduksjon i totalt 2 årsverk.

Selskapet er oppsatt med å kunne ha følgende bemanning i 2021:

Stillinger	Antall faste årsverk
Daglig leder	1,00 årsverk
Regnskapsrevisorer	14,00 årsverk
Forvaltningsrevisorer	6,20 årsverk
Merkantil sekretær	1,00 årsverk
Totalt	22,20 årsverk

2. GRUNNLAG FOR BUDSJETT 2021

Selskapet forsøker i stor grad å få avstemt avtalte timer i de 16 oppdragsavtalene med det som vedtas som selskapets budsjett for 2021.

For 2021 ser selskapet for seg at følgende timetall avtales i de 16 oppdragsavtalene.

	Eidskog	Elverum	Engerdal	Grue	Hamar	Kongsv.	Løten	Nord-Odal
Revisjon av årsregnskapet	580	1 050	250	445	1 125	850	500	470
Attestasjon og uttalelser	125	250	100	125	375	300	100	100
Revisjon av beboerregnskap	20	0	15	0	75	75	0	10
Veiledning/bistand	35	50	20	25	100	50	25	25
Forenklet etterlevelsesk kontroll	25	25	25	25	25	25	25	25
Mindre undersøkelser	45	150	0	0	0	50	0	25
Forvaltningsrevisjon	300	400	100	230	550	500	200	275
Selskapskontroll	50	75	0	50	0	75	0	50
Møter i KU og KS	70	75	30	50	50	100	50	50
Totalt (timer)	1 250	2075	540	950	2 300	2 025	900	1 030
Timepris (kr)	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025
Totale inntekter (kr)	1 281 250	2 126 875	553 500	973 750	2 357 500	2 075 625	922 500	1 055 750

Tabell 1 – del 1

	Ringsaker	Stange	Stor-Elvdal	Sør-Odal	Trysil	Våler	Åmot	Åsnes
Revisjon av årsregnskapet	1 250	900	300	580	525	450	500	550
Attestasjon og uttalelser	400	225	100	140	125	150	125	175
Revisjon av beboerregnskap	50	15	25	10	50	10	0	25
Veiledning/bistand	50	25	10	20	25	15	50	50
Forenklet etterlevelsesk kontroll	25	25	25	25	25	25	25	25
Mindre undersøkelser	0	0	0	25	50	25	25	50
Forvaltningsrevisjon	515	350	200	375	250	250	200	300
Selskapskontroll	0	0	0	50	25	50	25	75
Møter i KU og KS	75	75	25	50	50	50	50	40
Totalt (timer)	2 340	1 615	685	1 275	1 125	1 025	1 000	1 300
Timepris (kr)	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025
Totale inntekter (kr)	2 398 500	1 655 375	702 125	1 306 875	1 153 125	1 050 625	1 025 000	1 332 500

Tabell 1 – del 2

Dette resulterer i følgende inntekter fra eierkommunene i 2021:

	= 6 060 timer forvaltningsrevisjon mm	5 965	1 025	6 114 125
	= 16 475 timer regnskapsrevisjon mm	15 470	1 025	15 856 750
Totalt	= 22 535 timer totalt	21 435	1 025	21 970 875

Tabell 2 – oppsummering hovedtall tabell 1

I budsjettet for 2020 var det lagt opp til levering av totalt 22 535 timer. I 2021 legger oppdragsavtalene opp til bestilling av 21 435 timer, dvs en reduksjon på 1 100 timer.

Forannevnte medfører et totalt revisjonshonorar fra eierkommunene i 2021 på kr 21 970 875, mot kr 22 535 000 i 2020, dvs en samlet nominell reduksjon i honorarene fra 2021 til 2020 på 3 %.

Selvkostprisen på kr 1 025 pr time forutsetter en utfaktureringsgrad på 70% i perioden 01.05-31.12. og 75% i perioden 01.01-30.04 for regnskapsrevisjon, og 70% på forvaltningsrevisjon gjennom hele året.

3. DETALJERT BUDSJETT 2021

Investerings- og driftsbudsjettet for 2021 kan oppsummeres i følgende hovedposter, sammenlignet med budsjett for 2020 og regnskapstall for 2019:

	Regnskap	Budsjett	Budsjett
	2019	2020	2021
INVESTERINGBUDSJETT	(kroner)	(kroner)	(kroner)
Investeringer			
Investeringer i varige driftsmidler	0	0	400 000
Utlån, kjøp av aksjer og andeler	148 460	200 000	175 000
Sum investeringer	148 460	180 000	575 000
Finansiering			
Bruk av lån	0	0	0
Salg av fast eiendom	0	0	0
Tilskudd og refusjoner vedrørende investeringer	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	0
Mottatte avdrag på lån	0	0	0
Salg av aksjer og andeler	0	0	0
Bidrag fra årets driftsbudsjett/-regnskap	-148 460	-200 000	-575 000
Netto avsetninger – dekning av fjorårets merfor	0	0	0
Netto avsetninger –bruk av disposisjonsfond	0	0	0
Sum finansiering	-148 460	-200 000	-575 000
Udekket/udisponert	0	0	0

Tabell 3- del I

Det er planlagt investeringer i nye bærbare PC-er og skjerm-løsninger i 2020 for samtlige ansatte i Revisjon Øst IKS. Dagens bærbare PC-er i det alt vesentligste anskaffet i 2016 og 2017, mens mange av PC-skjermene gjennomgående er av noe eldre dato.

	Regnskap	Budsjett	Budsjett
	2019	2020	2021
DRIFTSBUDSJETT	(kroner)	(kroner)	
Driftsinntekter			
Salgsinntekter	- 2 614 164	- 2 652 000	-2 732 000
Refusjoner	-631 140	-60 000	-60 000
Overføringer - kommuner	-23 127 840	-22 535 000	-21 970 875
Overføringer – mva.komp	-854 551	0	0
Andre driftsinntekter	0	0	0
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>-27 227 695</i>	<i>-25 247 000</i>	<i>-24 762 875</i>
Driftsutgifter			
Lønn inkl sosiale utgifter	21 439 081	22 577 000	20 625 000
Kjøp av varer og tjenester	4 574 846	4 610 000	4 494 875
Overføringer	0	0	0
Overføringer mva.komp	854 886	0	0
Kalkulatoriske avskrivninger	168 926	110 000	110 000
Andre driftsutgifter	0	0	0
<i>Sum driftsutgifter</i>	<i>27 037 738</i>	<i>27 297 000</i>	<i>25 229 875</i>
Driftsresultat	189 957	2 050 000	-467 000
Finansposter			
Renteinntekter og utbytte	-157 969	-85 000	-109 000
Renteutgifter	625	0	0
Avdrag på lån	0	0	0
Mottatte avdrag på lån	0	0	0
Motpost kalkulatoriske avskrivninger	-168 926	-110 000	-110 000
Ordinær resultat	516 227	1 855 000	248 000
Avsetninger – disposisjonsfond	1 330 000	0	0
Dekning av tidligere års underskudd	0	0	0
Bruk av avsetninger – disposisjonsfond	0	-2 055 000	-823 000
Bruk av avsetninger – mindreforbruk tidligere år	- 1 104 146	0	0
Brukt til finansering av utgifter i invest.regnskap	148 460	200 000	575 000
<i>Netto Finanstransaksjoner</i>	<i>-374 314</i>	<i>-1 855 000</i>	<i>0</i>
Regnskapsmessig resultat (mindreforbruk)	-141 913	0	0

Tabell 3 – del II

I regnskapet for 2019 inngår i linjen for utgiftsføring og inntektsføring bokført moms-kompensasjon. Dette forklarer den vesentligste delen av avviket mellom regnskapstall i 2019 og budsjetterte tall for 2020 og 2021. Bruk av fond skjer i forhold til å tilpasse bemanning til ny oppdragsmengde etter at Innlandet fylkeskommune valgte Innlandet Revisjon IKS som revisor fra 2020.

I budsjettkolonnene for 2020 og 2021 er det også verdt å merke seg at i posten lønnsutgifter reduseres lønn samtidig som pensjonsutgiftene stiger. F.om. 2015 har selskapet måtte utgiftsføre 1/7 i premieavvik. Regnskapsåret 2015 var det første regnskapsåret at selskapet

ikke lenger fant grunnlag for å fortsette med å amortisere premieavvik over ett år, men måtte i stedet velge amortisering over 7 år for å kunne gå i balanse budsjettmessig.

4. HONORAR FRA EIERKOMMUNER, REGNSKAPS-REVISJON, FORVALTNINGSREVISJON OG SELSKAPSKONTROLL

4.1 Forventet utvikling i revisjonshonorar 2021-2024

Honorarene fra eierkommunene forventes å utvikle seg som følger i den kommende 4 årsperiode ¹²:

Totalt	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Innlandet fylke	3 620 450	850 000	-	-	-	-
Eidskog	1 198 663	1 250 000	1 281 250	1 313 281	1 346 113	1 379 766
Elverum	2 103 775	2 100 000	2 126 875	2 180 047	2 234 548	2 290 412
Engerdal	601 778	590 000	553 500	567 338	581 521	596 059
Grue	905 113	950 000	973 750	998 094	1 023 046	1 048 622
Hamar	2 397 325	2 350 000	2 357 500	2 416 438	2 476 848	2 538 770
Kongsvinger	2 089 098	2 050 000	2 075 625	2 127 516	2 180 704	2 235 221
Løten	910 006	900 000	922 500	945 563	969 202	993 432
Nord-Odal	1 022 533	1 030 000	1 055 750	1 082 144	1 109 197	1 136 927
Ringsaker	2 412 106	2 390 000	2 398 500	2 458 463	2 519 924	2 582 922
Stange	1 638 988	1 640 000	1 655 375	1 696 759	1 739 178	1 782 658
Stor-Elvdal	704 520	710 000	702 125	719 678	737 670	756 112
Sør-Odal	1 301 405	1 275 000	1 306 875	1 339 547	1 373 036	1 407 361
Trysil	1 076 351	1 125 000	1 153 125	1 181 953	1 211 502	1 241 790
Våler	973 608	1 025 000	1 050 625	1 076 891	1 103 813	1 131 408
Åmot	970 663	1 000 000	1 025 000	1 050 625	1 076 891	1 103 813
Åsnes	1 272 050	1 300 000	1 332 500	1 365 813	1 399 958	1 434 957
Totalt	25 198 432	22 535 000	21 970 875	22 520 147	23 083 151	23 660 229

Tabell 4 – del I

¹ Omfatter regnskapsrevisjon, revisjonsuttalelser, bistand og veiledning, samt revisjon beboerregnskap og spillemiddelregnskap og begrenset kontroll med økonomiforvaltningen, samt forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og mindre undersøkelser/særskilte bestillinger

² Indeksregulert med 3 % årlig prisvekst

4.2 Forventet utvikling i regnskapsrevisjonshonorar særregnskap 2020-2023

I tillegg til forannevnte budsjetter selskapet med følgende andre inntekter (i kroner) i 4 årsperioden:

	2020	2021	2022	2023	2024
Honorar særregnskap	2 652 000	2 732 000	2 814 000	2 898 000	2 985 000

Tabell 5

Selskapet, som et egenregiselskap, kan ikke ha en omsetning til andre som overstige 18-20 % av omsetningen. Budsjetterte inntekter knyttet til revisjon av særregnskap sett i forhold til omsetning til eierkommunene er som følger:

	2020	2021	2022	2023	2024
Honorar særregnskap % av omsetning kommuner	11,8%	12,2%	12,2%	12,2%	12,2%

Tabell 6

5. SELSKAPETS UTFORDRINGER PÅ KORT OG LANG SIKT

Selskapets prioriterte arbeidsmål fremover er:

- Delta i anbudskonkurranser i (fylkes-)kommuner innenfor både regnskaps- og forvaltningsrevisjon innenfor en maksimal årlig ramme på 1,5 mill.kroner totalt sett (fortsatt innenfor total omsetning til andre under 20% av omsetning til eierkommuner).
- Søke forpliktende samarbeid med andre kommunale revisjonsselskaper, eventuelt sammenslåinger. Førsteprioritet er Romerike Revisjon IKS. Hovedkontor kan ligge på Jessheim, mens lokasjonene i Løten og Kongsvinger videreføres som idag både med regnskapsrevisorer og forvaltningsrevisorer
- Å sikre forutsigbare rammebetingelser hos eksisterende eierne som sikrer langsiktig perspektiv på drift av virksomheten, økonomisk og revisjonsfaglig for å sikre robustheten i selskapet. Forutsigbare rammebetingelser bidrar til å utvikle arbeidsmiljøet
- Årlige eiermøter

Alle arbeidsmålene har høy fokus i 2021.

Løten, den 28.8.20

Per Kristian Hammer, leder (sign)

Gro Elisabeth Bråthen (sign)

Ivar Lingaas (sign)

Liv Johanne Næsheim (sign)

Berit Bøhn (sign)

Magnus Michaelsen (sign)

Morten Alm Birkelid

Morten Alm Birkelid

Økonomiplanoversikt 2021-2024

Obligatorisk oppstilling jf IKS-lov § 18 og tilhørende forskrift

B. Investeringsbudsjett**Investeringer**

Investeringer i varige driftsmidler

Utlån, kjøp av aksjer og andeler

Sum investeringer**Finansiering**

Bruk av lån

Salg av fast eiendom

Tilskudd og refusjoner vedrørende investeringer

Kompensasjon for merverdiavgift

Mottatte avdrag på utlån

Salg av aksjer og andeler

Bidrag fra årets driftsbudsjett/-regnskap

Netto avsetninger

Sum finansiering**Udekket/udisponert**

	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
	-	-	400 000		-	-
	148 460	200 000	175 000	220 000	240 000	260 000
	148 460	200 000	575 000	220 000	240 000	260 000
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
	-148 460	-200 000	-575 000	-220 000	-240 000	-260 000
	-148 460	-200 000	-575 000	-220 000	-240 000	-260 000
	-	-	-	-	-	-

Økonomiplanoversikt 2021-2024		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Obligatorisk oppstilling jf IKS-lov § 18 og tilh forskrift		2019	2020	2021	2022	2023	2024
A. Driftsbudsjett							
<i>Driftsinntekter</i>							
Salgsinntekter		-2 614 164	-2 652 000	-2 732 000	-2 814 000	-2 898 000	-2 985 000
Refusjoner		-631 140	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
Overføringer - kommuner		-23 127 840	-22 535 000	-21 970 875	-22 078 000	-22 740 000	-23 422 000
Overføringer - mva.komp		-854 551	-	-	-	-	-
Andre driftsinntekter		-	-	-	-	-	-
Sum driftsinntekter		-27 227 695	-25 247 000	-24 762 875	-24 952 000	-25 698 000	-26 467 000
<i>Driftsutgifter</i>							
Lønn inkl. sosiale utgifter		21 439 081	22 577 000	20 625 000	21 244 000	21 881 000	22 537 000
Kjøp av varer og tjenester		4 574 846	4 610 000	4 494 875	4 410 000	4 310 000	4 310 000
Overføringer		-	-	-	-	-	-
Overføringer - mva.komp		854 886	-	-	-	-	-
Kalkulatoriske avskrivninger		168 926	110 000	110 000	80 000	80 000	80 000
Andre driftsutgifter		-	-	-	-	-	-
Sum driftsutgifter		27 037 739	27 297 000	25 229 875	25 734 000	26 271 000	26 927 000
Driftsresultat		-189 956	2 050 000	467 000	782 000	573 000	460 000
<i>Finansposter</i>							
Renteinntekter og utbytte		-157 969	-85 000	-109 000	-75 000	-75 000	-75 000
Renteutgifter		625	-	-	-	-	-
Avdrag på lån		-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på lån		-	-	-	-	-	-
Motpost kalkulatoriske avskrivninger		-168 926	-110 000	-110 000	-80 000	-80 000	-80 000
Ordinært resultat (resultat før interne finansieringstrans)		-516 226	1 855 000	248 000	627 000	418 000	305 000
<i>Interne finansieringstransaksjoner</i>							
Avsetninger		1 330 000	-	-	-	-	-
Dekning av tidligere års underskudd		-	-	-	-	-	-
Bruk av tidligere avsetninger - disposisjonsfond		-	-	-	-	-	-
Bruk av avsetninger - mindreforbruk tidligere år		-1 104 147	-2 055 000	-823 000	-827 000	-638 000	-545 000

Brukt til finansiering av utgifter i investeringsregnskapet	148 460	200 000	575 000	200 000	220 000	240 000
Netto finanstransaksjoner	374 313	-1 855 000	-248 000	-627 000	-418 000	-305 000
Regnskapsmessig resultat (mindreforbruk)	-141 913	-	-	-	-	-

OPPDRAGSAVTALE

MELLOM

KONTROLLUTVALGET

I



VÅLER KOMMUNE

OG



2021

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

1 GENERELT

Kommunen ivaretar sine lovpålagte revisjonstjenester ved deltakelse i selskapet Revisjon Øst IKS. Revisjon Øst IKS skal yte eierkommunene revisjon i egenregi til selvkost. Det skal inngås oppdragsavtaler mellom oppdragsgiver og selskapets leder.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå oppdragsavtale med selskapet.

Kontrollutvalget og Revisjon Øst IKS har felles mål at revisjonstjenestene skal være til konkurransedyktig pris og kvalitet. Revisjon Øst IKS har en uttalt strategi å være kompetent og kundeorientert. Oppdragsansvarlig revisor for både regnskaps- og forvaltningsrevisjon skal oppfylle kravene til utdanning og praksis. Revisjonsteamene skal ha tilfredsstillende kompetanse og være uavhengige.

Regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i henhold til lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Revisor skal rapportere resultatene av sin revisjon og kontroll til kontrollutvalget jf. pkt. 4.

Revisjon Øst IKS skal delta i landsomfattende prissammenligning, benchmarking. Kontrollutvalget skal orienteres om resultatet av prissammenligningen.

Utvalgets ansvar for tilsyn med revisjonen ivaretas gjennom oppfølging av oppdragsavtalen med vedlegg. Oppdragsavtalen med vedlegg fokuserer på kvalitet og kostnad. Med kvalitet menes blant annet revisors kvalifikasjoner og faglig utførelse, samt kommunikasjon mellom revisor og kontrollutvalg.

2 KONTRAKTSPERIODEN

Oppdragsavtalen inngås for perioden **01.01.21 – 31.12.21**.
Oppdragsavtalens punkt 3 for 2022 reforhandles høsten 2021.

3 ØKONOMI – BETALING FOR TJENESTER

Nedenfor følger oversikt over aktuelle tjenester med tilhørende stipulert tidsbruk og budsjett:

Avtalen forutsetter kr 1 025 i timesats for 2021 som vedtas av representantskapet i Revisjon Øst IKS.

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

Tjeneste	Timer	Timepris	Kroner
Regnskapsrevisjon			
1 Revisjon av kommunens årsregnskap	450	1 025	461 250
2 Attestasjoner og revisjonsuttalelser	150	1 025	153 750
3 Revisjon av beboerregnskap	10	1 025	10 250
4 Veiledning/bistand	15	1 025	15 375
5 Forenklet etterlevelsesk kontroll	25	1 025	25 625
SUM 1-5	650	1 025	666 250
Bestilte revisjonstjenester			
6 Bestilte mindre undersøkelser	25	1 025	25 625
7 Forvaltningsrevisjon	250	1 025	256 250
8 Selskapskontroll	50	1 025	51 250
SUM 6-8	325	1 025	333 125
Annet			
9 Møter i kontrollutvalg og k-styre	50	1 025	51 250
SUM TOTALT	1 025	1 025	1 050 625

Kommentarer:

- Tjenestene på linje 1-5 og 9 gjennomføres uten nærmere avtale.
- Tjenestene på linje 6-8 utføres etter særskilt bestilling av kontrollutvalget.
- Det avtales a-konto fakturering hvert kvartal på ¼ av oppdragsavtalte timer.
- Årsavregning sendes kommunen med kopi til kontrollutvalget innen 20. januar påfølgende år.
- Det er knyttet forutsetninger til stipulert tid innenfor revisjon av tjeneste 1 (revisjon av årsregnskapet) og tjeneste 2 (attestasjoner/revisjonsuttalelser):
 - Revisjon av årsregnskapet: Det forutsettes at årsregnskapet avlegges innen 15/2 og årsberetningen innen 31/3 i samsvar med bokføringsloven, kommuneloven og forskrift om årsregnskap og årsberetning. Sammen med årsregnskapet skal det framlegges underbyggende dokumentasjon som bekrefter kommunens balansetall samt avstemminger av balansen og de sammenhenger som ellers forventes å være i regnskapet. Videre skal skjema for "Lønn og pensjonskostnader" foreligge avstemt mot regnskapet.
 - Attestasjoner/revisjonsuttalelser vedr. kommunens momskompensasjonskrav, spillemiddelregnskaper m.m. forutsettes framlagt for revisor minimum 14 dager før innsendingsfristen eller innenfor de frister som er satt av ekstern tilskuddsgiver. Det skal legges fram nødvendig

dokumentasjon i form av talloppsett, regnskapsmateriale og eksempelvis tilsagn, ferdigattester etc. for at revisor skal kunne utføre jobben på en effektiv måte.

4 Dialog mellom revisjonen og kontrollutvalget

Formålet med dialogen mellom revisjonen og kontrollutvalget er at kontrollutvalget får en betryggende sikkerhet for at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Innenfor regnskapsrevisjonen skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget får en god forståelse av revisjonsmandatet, planlagte og gjennomførte revisjonshandlinger.

Innenfor bestilte revisjonstjenester skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget og revisjonen har en lik forventninger til tjenesten, herunder lik forståelse av formålet med, rammene for og forventet nytte av bestillingen. Forvaltningsrevisjonsprosjektene skal gjennomføres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon med tilhørende veileder. Revisjonen skal informere om vesentlige endringer i premissene for bestillingene.

Kontrollutvalget utferdiger skriftlige bestillinger til bestilte revisjonstjenester.

5 RAPPORTERING

5.1 Formålet med rapporteringen

Revisjonens rapportering til kontrollutvalget skal sikre at kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon for å kunne påse at;

- Kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- Det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- Det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon)
- Det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m. (selskapskontroll)

5.2 Rapportering av revisjonsordningen

Oppdragsansvarlig revisor skal årlig rapportere at han/hun oppfylle krav til uavhengighet.

Revisjon Øst IKS skal rapportere til kontrollutvalget at

- Nye oppdragsansvarlige revisorer oppfyller kravet til utdanning og praksis, samt vandel

5.3 Rapportering av regnskapsrevisjonen

Formålet med rapporteringen er å gi kontrollutvalget en løpende orientering om revisjonsarbeidet som gir dem et tilstrekkelig grunnlag til å vurdere at regnskapet blir revidert på en betryggende måte.

Oppdragsansvarlig revisor for kommunens årsregnskap rapporterer sitt arbeid årlig til kontrollutvalget slik (minimumskrav):

- Plan/revisjonsstrategi (høst)
- Statusrapport (vinter)
 - Årsavslutning (vår)

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

Krav og forventninger til innholdet i rapporteringen av regnskapsrevisjonen er utdypet i vedlegg 1.

5.4 Rapportering av bestilte tjenester

Formålet med rapportering av tilleggstjenester, forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroller er å sikre at kontrollutvalget:

- Får levert de prosjektene som er bestilt
- Prosjektene er i henhold til bestilling
- Gjennomføring og rapportering skjer i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablert og anerkjente standarder på området

Rapportering gjøres hovedsakelig muntlig etter behov i revisjonsprosessen og med skriftlig sluttrapportering med muntlig orientering. Forvaltningsrevisjonsprosjekter skal gjennomføres og rapporteres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon RSK 001.

5.5 Økonomirapportering

Revisjon Øst IKS rapporterer til kontrollutvalget 30.06 og en årsrapport pr 31.12.

Rapporteringen gjøres på samme nivå som oppdragsavtalen og oversendes kontrollutvalget senest en måned etter utløp av rapporteringsperioden. Halvårsrapporteringene skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Uavhengig av halvårsrapporteringen skal Revisjon Øst IKS løpende informere kontrollutvalget om forventet vesentlige avvik fra oppdragsavtalen.

6 ANDRE FORHOLD

Revisjon Øst IKS skal være medlem av NKRF og er derfor underlagt foreningsbasert kvalitetskontroll. Revisjon Øst IKS skal orientere kontrollutvalget om resultatene av kvalitetskontrollene.

Kontrollutvalget og sekretær skal ta eventuell kritikk av revisor eller revisjonen opp med daglig leder i Revisjon Øst IKS.

7 VEDLEGG TIL AVTALEN

Avtalen har følgende vedlegg:

- Vedlegg 1: Regnskapsrevisjon: Tjenesteleveranser - forventninger og krav

Våler i Solør, __. __. 2021

Geir Thomas Finstad
kontrollutvalgsleder
Våler kommune

Morten Alm Birkelid
daglig leder
Revisjon Øst IKS

Arkivsak-dok. 18/00046-86
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg 2019-2023	12.10.2020

SAK V-52/20 SAMTALE MED KOMMUNEDIREKTØREN.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar samtalen med og redegjørelsene fra kommunedirektøren til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget innkaller konstituert kommunedirektør Asgeir Rustad til en samtale hvor vi kan diskutere generelle problemstillinger i Våler kommune. Kontrollutvalget ber om at kommunedirektøren orienterer om saker som han anser som relevante for kontrollutvalgets arbeid.

Det er visse faste punkter som gjennomgås i samtalen med kommunedirektøren:

- *Kontrollutvalget vil i hvert møte ha en rapportering fra kommunedirektøren om den økonomiske situasjonen i kommunen, inkludert viktige forhold i investeringsregnskapet.*
- *Eventuelle anmeldelser og varslinger siden forrige møte.*
- *Registrerte åpne tilsynssaker (ikke ordinære varslede tilsyn) siden forrige møte (enhet, sak/tema (ikke navn)).*
- *Oppfølging av KS-saker.*
- *Sykefraværet i kommunen.*

Arkivsak-dok. 18/00153-23
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg 2019-2023

12.10.2020

SAK V-53/20 UNDERSØKELSE INNKJØP - RAPPORT FRA REVISJONS ØST IKS.

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar rapporten Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (også kalt innkjøpsprosjektet) fra Revisjon Øst IKS til orientering.
2. Kontrollutvalget sender saken til kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
 - 1) Kommunestyret tar rapporten Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (også kalt innkjøpsprosjektet) fra Revisjon Øst IKS til orientering.
 - 2) Kommunestyret ber kommunens administrasjon følge opp anbefalingene ved å sørge for at kommunen:
 - treffer tiltak for å sikre etterlevelse av anskaffelsesreglene i fremtiden
 - sørger for å ha oversikt over og kunnskap om gjeldende rammeavtaler i organisasjonen
 - ved enhver større anskaffelse benytter seg av innkjøpsfaglig kompetanse
 - treffer tiltak for å sikre etterlevelse av eget økonomireglement
 - etterlever egne etiske retningslinjer og forvaltningslovens regler om habilitet
 - gjør en vurdering av hvordan sørge for en best mulig informasjonsflyt og dialog mellom de folkevalgte og kommuneadministrasjonen
 - bør vurdere å utarbeide et investeringsreglement
 - etterstreber å benytte anerkjent prosjektstyringsmetodikk og prosjektorganisering ved gjennomføring av større prosjekter
 - 3) Kommunestyret ber kontrollutvalget innhente tilbakemelding innen 1.10.21 om hvordan anbefalingene er fulgt opp.

Vedlegg:

1. Rapport fra Revisjon Øst IKS, mottatt 2.10.20.
2. Tilbakemelding fra fungerende kommunedirektør, mottatt 3.10.20.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget diskuterte i møtet 6.5.20 om det skulle bestilles en undersøkelse knytte til innkjøp, som et alternativ til å følge opp tidligere forvaltningsrevisjon knyttet til innkjøp. Dette ble også vedtatt. I ettertid viste det seg at oppfølgingen av forvaltningsrevisjonen gikk på litt andre forhold enn de nye opplysningene som bidro til at kontrollutvalget ønsket en gjennomgang av konkrete forhold på innkjøpssiden. Oppfølgingen av den tidligere forvaltningsrevisjonen ble derfor satt opp, som opprinnelig planlagt, til behandling i møtet 31.8.20.

I møtet 19.6.20, sak V-35/20 behandlet kontrollutvalget et forslag fra revisjonen som gikk ut på at et prosjekt kunne gjennomføres:

med hovedvekt på tre konkrete anskaffelser i forbindelse med navngitte prosjekter i Våler kommune:

- Grøfting på Haslemoen
- Skole- og aktivitetshus – innvendige vegger
- Skole- og aktivitetshus – fyringsløsning

Våler kommune er bare i startfasen med tanke på den faktiske byggeprosessen av ny skole- og aktivitetshus. Det er gjort noen anskaffelser i forbindelse av blant annet byggherre og entreprenør, men store deler av prosjektet gjenstår. Valg av materiale på innvendige vegger virker ikke til å ha blitt landet tilstrekkelig ennå, og det samme gjelder valg av fyringsløsning. Vi tenker oss derfor å dele prosjektet/undersøkelsen i tre deler, hvor vi gjennomfører del 1 og 2 i første omgang, og del 3 når prosjektet av bygging av ny skole og nytt aktivitetshus er ferdigstilt.

Del 1 vil være en vurdering av Grøfting på Haslemoen opp mot regelverket om offentlige anskaffelser.

Del 2 vil være en gjennomgang av byggekomité og styringsgruppens arbeid fra starten på dette prosjektet og frem til 30.5.2020 (Etterpå justert til 15.6.20). Her vil vi gjennomføre en vurdering av gruppenes arbeid så langt i prosessen blant annet ut fra deres fullmakter og deres mandat, herunder blant annet spørsmålet om habilitet blant gruppenes medlemmer ut fra de valg og avgjørelser som har blitt foretatt.

Del 3 vil etter ferdigstillelse av prosjektet om bygging av ny skole- og aktivitetshus inneholde en full gjennomgang av anskaffelser knyttet til dette prosjektet.

Vi ser for oss at del 1 og 2 kan ferdigstilles i en rapport som legges frem for kontrollutvalget i deres møte 12.10.2020.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget slutter seg til revisjonens forslag til organisering av innkjøpsprosjektet.
2. Del 1 og del 2 igangsettes straks.
3. Dersom det er behov for å øke tilgjengelig timeressurser for å få gjennomført både innkjøpsprosjektet og prosjektet knyttet til sykefravær, sendes saken til kommunestyret for å be om flere midler.
4. Dette vurderes i et ekstra møte før kommunestyret skal ha sitt neste møte.

Ressurssituasjonen, jf. pkt. 3, ble behandlet i kontrollutvalget 31.8.20 (det ble ikke nødvendig med et ekstra møte) og i kommunestyret 28.9.20, sak 067/20. Det ble vedtatt ekstra ressurser til gjennomføring av både innkjøpsprosjektet og sykefraværprosjektet.

Nå foreligger del 1 og del 2 av bestillingen, jf. vedlegg 1. Det ser ut til at kommunen har forbedringspotensiale både i forhold til lov om offentlige anskaffelser og overholdelse av habilitetsbestemmelsene. Revisjonens konklusjoner på del 1 og del 2 er gjengitt i kapittel 10. Vi tar inn begge konklusjonen her:

Del 1: Anskaffelse av grøfting på Lauvmyra, Haslemoen

Våler kommune hadde ikke hjemmel i gyldig rammeavtale til avrop på gravearbeidet om grøfting av kanal Rokkbekk på Lauvmyra, Haslemoen. Gravearbeidet er etter revisors vurdering et brudd på kravet om konkurranse. Revisor vurderer videre at Våler kommune ikke har tilstrekkelig oversikt over hvilke avtaler som er gjeldende og manglende rutiner for å utløse opsjoner. Våler kommune har forbedringspotensiale når det gjelder etterprøvbarehet i anskaffelsesprosesser. Ved igangsettelse av investeringsarbeidet hadde ikke kommunen budsjettvedtak eller budsjettmessig dekning og oppstarten er å regne som et brudd på det interne økonomiregelverket.

Del 2: Byggekomite/styringsgruppas arbeid

Styringen av og arbeidet med nytt skole- og aktivitetshus ser ut til å ha fulgt en god og strukturert flyt frem til sommeren 2019. Revisor finner det uheldig at byggearbeidene startet flere måneder før den interne prosjektorganiseringen hos byggherre Våler kommune var på plass. Det kan se ut til at styringsgruppen som skulle følge prosjektet til ny organisering forelå ikke har hatt dedikerte møter knyttet til byggeprosjektet. Revisor antar at kommunevalget høsten 2019 spilte inn på hvordan saker ble arbeidet med.

Revisor vurderer det slik at byggekomiteen/styringsgruppa vinteren og våren 2020 har hatt et for ensidig fokus på to enkeltsaker. Revisor konkluderer med at byggekomiteen/styringsgruppa har fattet vedtak og arbeidet i strid med Våler kommunes egne etiske retningslinjer og gjeldende lovverk knyttet til habilitetsvurderinger og offentlige anskaffelser. Videre har byggekomiteen/styringsgruppa fattet vedtak som er utover gitt mandat og som negativt påvirker den økonomiske situasjonen til kommunen.

Revisor stiller også spørsmål ved om dialogen mellom de folkevalgte i styringsgruppa og den administrative prosjektgruppen har vært tilstrekkelig tilstede. Videre stiller revisor seg undrende til hvordan kommuneadministrasjonens tilstedeværelse, som et sekretariat og tilrettelegger for styringsgruppas møter, har vært. Revisor stiller også spørsmål ved den interne organiseringen, styringen og kommunikasjonsflyten av prosjektet i byggefasen.

Revisors anbefalinger er som følger (pkt. 1.1)

Del 1: gravearbeidet med grøfting av kanal Rokkbekk på Lauvmyra (Haslemoen):

Revisor anbefaler at Våler kommune:

- treffer tiltak for å sikre etterlevelse av anskaffelsesreglene i fremtiden

- sørger for å ha oversikt over og kunnskap om gjeldende rammeavtaler i organisasjonen
- ved enhver større anskaffelse benytter seg av innkjøpsfaglig kompetanse
- treffer tiltak for å sikre etterlevelse av eget økonomireglement

Del 2: byggekomiteen/styringsgruppas arbeid i forbindelse med oppføringen av nytt skole- og aktivitetshus:

Revisor anbefaler at Våler kommune:

- etterlever egne etiske retningslinjer og forvaltningslovens regler om habilitet
- gjør en vurdering av hvordan sørge for en best mulig informasjonsflyt og dialog mellom de folkevalgte og kommuneadministrasjonen
- bør vurdere å utarbeide et investeringsreglement
- etterstreber å benytte anerkjent prosjektstyringsmetodikk og prosjektorganisering ved gjennomføring av større prosjekter

Fungerende kommunedirektør, Asgeir Rustad, gir i sin tilbakemelding (jf. vedlegg 2) noen forklaringer på hvorfor ting har gått galt og sier at det er noe å lære av de erfaringene som er gjort i denne prosessen. Vi avventer også eventuell tilbakemelding fra tidligere kommunedirektør i forhold til denne gjennomgangen.

Bestillingen av denne gjennomgangen fra kontrollutvalget er ikke en forvaltningsrevisjon, men en undersøkelse og vi har derfor ikke vurdert rapporten opp mot standard for forvaltningsrevisjon. Men vi er allikevel av den oppfatning at rapporten svarer på de spørsmålene som er stilt, og at rapporten gir en god beskrivelse av hva som er skjedd i disse sakene. Det er en grundig og omfattende rapport.

Rapport 2020

Utarbeidet av Revisjon Øst
IKS på oppdrag fra
kontrollutvalget i Våler
kommune

Undersøkelse offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet) Våler kommune



Revisjon  Øst IKS

Postboks 84, 2341 Løten

Telefon: 62 43 58 00

<https://www.revisjon-ost.no>

E-post: post@rev.no

Org.nr: 974 644 576 MVA

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

Forord

Denne rapporten er et resultat av undersøkelsen: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (også kalt innkjøpsprosjektet). En foreløpig rapport har vært sendt til fungerende kommunedirektør for uttalelse. Høringsuttalelsen er tatt inn i rapportens kapittel 13. Rapporten, som utgjør prosjektets sluttprodukt, avleveres herved til revisjonens oppdragsgiver, kontrollutvalget i Våler.

Lina Kristin Høgås-Olsen har vært oppdragsansvarlig revisor for prosjektet og har kvalitetssikret arbeidet. Kari Lagertha Gjelsnes har vært utøvende forvaltningsrevisor for prosjektet og har ført rapporten i pennen.

Prosjektets datainnsamling ble gjennomført mellom mai og september 2020. Innledningsvis finner man et sammendrag av rapporten som oppsummerer sakshistorikk og revisors konklusjoner og anbefalinger.

Revisjon Øst IKS ønsker å takke kommunens administrasjon for nødvendig tilrettelegging, samarbeid og bistand i prosjektforløpet. Samtidig vil vi takke kontrollutvalget i Våler for oppdraget.

Kongsvinger, 2. oktober 2020



Lina Kristin Høgås-Olsen
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor



Kari Lagertha Gjelsnes
Utøvende forvaltningsrevisor

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag	4
1.1	Anbefalinger	5
2	Bestilling	6
3	Formål med undersøkelsen	6
4	Metode	6
5	Avgrensninger.....	7
6	Gjeldende regelverk, retningslinjer og veiledninger	7
7	Våler kommune	8
8	Del 1: Anskaffelse av grøfting på Lauvmyra, Haslemoen	8
8.1	Data	8
8.1.1	Sakshistorikk	8
8.1.2	Beregning av anskaffelsens verdi	9
8.1.3	Anskaffelse av entreprenør til gravearbeidet	9
8.1.4	Kommunens rammeavtaler	10
8.2	Revisjonens vurdering	10
8.3	Konklusjon del 1	12
9	Del 2: Gjennomgang av byggekomite/styringsgruppas arbeid	12
9.1	Data	12
9.1.1	Nytt skole- og aktivitetshus: arbeidets tidslinje med politiske behandlinger	12
9.1.2	Anskaffelse av entreprenør - samspillsentreprisen.....	13
9.1.3	Prosjektorganisering Våler kommune	15
9.1.4	Styringsgruppas sammensetning	17
9.1.5	Styringsgruppas mandat.....	17
9.1.6	Styringsgruppas rapportering til kommunestyret	18
9.1.7	Styringsgruppas vedtak	18
9.1.8	Anskaffelsen av energileveranse	28
9.1.9	Politikeropplæring	28
9.2	Revisors vurdering	28
9.2.1	Byggekomiteen/styringsgruppa	28
9.2.2	Generell vurdering av saksbehandlingen, prosjektorganiseringen og mandatet	28
9.2.3	Vurdering av de konkrete vedtakene	29
9.3	Konklusjon del 2	37
10	Konklusjon	38
11	Revisors anbefalinger	39

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

12	Referanser	40
13	Kommunedirektørens uttalelse.....	41
14	Vedlegg A – Dokumentgjennomgang Våler kommune	42
15	Vedlegg B – Gjeldende regelverk, retningslinjer og teori.....	43
15.1	Offentlige anskaffelser - lovverket	43
15.2	Økonomistyring i kommunen	43
15.3	Folkevalgte, saksbehandling og habilitet	44
15.3.1	Lovlighetskontroll	45
15.3.2	Tas til etterretning	46
15.4	Kommunedirektørens ansvar	46
15.5	Prosjektstyring.....	46
15.5.1	Gjennomføringsmodell - samspillsentreprise	47
16	Vedlegg C: Tidslinje over arbeidet med Lanternen 3+	49

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

1 Sammendrag

Denne undersøkelsen gir en fremstilling av situasjonen i tillegg til vurderinger og anbefalinger på de to bestilte delene; del 1 gravearbeidet med grøfting av kanal Rokkbekk på Lauvmyra (Haslemoen) opp mot anskaffelsesregelverket og del 2 byggekomiteen/styringsgruppas vedtak i forbindelse med oppføringen av nytt skole- og aktivitetshus.

Del 1:

I februar 2020 igangsatte Våler kommune et gravearbeid med grøfting av kanal Rokkbekk på Lauvmyra, Haslemoen. Gravearbeidet ble kostnadsberegnet til kr. 500 000,-, men påløpte kostnader underveis viser at totalkostnad ender på rundt kr. 900 000,-. Arbeidet var ikke lagt inn i årsbudsjettet. Kostnadene skal tilslutt deles på flere grunneiere, deriblant Våler kommune og Forsvaret. Jordskifteretten avgjør fordelingen etter endt gravearbeid. Våler kommune er å anse som kontraktspart og tok avrop på kommunens rammeavtale med entreprenør. Rammeavtalen er noe mangelfullt utformet og den utløp i juli 2017. Avropet hadde ikke hjemmel i en gyldig rammeavtale. Anskaffelsen av gravearbeidet er etter revisors vurdering et brudd på kravet til konkurranse. Igangsettelsen uten budsjettvedtak og budsjettmessig dekning er etter revisors vurdering et brudd på kommunens eget økonomireglement.

Del 2:

I mars 2016 vedtar kommunestyret i Våler at det skal bygges en ny 1-10 skole med tilhørende aktivitetshus. Et omfattende prosjektarbeid settes i gang og i forprosjektfasene blir løsninger valgt og en samspillskontrakt etablert. Det arbeides strukturert og målrettet mot å få en løsning som matcher funksjonskrav opp mot kommunens pressede økonomi. Den faktiske byggefasen starter høsten 2019, men den interne prosjektorganiseringen hos Våler kommune kommer ikke på plass før sent i desember samme år. Byggekomite/styringsgruppe får tildelt et mandat fra kommunestyret og har sitt første møte tidlig i januar. Til sammen 11 møter i første halvår 2020. I de tre første styringsgruppemøtene blir det lagt frem status, framdriftsrapport og beslutningsplan som styringsgruppa gjennomgår. Mellom styringsgruppemøtet 28. februar og 11. juni 2020 ser det ut til at det kun er to enkeltsaker som preger møtene: valg av innervegger og varmeløsning.

Revisor finner at flere av byggekomiteen/styringsgruppas vedtak har en mangelfull utforming som skaper usikkerhet rundt hva som faktisk har blitt vedtatt. Hvordan vedtak har blitt fulgt opp fremstår som usikkert. Revisor vurderer det slik at byggekomiteen/styringsgruppas mange vedtak til dels er utført innenfor og til dels utenfor gitte mandat. Det er avdekket forhold knyttet til habilitetsproblematikk og brudd på egne etiske retningslinjer samt forvaltningslovens regler om habilitet, brudd på anskaffelsesregelverket og vedtak som øker budsjettrammen og som ellers er fordyrende for kommunen. Byggekomiteen/styringsgruppa vedtar relativt store endringer av allerede tidligere vedtatte saker som medfører negative konsekvenser for fremdrift og kostnad. Revisor stiller spørsmål ved om prosjektorganiseringen, informasjons- og kommunikasjonsflyten samt styringen av prosjektet internt hos Våler kommune i byggefasen har vært optimal. Videre stiller revisor seg undrende til hvordan kommuneadministrasjonens tilstedeværelse, som et sekretariat og tilrettelegger for styringsgruppas møter, har vært.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

1.1 Anbefalinger

Del 1: gravearbeidet med grøfting av kanal Rokkbekk på Lauvmyra (Haslemoen):

Revisor anbefaler at Våler kommune:

- treffer tiltak for å sikre etterlevelse av anskaffelsesreglene i fremtiden
- sørger for å ha oversikt over og kunnskap om gjeldende rammeavtaler i organisasjonen
- ved enhver større anskaffelse benytter seg av innkjøpsfaglig kompetanse
- treffer tiltak for å sikre etterlevelse av eget økonomireglement

Del 2: byggekomiteen/styringsgruppas arbeid i forbindelse med oppføringen av nytt skole- og aktivitetshus:

Revisor anbefaler at Våler kommune:

- etterlever egne etiske retningslinjer og forvaltningslovens regler om habilitet
- gjør en vurdering av hvordan sørge for en best mulig informasjonsflyt og dialog mellom de folkevalgte og kommuneadministrasjonen
- bør vurdere å utarbeide et investeringsreglement
- etterstreber å benytte anerkjent prosjektstyringsmetodikk og prosjektorganisering ved gjennomføring av større prosjekter

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

2 Bestilling

Kontrollutvalget i Våler kommune vedtok følgende i møte av 6. mai 2020 i sak 26/20:

«Kontrollutvalget ber Revisjon Øst IKS gjennomføre en undersøkelse knyttet til oppfølging av offentlige anskaffelser, jf. opplysninger fra kommunedirektøren i møtet. Rapporten legges fram i møtet i august 2020.»

I møtebehandlingen 6. mai 2020 ble bestillingen diskutert. Revisjonen fikk inntrykk av at det var tre konkrete saker som skulle undersøkes i henhold til anskaffelsesregelverket i tillegg til oppfølging av rapport fra 2017. Etter forslag fra Revisjon Øst IKS om hvordan best organisere en slik undersøkelse ble det vedtatt følgende i sak 35/20 i kontrollutvalgsmøtet 19. juni 2020:

1. Kontrollutvalget slutter seg til revisjonens forslag til organisering av innkjøpsprosjektet.
2. Del 1 og del 2 igangsettes straks.
3. Dersom det er behov for å øke tilgjengelig timeressurser for å få gjennomført både innkjøpsprosjektet og prosjektet knyttet til sykefravær, sendes saken til kommunestyret for å be om flere midler.
4. Dette vurderes i et ekstra møte før kommunestyret skal ha sitt neste møte.

Fra møtebehandlingen vises det til forslaget for hvordan organisere arbeidet.

Del 1 vil være en vurdering av grøfting på Haslemoen opp mot regelverket om offentlige anskaffelser.

Del 2 vil være en gjennomgang av byggekomité/styringsgruppas arbeid fra starten på dette prosjektet og frem til 15.6.2020. Her vil revisjonen gjennomføre en vurdering av gruppenes arbeid så langt i prosessen blant annet ut fra deres fullmakter og deres mandat, herunder blant annet spørsmålet om habilitet blant gruppenes medlemmer ut fra de valg og avgjørelser som har blitt foretatt.

Del 3 vil etter ferdigstilling av prosjektet om bygging av ny skole- og aktivitetshus inneholde en full gjennomgang av anskaffelser knyttet til dette prosjektet.

3 Formål med undersøkelsen

Formålet med undersøkelsen er todelt. Den ene delen går på å kartlegge og vurdere om Våler kommune etterlevde regelverket for offentlige anskaffelser knyttet til en konkret sak – grøfting av kanal Rokkbekk ved Lauvmyra, Haslemoen. Den andre delen går på å kartlegge og vurdere om nedsatte byggekomite/styringsgruppe for bygging av nytt skole- og aktivitetshus har handlet i tråd med deres fullmakter og mandat.

4 Metode

Undersøkelsen er gjennomført i henhold til bestillingen i kontrollutvalget. Gjennomføringen av arbeidet har pågått mellom mai og september 2020. Med utgangspunkt i bestillingen fra kontrollutvalget har vi kartlagt og beskrevet situasjonen og fakta i de to deloppdragene. Faktabeskrivelsen er så vurdert med utgangspunkt i gjeldende relevant lovverk som så leder frem til vurderinger og anbefalinger.

For å besvare bestillingen har vi brukt dokumentanalyse og intervjuer for å få best mulig innsikt. Dokumentasjon er hentet fra hjemmesiden til Våler kommune og mottatt fra fungerende

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

kommunedirektør, økonomisjef og politisk sekretær. Vedlegg A gir en fullstendig oversikt over gjennomgåtte dokumenter.

Vi gjennomførte oppstartsmøte med fungerende kommunedirektør, økonomisjef og innkjøpsansvarlig. Det ble så gjennomført intervju med tidligere kommunedirektør, fungerende kommunedirektør/tidligere assisterende rådmann, ordfører, næringssjef og politisk sekretær. Totalt ble det gjennomført fem intervjuer. Referat fra intervju er sendt for verifisering til de som ble intervjuet og det er denne informasjonen som er benyttet i rapporten. En foreløpig rapport ble sendt til fungerende kommunedirektør for verifisering og høring. Påpekte faktafeil har blitt rettet opp i den endelige versjonen. Fungerende kommunedirektørs høringsuttalelse er lagt ved den endelige rapporten.

Metodene anvendt har både styrker og svakheter. En eventuell svakhet er at vi har sett oss nødt til å tilpasse antall intervjuer til timeforbruket. Vi har snakket med personer ansett som mest relevante for problemstillingene, men intervjuer med flere personer ville muligens gitt oss et enda mer detaljert bilde. Utvalget av respondenter til intervju anser vi allikevel som representativt da de er valgt ut på grunnlag av deres faglige relevans. En styrke ved dokumentstudier er at vi får formell og skriftlig informasjon om de to sakene og fra kommunen selv. Styrken ved bruk av disse metodene kombinert, innsamling av data på det samme området fra flere kilder, er at de forhåpentligvis gir et helhetlig bilde. På dette grunnlag mener vi at datamaterialet er tilstrekkelig for undersøkelsens formål.

Revisor har, jfr. kommunelovens § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 14-16, vurdert egen uavhengighet når det gjelder Våler kommune. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

5 Avgrensninger

Del 1: Anskaffelse av grøfting på Lauvmyra, Haslemoen

Revisor har hatt fokus på planleggingen og gjennomføringen av selve anskaffelsen. Andre forhold som blant annet kostnadsfordeling mellom grunneierne har ikke vært en del av undersøkelsen.

Del 2: Gjennomgang av byggekomite/styringsgruppas arbeid

Revisor har vurdert styringsgruppas mange vedtak opp mot gitte mandat. Det har ikke vært revisors oppgave eller ansvar å si noe om vedtatte alternativ er beste løsning for det nye skole- og aktivitetshuset. Spesielt gjelder dette i saken om varmeløsning. Det er revisors oppgave å se på saksbehandlingen og om vedtakene er fattet innenfor styringsgruppas mandat.

Revisor har ikke gjennomført en vurdering av anskaffelsene knyttet til valg av arkitekt, entreprenør eller ekstern byggeleder. Det blir eventuelt aktuelt å se på i en eventuell senere del 3.

Revisor har ikke utført en lovlighetskontroll av vedtakene siden styringsgruppen ikke er vurdert til å være et folkevalgt organ jf. kommuneloven og en lovlighetskontroll ikke følger av bestillingen. Revisor har vurdert styringsgruppen til å være et forvaltningsorgan og det betyr at habilitetsreglene i forvaltningsloven gjør seg gjeldende.

6 Gjeldende regelverk, retningslinjer og veiledninger

Revisjonen har sett til gjeldende regelverk, retningslinjer, veiledninger og faglitteratur som grunnlag til å vurdere innhentet data fra de to problemstillingene opp imot. I hovedsak har vi sett til lov og forskrift om offentlige anskaffelser, kommuneloven, forvaltningsloven, anbefalt metodikk innenfor

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

prosjektstyring og Våler kommunes egne reglement og retningslinjer. En presentasjon av dette er å finne i vedlegg B.

7 Våler kommune

Kommunedirektøren er som administrasjonssjef kommunens øverste innkjøpsansvarlig. Det følger av kommuneloven § 31-3 at kommunedirektøren plikter å sørge for at krav fastsatt i gjeldende regelverk for offentlige anskaffelser systematisk følges opp, og at det praktiske arbeidet dokumenteres.

Kommunene i Kongsvingerregionen har opprettet Regionalt innkjøp i Kongsvingerregionen (RIIK), som en felles organisering for å forvalte og administrere effektive anskaffelser.¹ RIIK skal gi råd, veiledning og opplæring til de ansatte i kommunen om alle spørsmål knyttet til innkjøp. Dette innebærer også at enheten til enhver tid er oppdatert på et regelverk i stadig endring. Revisor er ikke kjent med at Våler kommune har et eget innkjøpsregelverk/rutiner utover de som RIIK har tilgjengelig.

Kommunens etiske retningslinjer² påpeker at lov og forskrift om offentlige anskaffelser skal etterleves ved alle anskaffelser. Retningslinjene sier videre at hovedprinsippene om konkurranse, likebehandling og forbud mot diskriminering skal ligge til grunn. De etiske retningslinjene er relevante i all saksbehandling og myndighetsutøvelse.

Revisor er ikke kjent med at Våler kommune benytter seg av et prosjektverktøy for investeringsprosjekter. Eller har andre tiltak for planlegging, styring og gjennomføring av investeringsprosjekter.

Våler kommune har økonomireglement og delegasjonsreglement som sier noe om hvordan fullmakter skal forvaltes internt.

8 Del 1: Anskaffelse av grøfting på Lauvmyra, Haslemoen

I denne første delen av undersøkelsen har revisjonen gjort en vurdering av anskaffelsen knyttet til grøfting kanal Rokkbekk på Lauvmyra, Haslemoen, og i hvilken grad anskaffelsen er i samsvar med reglene om offentlige anskaffelser.

En kommune er å regne som en offentlig aktør og alle anskaffelser skal være gjennomført i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Det er ved undersøkelse av et slikt konkret innkjøp at man kan se om kommunens anskaffelser skjer i henhold til innkjøpsregelverket.

8.1 Data

8.1.1 Sakshistorikk

I desember 2017 fremmet en grunneier et krav til kommunen om tiltak i form av opprensning av Rokkbekken ved Lauvmyra, Haslemoen. Noen måneder senere, i april 2018 inngår Våler kommune en intensjonsavtale med Forsvarsbygg angående kostnader og ansvar i forbindelse med salget av Haslemoen. I avtalen reguleres grøfting av Rokkbekken og kompensasjon for merkostnad grunnet fareområde etter militær aktivitet. Vilårene rundt intensjonsavtalen var til behandling i formannskapet 19. april 2018. I saksopplysningene står det blant annet at det er viktig for kommunen å gjennomføre intensjonsavtalen så fort som mulig slik at man kan få avsluttet usikkerhet rundt dyrkningsprosjektet.

Salget av parseller på Haslemoen ble stilt i bero av kommunestyret tidlig høst 2019. Daværende assisterende kommunedirektør forteller at andre arbeider har pågått videre med klargjøring for salg

¹ Følger av gammel kommunelov § 27. For tiden kap 19 og omdanningskravet i overgangsregelen i § 31-2 i ny kommunelov

² Våler kommune – vedtatte etiske retningslinjer i kommunestyret 21.09.2009

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

og at kanalprosjektet i Søndre Rokkbekk er en del av forswarets opprydding på Haslemoen. Denne oppryddingen omfatter også andre graveprosjekter som har mer direkte tilknytning til oppdyrkingen, og som derfor er stilt i bero.

I følge daværende assisterende kommunedirektør tok Forsvaret muntlig kontakt vinteren 2020 og ba Våler kommune om å sette i gang gravearbeidet ved Rokkbekk slik at deres budsjetterte midler ikke ble inndratt. Endelig beslutning om oppstart av gravearbeidet og kontrahering av entreprenør ble tatt av daværende assisterende kommunedirektør 1. februar 2020 etter å ha informert tidligere kommunedirektør om dette. Februar 2020 ble gravearbeidet om grøfting av kanalen igangsatt.

8.1.2 Beregning av anskaffelsens verdi

Våler kommune er grunneier og all graving foregår på kommunens grunn, men opplyser om at det er 3-4 grunneiere som vil få en fordel av gravingen. Jordskifteretten skal avgjøre kostnadsfordelingen mellom grunneierne og fordelingen blir avklart etter at gravearbeidet er ferdig utført. På grunn av tidligere militæraktivitet skal Forsvaret, som tidligere eier av området, jf. intensjonsavtalen, dekke merkostnaden det innebærer at kanalen må graves rundt et fareområde.

I følge daværende assisterende kommunedirektør ble det i forkant av arbeidet utført en kostnadsberegning på bakgrunn av anslag fra entreprenør og plantegning utført av en ekstern kort tid i forkant av gravearbeidets oppstart. Antatt kostnad for gravearbeidet ble beregnet til kr 500 000,-. Revisor får opplyst at kostnadsberegningen ikke er dokumentert og at det var knyttet stor usikkerhet til kostnadsoverslaget. Underveis i gravearbeidet oppstår det merarbeid som fordyrer det hele og ved inngangen til juni 2020 ligger gravearbeidet an til å ha en mulig total kostnad på kr 900 000,-.

Jamfør fremlagte budsjett- og regnskapsrapport 1. tertial 2020 som ble behandlet i kommunestyret 15. juni 2020 bokføres kostnadene og refusjonene fra berørte parter i investeringsregnskapet. «Kanal Lauvmyra» står oppført som investeringsutgift under «IKT og annet». I notatet til regnskapet står det blant annet at kommunen har inngått en avtale med blant annet Forsvaret om ny kanal på Lauvmyra, Haslemoen. Utgiftene til denne skal delvis dekkes av grunneiere (herunder Våler kommune) og delvis av Forsvaret. Prognostisert beløp på kr 900 000,- er brutto investeringsutgift. Refusjon fra Forsvaret er anslått til kr 400 000,-. Resterende kr 500 000,- vil bli fordelt på grunneiere. Gravearbeidet «Kanal Lauvmyra» ble ikke tatt med i opprinnelig budsjett for 2020.

8.1.3 Anskaffelse av entreprenør til gravearbeidet

For gjennomføring av graveoppdraget valgte Våler kommune å gjøre avrop på eksisterende rammeavtale for entreprenørtjenester med Urdahl Maskin v/Marius Urdahl. Rammeavtalen med Urdahl Maskin sier at de enkelte oppdrag som gjennomføres på rammeavtalen skal beskrives i et eget avropsskjema. Våler kommune utformet ikke et skriftlig avrop på avropsskjemaet for graveoppdraget.

I konkurransegrunnlaget til rammeavtalen med Urdahl Maskin står det følgende om avtalens formål og omfang: «Våler kommune har ingen egen maskinpark og kjøper årlig anleggstjenester innenfor områdene vann, avløp, veg og uteanlegg. Timeantallet varierer sterkt og avhenger i stor grad av behovet for å utføre reparasjoner/utbedringer». I kapitlet om oppdragsmengde fremkommer følgende «Det er stor variasjon fra år til år på oppdragsmengde. Oppdragene vil være knyttet til vedlikehold og utbedringer på veg og reparasjoner og mindre rehabiliteringsjobber på VA ledningsnett». Det står videre at oppdragsgiver (Våler kommune) ved større prosjekter har anledning å gå utenom rammeavtalen og gjennomføre åpen anbudskonkurranse, og for mellomstore oppdrag avholde intern konkurranse mellom leverandørene det er inngått kontrakt med.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

Konkurransesgrunnlaget definerer ikke hva som er «større prosjekter» eller «mellomstore oppdrag». Konkurransesgrunnlaget definerer heller ikke en total kostnadsramme.

Rammeavtalen for entreprenørtjenester med Urdahl Maskin ble inngått 1.7.2015 med varighet til 1.7.2017. Rammeavtalen åpnet for ytterligere opsjoner på 1+1 år. Dersom begge opsjoner ble utløst ville rammeavtalen hatt gyldighet til 1.7.2019. I avtalen står det at «avtalen opphører uten noen form for varsel ved angitte sluttdato» og at dersom opsjon skal benyttes så skal dette varsles av Våler kommune minst en måned før utløpsdato. Revisor har fått opplyst at det ikke foreligger en formell beskjed om at kommunen ønsket å benytte opsjonen på 1+1 år, og at dette synes å ha vært vanlig praksis i forhold til rammeavtaler generelt sett. Det betyr at rammeavtalen med Urdahl Maskin utløp 1.7.2017.

I følge daværende assisterende kommunedirektør ble det ikke gjort en vurdering på rammeavtalens løpetid eller gyldighet. Andre rammeavtalers eventuelle egnethet for oppdraget ble heller ikke vurdert. Av dokumentasjon knyttet til igangsettelse og gjennomføring av gravearbeidet har revisjonen fått tilgang til en grovt skissert fremdriftsplan utarbeidet av entreprenør Urdahl. Fremdriftsplanen er signert Våler kommune som et avrop. Fremdriftsplanen skisserer at gravearbeidet vil bli fordelt over 11 prosesser i løpet av 8-9 uker. Varigheten på de ulike prosessene varierer. Revisor har fått opplyst at det ikke foreligger annen skriftlig dokumentasjon knyttet til igangsettelsen av arbeidet eller avropet.

8.1.4 Kommunens rammeavtaler

Revisor får opplyst at kommunen i etterkant får kjennskap til at rammeavtalen med Urdahl maskin er en parallell rammeavtale og at kommunen har en tilsvarende rammeavtale med entreprenør Arild Magnor. Denne har samme innhold og løpetid som avtalen med Urdahl Maskin. Avtalen med Magnor skal benyttes dersom Urdahl ikke har kapasitet. I konkurransegrunnlaget «Åpen anbudskonkurranse Rammeavtale for entreprenørtjenester/anleggstjenester» står det at Våler kommune vil inngå kontrakt med tre leverandører. Ved oppdrag kontakter kommunen den entreprenøren med best tilbud. Urdahl Maskin ble tildelt anbudskonkurransen med leverandørene Arild Magnor og Knut A. Fleischer på henholdsvis andre og tredje plass. Dette er, etter revisors syn, en parallell rammeavtale med en fordelingsnøkkel som sier at leverandør Urdahl skal ha forrang foran Magnor og Fleischer. Daværende assisterende kommunedirektør forteller at han på igangsettelsestidspunktet ikke hadde kjennskap til de to andre parallelle rammeavtalene. Revisor har ikke fått oversendt rammeavtalen med Knut A. Fleischer.

Oversikt over kommunens rammeavtaler er det den enkelte fagenhet i kommunen som har ansvar for. I tillegg har Våler kommune en egen innkjøpsansvarlig som har totaloversikt og som bistår inn i større anskaffelser. Innkjøpsansvarlig ble ikke kontaktet i denne saken. Våren 2020 var det et ansattbytte i innkjøpsfunksjonen. Våler kommune støtter seg til innkjøpsrutiner formidlet av RIIK og har vedtatt innkjøpsstrategien som er utviklet av RIIK. Daværende assisterende kommunedirektør forteller at kommunen vanligvis legger ut arbeidet med investeringer på anbud. Ved behov tar man kontakt med innkjøpsansvarlig for bistand. Våler kommune har ikke investeringsreglement, prosjektverktøy eller andre hjelpemidler som gir veiledning om hvordan de skal jobbe med investeringer.

8.2 Revisjonens vurdering

Revisor vurderer at det er Våler kommune som er kontraktspart i denne saken og dermed så omfattes anskaffelsen av anskaffelsesreglene, selv om kostnadene i etterkant skal fordeles på flere aktører.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

Våler kommune hadde ikke budsjettvedtak og budsjettmessig dekning da avgjørelsen og igangsettelsen av arbeidet ble satt i gang vinteren 2020. Det følger av kommuneloven at disponeringsfullmakten ikke gir kommunedirektøren myndighet til å foreta anskaffelser og utstede utbetalingsordre utover det som følger av årsbudsjettet. Økonomireglementet til kommunen sier det samme. Igangsettelsen av gravearbeidet på det aktuelle tidspunktet i februar 2020 er dermed å regne som et brudd på eget økonomireglement.

Rammeavtalen med Urdahl Maskin utløp i juli 2017 og opsjoner ble ikke utløst i henhold til kontraktens bestemmelser. Revisor tolker avtalens bestemmelser knyttet til utløsning av opsjoner at dette må være skriftlig slik at det stifter en avtalerettslig forpliktelse. Dersom tilfellet hadde vært at rammeavtalens opsjoner var utløst, ville Våler kommune hatt anledning til å gjøre avrop på rammeavtalen frem til og med juli 2019. Våler kommune handlet i den tro om at det var tatt ut opsjon. Rammeavtalen med Urdahl Maskin ville uavhengig av opsjoner vært ugyldig til bruk i februar 2020.

Siden kommunen handlet i den tro at rammeavtalen med Urdahl Maskin var gyldig er det relevant å se på om avropet hadde vært innenfor regelverket dersom rammeavtalen ikke hadde vært utgått. Avropet må dermed ses opp mot de grunnleggende prinsippene i anskaffelsesloven § 4. De grunnleggende prinsippene sier at «Oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarehet og forholdsmessighet». Forholdsmessighetsprinsippet omtales også som proporsjonalitetsprinsippet og essensen i prinsippet på anskaffelsesområdet er at oppdragsgiveren skal gjennomføre konkurransen på en måte som står i forhold til anskaffelsens art, omfang, verdi og kompleksitet. Konkurransesprinsippet peker på hovedregelen om at konkurranse skal avholdes og at det gjelder alle anskaffelser som er omfattet av lov og forskrift; både over og under terskelverdiene. Likebehandlingsprinsippet dekker både diskriminering på grunnlag av nasjonalitet og usaklig forskjellsbehandling på annet grunnlag. Kravet om etterprøvbarehet innebærer at oppdragsgiveren må kunne dokumentere hva som har foregått i anskaffelsesprosessen og hvilke beslutninger som er tatt i den.³ Revisor mener at det i dette tilfellet særlig er konkurranseprinsippet som det er mest relevante å se hen til.

Bestillingen av gravearbeidet må anses som en selvstendig anskaffelse, som må underlegges regelverket for offentlige anskaffelser på vanlig måte. For anskaffelser som overstiger 1,3 millioner kroner ekskl. mva. skal oppdragsgiver kunngjøre en konkurranse. Det er en plikt til å sikre konkurranse også for anskaffelser under kunngjøringsgrensen. Avropet i denne saken faller utenfor rammeavtalen, idet denne ikke lenger var gjeldende på avropstidspunktet. Verdien er mellom kr. 500 000 – 900 000 ekskl. mva., og er derfor under kunngjøringsgrensen. Oppdraget ble ikke kunngjort, og kun én aktuell leverandør ble kontaktet for tilbud. Kunngjøring regnes som et av de viktigste virkemidlene for å sikre at oppdragsgiveren opptre i samsvar med de grunnleggende prinsippene i anskaffelseslovens § 4. Ved å ikke innhente flere tilbud er avropet er å regne som et brudd på kravet til konkurranse jf. § 4 i lov om offentlige anskaffelser.

Revisor vurderer rammeavtalen med Urdahl Maskin slik at den i hovedsak skal benyttes på løpende driftsoppgaver. Gravearbeidet av kanal Rokkbekk på Lauvmyra ble kostnadsberegnet ved avtaleinngåelse til kr 500 000,-. På grunn av vanskelige grunnforhold ble anslått verdi satt med stor usikkerhet. Det er nærliggende å anta at man ved igangsettelsestidspunktet kunne regne med at arbeidet trolig ville bli noe dyrere. Et gravearbeid kostnadsberegnet til kr 500 000,- er å anse som en

³ Veileder offentlige anskaffelser

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

større investeringssak. Kommunen har selv definert gravearbeidet til å være en investering ref. beskrivelsen i tertialrapporten.

Revisor finner konkurransegrunnlaget til rammeavtalen med Urdahl Maskin noe mangelfullt siden det ikke definerer en total kostnadsramme eller hva som er «større prosjekter» eller «mellomstore oppdrag». Anskaffelsens anslåtte verdi skulle, jf. § 3-2 i forskrift om offentlige anskaffelser gjeldende på det tidspunktet konkurransegrunnlaget ble utformet, ha vært beregnet. Bestemmelsen sier i punkt 1 at «Anskaffelsens anslåtte verdi beregnes på grunnlag av oppdragsgivers anslag av det samlede beløp oppdragsgiver kan komme til å betale, ekskl. mva. for de kontrakter som utgjør anskaffelsen», og videre i punkt 15 at «For rammeavtaler og dynamiske innkjøpsordninger skal man legge til grunn den høyeste anslåtte verdien ekskl. mva. av alle forventede kontrakter i hele rammeavtalens eller den dynamiske innkjøpsordningens løpetid.». Siden rammeavtalen med Urdahl Maskin ikke inneholder definisjon på total kostnadsramme eller hva som er større eller mellomstore prosjekter er det ikke tilstrekkelig grunnlag til å vurdere om rammeavtalen var egnet for oppdraget eller ei.

Etterprøvnbarhet innebærer at oppdragsgiveren må kunne dokumentere hva som har foregått i anskaffelsesprosessen og hvilke beslutninger som er tatt i den. Dersom vurderingen og beslutningen om å velge den ene eller andre framgangsmåten er dokumentert i en protokoll kan kommunen sikre etterprøvnbarhet. På den måten kan kommunen sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig, klar og utfyllende nok til at en tredjeperson i ettertid kan få en god forståelse av kommunens vurderinger. Revisor vurderer det slik at Våler kommune har forbedringspotensiale når det gjelder etterprøvnbarhet i anskaffelsesprosesser.

8.3 Konklusjon del 1

Våler kommune hadde ikke hjemmel i gyldig rammeavtale til avrop på gravearbeidet om grøfting av kanal Rokkbekk på Lauvmyra, Haslemoen. Gravearbeidet er etter revisors vurdering et brudd på kravet om konkurranse. Revisor vurderer videre at Våler kommune ikke har tilstrekkelig oversikt over hvilke avtaler som er gjeldende og manglende rutiner for å utløse opsjoner. Våler kommune har forbedringspotensiale når det gjelder etterprøvnbarhet i anskaffelsesprosesser. Ved igangsettelse av investeringsarbeidet hadde ikke kommunen budsjettvedtak eller budsjettmessig dekning og oppstarten er å regne som et brudd på det interne økonomiregelverket.

9 Del 2: Gjennomgang av byggekomite/styringsgruppas arbeid

Denne delen er en gjennomgang av byggekomité/styringsgruppens arbeid frem til 15 juni 2020. Innledningsvis er byggeprosjektets tidslinje skissert med en påfølgende vurdering av arbeidet og vedtak ut i fra gitt mandat. I tillegg er spørsmålet om habilitet, blant gruppenes medlemmer ut fra de valg og avgjørelser som har blitt foretatt, vurdert. Særsilt vil vi fokusere på to saker som byggekomiteen/styringsgruppen har viet mye tid til; valg av materiale til innervegger og valg av varmeanlegg.

9.1 Data

9.1.1 Nytt skole- og aktivitetshus: arbeidets tidslinje med politiske behandlinger

I mars 2016 vedtar kommunestyret i Våler at det skal bygges en ny 1-10 skole med tilhørende aktivitetshus. Underveis har arbeidet blitt delt inn i følgende faser; initieringsfasen, forprosjekt del 1, forprosjekt del 2 og byggefasen. Høsten 2019 starter den faktiske byggefasen med mål om ferdigstillelse av skole til skolestart 2020. Investeringsrammen er på 214,7 millioner kroner.⁴ Siden

⁴ Ref. finansieringsplanen i kommunestyresak 038/19

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

høsten 2018 har kommunen tilgjengeliggjort en egen nettside med informasjon om prosjektet. Detaljert oversikt over arbeidets tidslinje er å finne i vedlegg C.

Kultur og oppvekst (KO) utvalget blir i mars 2016 oppnevnt som styringsgruppe for initieringsfasen av arbeidet. En prosjektgruppe, oppnevnt av formannskapet en måned senere, jobber ut rom- og funksjonsprogrammet (RFP). RFP synliggjør funksjoner, krav fra brukere, ønsker og rammer. RFPs kapittel 2 om rammebetingelser sier blant annet at tre skal være det foretrukne bygningselement for begge bygningene og at innvendige veggoverflater opp til minimum 2 meter skal preges av tre. Om energisentral står det at eksisterende og nye bygg kobles sammen til en felles energisentral og at dagens varmepumpe og gasskjele kan beholdes. Kommunen ser for seg luft-til-vann-kombinerte varmepumper og kjølemaskiner, men sier også at eksisterende energisentral må bygges ut med nye forsyninger og akkumuleringsmuligheter. Rom- og funksjonsprogrammet danner grunnlaget for arkitektkonkurransen og godkjennes av kommunestyret i desember 2016. I første del av 2017 gjennomføres arkitektkonkurransen og kommunen avslutter initieringsfasen.

Forprosjekt del 1 varer fra høsten 2017 til høsten 2018, og arbeidet resulterer blant annet i en fagrapport fra SWECO, notat fra arkitektene og rapport fra administrasjonen (prosjektgruppen nevnt over). Prosjektgruppen, som nå også inkluderer rådmann, legger frem sak i kommunestyret 19. mars 2018. To alternative løsninger blir skissert og drøftet. Notatene nevnt over blir benyttet inn som underlag for den politiske behandlingen. Det konkluderes ikke rundt løsning på dette tidspunktet, men det vedtas at prosjektet skal videreføres og at valgt løsning skal vedtas i november 2018. Men, kommunestyret vedtar å starte opp arbeidet med en samspillsentreprise. I forprosjekt del 1 er formannskapet styringsgruppe.

Forprosjekt del 2 varer fra høsten 2018 til juni 2019. Vesentlig for denne fasen er valg av bygg/løsning, funksjonalitet og den økonomiske rammen. Spørsmålet om svømmebasseng ble også diskutert i flere møter. I forprosjekt del 2 avholdes det til sammen 4 styringsgruppemøter, 2 informasjonsmøter og 8 brukergruppemøter. Det er til sammen tre brukergrupper med hvert sitt fokusområde; skole, teknisk og aktivitetshus. Kommunestyrevedtak i desember 2018 gir grønt lys for å videreføre arbeidet med utarbeidelse av forprosjekt for løsning Lanternen 3. Det legges stor vekt på at kostnadsrammen skal holdes. Det er i forprosjekt del 2, i styringsgruppemøtet av 6. februar 2019, at fyringsløsning blir vedtatt prosjektert.

Prosjektutviklingsfasen i samspillsentreprisen starter i januar 2019. 17. juni 2019 vedtar kommunestyret at man går fra forprosjekt til hovedprosjekt. Det blir i et kommunestyremøte 2. september 2019 blant annet vedtatt at prosjektet igangsettes og sittende formannskap er styringsgruppe inntil sak om ny organisering av prosjektet blir framlagt for kommunestyret.

Etter kommunestyrevedtaket 2. september 2019 om finansieringsplanen går prosjektet i praksis over til byggefasen. Samspillskontrakt blir inngått med Martin M. Bakken 20. september 2019, og i samme tidsrom tas de første spadetakene. Kommunestyrevedtak på byggefasen med en tilhørende prosjektorganisering internt i Våler kommune skjer først sent i desember 2019.

Høsten 2019 var det kommunevalg. Sammensetningen i kommunestyret og formannskapet endret seg, samt at det politiske landskapet var særlig berørt av etterspillet som følge av valgresultatet.

9.1.2 Anskaffelse av entreprenør - samspillsentreprisen

19. mars 2018 vedtar kommunestyret at administrasjonen skal gå videre med en prosess knyttet til samspillsentreprise. Vedtaket er blant annet basert på en rapport fra Norconsult som legges frem i samme møte. Basert på premissene *mulighet for fleksibilitet knyttet til økonomiske forhold* og ønske

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

om et *tidligst mulig kostnadsbilde* anbefales en samspillsentreprise. Samtidig påpeker Norconsult at samspillsentreprise fordrer en aktiv, beslutningsdyktig og kompetent byggherreorganisasjon. Videre anbefales det å legge inn en romsligere fremdriftsplan for å få bedre tid i beslutningsprosesser og prosjektutviklingsfasen. Skolestart 2021 skisseres i notatet fra Norconsult som en fornuftig målsetning. Neste politiske behandling knyttet til samspillsentreprisen er i styringsgruppemøte 22. november 2018 der det beskrives at valgt entreprenør er Martin M. Bakken.

Anskaffelsen blir redegjort for i konkurransegrunnlaget som er forfattet av Norconsult på vegne av Våler kommune. Kontraktarbeidet skal gjennomføres i en samspillsentreprise med inndeling av to faser. Prosjektutviklingsfasen skal ende ut i en omforent detaljert forprosjektbeskrivelse med tegninger og tilhørende målpris. I utførelsesfasen er det strenge krav til rapportering og muligheter for byggherremedvirkning. Revisor er ikke kjent med at rom- og funksjonsprogrammet var med i konkurransegrunnlaget fra Våler kommune, men at det innledningsvis fremkommer at det er et krav fra byggherre med utstrakt bruk av synlig tre jf. skissene til arkitekten. I tilbudet fra valgt entreprenør Martin. M. Bakken skisseres blant annet oppgave- og rolleforståelse, en milepæls/byggherrebeslutningsplan for prosjektutviklingsfasen og en prosjektorganisering på entreprenørsiden.

Prosjektutviklingsavtalen inngås 19. januar 2019 og regulerer overordnede mål med prosjektet og prosessen, herunder at prosjektutviklingsfasen skal ende ut i omforent leveringsbeskrivelse og tegninger i.h.t milepælsplan. Det står videre at samspillsentreprenøren skal utarbeide en komplett leveransebeskrivelse som legges til grunn for endelige tilbudte målpris/Garantert Maks Pris (GMP). Leveransebeskrivelsen skal være utarbeidet på et detaljnivå hvor byggherren allerede i prosjektutviklingsfasen kan ta stilling til grunnleggende løsninger og materialvalg. Byggherren plikter blant annet å ivareta eiers og byggherrens rolle i prosjektutviklingsfasen samt å delta i prosjekteringsgruppen med personer med de nødvendige fullmaktene.

Høsten 2019 avsløses samspillskontraktens prosjektutviklingsfase med utførelsesfasen. 20. september 2019 inngås kontrakt med entreprenør Martin M. Bakken om utførelsesfasen av Lanteren 3+ for Våler kommune – skole og aktivitetshus («Byggeprosjektet»). For Våler kommune er det daværende ordfører som underskriver avtalen. Samspillskontrakten redegjør for de dokumenter som ligger til grunn for avtalen og hvordan man skal forvalte kontrakten mellom byggherre og entreprenør.

Kapittel 4 i samspillskontrakten regulerer organisasjonen og styringsnivåer. Det omtales en samspillsgruppe og en styringsgruppe. Kapittel 5 sier noe om standard på bygget, og det står blant annet: «Der det i kontraktsdokumentet ikke er valgt eksakte løsninger/materialer, skal utførelse skje basert på gjennomgående god kvalitet og standard». I Kapittel 7 står det videre om partenes felles målsetning som blant annet innebærer å gjennomføre prosjektet til en lavere pris. I kapittel 12 står det at samspillsentreprenøren har ansvaret for at byggherren får mulighet til å velge løsninger for samtlige arbeider og at samspillsentreprenøren skal utarbeide nødvendig beslutningsgrunnlag. For å tilrettelegge for Byggherrens valg skal Samspillsentreprenøren utarbeide en beslutningsplan.

I vedlegg 5 romskjema er det en oversikt over materialvalg (innvendige behandlinger skole 1-7) som entreprenør har prosjektert med og vegger er blant annet beskrevet. Ut i fra den beskrivelsen kan det se ut til at entreprenør ved kontraktsinngåelse la opp til å bruke gipsvegger. Samtidig regulerer samspillskontrakten handlingsrommet til byggherren for å gjøre endringer underveis.

Referat fra avklaringsmøte mellom partene 10. september 2019 er også vedlegg til kontrakten. I referatet er særlig målpris og fremdrift diskutert. Det står blant annet at «første prosjekteringsmøte avholdes 16.09.2019 og prosjekteringsarbeidet vil etter dette pågå for fullt. Våler kommune må avsette tilstrekkelige ressurser for oppfølging av prosjektet fra dette tidspunktet.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

Et annet vedlegg til samspillskontrakten er Våler kommunes etiske retningslinjer. Disse ble vedtatt i kommunestyret 21.09.2009.

Revisor er ikke kjent med at styringsgruppa har fått tildelt informasjon om samspillskontrakten annet enn det som står opplyst i saken om prosjektorganisering 19.12.2019: «I byggefasen er det naturlig at det etableres en egen styringsgruppe. Rådmannen foreslår at styringsgruppen settes sammen politisk for å sikre en god politisk forankring og styring av et særdeles stort, og viktig prosjekt for både Våler kommune som byggherre og for Vålersamfunnet. Mandatet med å bygge Lanternen 3+ i henhold til budsjett og kravspesifikasjon og følger opp at prosjektet styres i henhold til dette.

Selve byggearbeidet skjer basert med en samspillsentreprise, hvor entreprenør, Våler kommune, arkitekt og ekstern byggeleder sammen leder den daglige byggeprosessen og avholder regelmessige byggemøter.»

Oppsummert om samspillskontrakten kan man si at det i prosjektutviklingsfasen var et stort handlingsrom for Våler kommune til å velge konkrete løsninger. Revisor kjenner ikke til hvor godt styringsgruppen ble involvert og informert i prosessene, utenom de to styringsgruppemøtepunktene som fant sted i februar og mai 2019. Styringsgruppa har ikke møter mellom mai og desember 2019, og faktisk bygging starter i september.

9.1.3 Prosjektorganisering Våler kommune

Nytt skole- og aktivitetshus er å regne som et stort investeringsprosjekt. Revisor er ikke kjent med at Våler kommune har et investeringsreglement, eller har benyttet prosjektstyringsverktøy eller prosjektmetodikk underveis. Revisor er kjent med at det i dokumenter henvises til en fremdriftsplan og at kommunestyret har vedtatt de ulike faseovergangene og ny organisering som da følger. Som gjennomføringsmodell av selve byggefasen er samspillsentreprise med en prosjektutviklingsfase og en utførelsesfase/byggefase valgt.

Siden oppstarten i 2016 har det vært flere administrative prosjektgrupper og prosjektledere knyttet til prosessen om nytt skole- og aktivitetshus. Tidligere leder av teknisk enhet var prosjektleder i initieringsfasen og deler av forprosjektet, før næringssjef tok over prosjektlederrollen i siste del av forprosjektet, også definert som prosjektutviklingsfasen i samspillskontrakten. Ved byggefasens oppstart høsten 2019 har revisor fått opplyst om at tidligere kommunedirektør tar over prosjektlederrollen. Revisor kan ikke se at dette fremgår av dokumentasjonen som er gjennomgått.

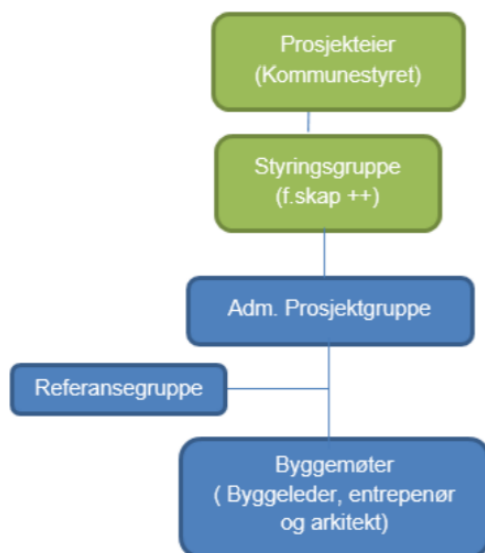
Kommunestyret har vedtatt finansieringsplanen og at prosjektet skal gå inn i hovedfasen, men den prosjektorganiseringen for byggefasen internt hos Våler kommune er ikke vedtatt når samspillskontrakten for utførelsesfasen inngås og gravearbeidet starter høsten 2019. Samspillskontrakten skisserer en organisering og vilkår for samarbeid. Tidligere rådmann innstiller på en prosjektorganisering for byggefasen som vedtas av kommunestyret først 19. desember 2019. Dermed går det flere måneder mellom faktisk oppstart av byggearbeidet og at styringsgruppen/byggekomiteen er operativ selv om det blir gitt føring om at tidligere styringsgruppe følger arbeidet inntil ny er på plass. Det kan se ut til at den interne prosjektorganiseringen hos byggherre Våler kommune har en noe annen tidslinje enn samspillsentreprisen.

I kommunestyrevedtaket «Byggefase skole- og aktivitetshus» fra 19. desember 2019 fremgår den interne prosjektorganiseringen for byggefasen. I rådmannens innstilling står det følgende om prosjektorganiseringen: Kommunestyret er prosjekteier, som har vedtatt rom- og funksjonsprogram, økonomiske rammer for prosjektet og fremdriftsplan. Styringsgruppen/byggekomiteen etableres og får et prosjektmandat. Rådmannen er av den oppfatning at dette er et stort og viktig prosjekt for kommunen som byggherre og for Vålersamfunnet, og mener derfor det er viktig at styringen av byggeprosjektet er godt forankret politisk. Rådmannen anbefaler derfor at styringsgruppa skal bestå av formannskapet og to KO utvalgsmedlemmer, samt med jevnlig rapportering til kommunestyret. Videre står det at byggeleder samt andre fra prosjektet vil delta på styringsgruppemøtene etter

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

behov. En fremdriftsplan med milepæler som det rapporteres på til styringsgruppen må utarbeides. Det etableres også en administrativ prosjektgruppe, som får som mandat å følge opp prosjektet med hensyn til budsjett og fremdrift at prosjektet gjør nødvendige bestillinger. Den administrative prosjektgruppen utpekes av rådmann og gruppen skal være en støtte for prosjektledelsen. De tre brukergruppene slås sammen til en. Rådmann utpeker brukergruppene.

Prosjektorganiseringen er foreslått slik:



Figur 1: Prosjektorganisering fra rådmannens innstilling til kommunestyresak 117/19

I saksopplysningene står det at oppstart på byggeplassen er i uke 43. Det står videre at selve byggearbeidet skjer basert på samspillsentreprise, hvor entreprenør, Våler kommune, arkitekt og ekstern byggeleder sammen leder den daglige byggeprosessen og avholder regelmessige byggemøter. I tillegg til de operative byggemøtene avholdes det også prosjektmøter, hvor Våler kommune ved den administrative prosjektgruppen og byggeleder møter entreprenør for oppfølging av prosjektet. Den administrative prosjektgruppen består av rådmann og representanter for sektorene som deltar ved behov. Rådmann organiserer prosjektgruppen. Mandatet for prosjektgruppen vil være å følge opp gjennomføring av prosjektet i henhold til de vedtatte rammene for dette. Avslutningsvis i saksopplysningene fremgår det at det er viktig å fortsette god medvirkning og involvering ved å benytte brukergruppe i en hensiktsmessig form.

I vedtaket står følgende om den administrative prosjektgruppen: *Den administrative prosjektgruppen videreføres under ledelse av ekstern byggeleder. Rådmannen har ansvaret for sammensetningen av den administrative prosjektgruppen.*

Videre står det at rådmannen etablerer brukergruppen. Informasjon og fremdrift skal regelmessig informeres om på kommunens hjemmeside.

Inntrykket fra intervjuene som revisor har gjennomført er at det har vært uklart hvem som faktisk har vært prosjektleder fra administrasjonens side, og at det har vært usikkerhet knyttet til hvem som faktisk har styrt prosjektet. Flere revisor snakket med forteller at samspillsentreprisen har vært en krevende gjennomføringsmodell. Leder for styringsgruppen, nåværende ordfører, forteller at når byggekomiteen/styringsgruppa startet opp i januar 2020 var byggearbeidet godt i gang. Opplevelsen i

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

styringsgruppa var at de kom seint inn og at det var vanskelig å få oversikt. Revisor er kjent med at det ble rapportert fremdriftsplan med milepæler til styringsgruppa de første møtene i januar og februar.

Den administrative prosjektgruppen er det lite kjennskap til. Det ble ikke ført møteprotokoller og eventuelle sakspapirer fra arbeidet i den administrative prosjektgruppen er ikke tilgjengelig. Revisor har ikke kjennskap til om det foreligger møteprotokoller eller sakspapirer fra byggemøtene. Revisor kjenner ikke til at det er dokumentert hvem som utgjør den administrative prosjektgruppen annet enn det som fremgår av vedtatte mandat, at den skal ledes av ekstern byggeleder. Flere revisor har snakket med stiller spørsmålsteget ved om kommunikasjonslinjene og arbeidsfordelingen i prosjektorganisasjonen internt hos Våler kommune har vært god nok. Det har også vært usikkerhet om beslutningspunkter og hvem som skal beslutte hva.

Coronasituasjonen vinteren og våren 2020 påvirket møtevirkksomheten. Det ble opplevd som vanskelig å snakke godt sammen og styre fremdriften slik som ønsket og ut i fra hva prosjektet krevde.

9.1.4 Styringsgruppas sammensetning

Styringsgruppen har igjennom alle fasene av prosjektet vært rent politisk sammensatt. Innledningsvis ved kultur og oppvekst (KO) utvalget, og senere ved formannskapet. Formannskapet blir også bedt om å sitte som styringsgruppe inntil prosjektorganisering for byggefasen er på plass. Desember 2019 vedtar kommunestyret at formannskapet skal fortsette som styringsgruppe også inn i byggefasen. Gruppen får i tillegg navnet byggekomite/styringsgruppe og ytterligere to medlemmer, en fra KO og en fra MPT, blir lagt til. Totalt ni personer utgjør byggekomiteen/styringsgruppa.

Over flere år utgjør formannskapet styringsgruppen og på grunn av kommunevalget høsten 2019 endres sammensetningen. Formannskapet utøkes fra 5-7 medlemmer noe som innebærer at flere av medlemmene som har vært med siden juni 2018 blir med i det videre arbeidet. Det følger av kommuneloven § 6-1 at ordfører er møteleder i formannskapet. Hvem som har vært møteleder i styringsgruppa fremkommer ikke eksplisitt i noen dokumenter eller mandat, men revisor forstår det slik at det har vært sittende ordfører.

9.1.5 Styringsgruppas mandat

Mandatet til første styringsgruppe vedtatt i KS 7. juni 2018

- «Styringsgruppen har ansvaret for den totale økonomien og fremdriften i prosjektet og rapporterer til kommunestyret. Kommunestyret skal få regelmessig informasjon om status i prosjektet.
- Styringsgruppen mottar milepælsplaner fra prosjektgruppen. De behandler og vedtar milepælsplaner og overordnet prosjektstyring. Styringsgruppa kan også bli kalt inn til møter utenom oppsatte formannskapsmøter.
- Styringsgruppas mandat er å gjennomføre kommunestyrets vedtak i henhold til PS 016/18.
- Prosjektgruppas mandat er framlegge jevnlig statusrapport i henhold til:
 - fremdrift
 - økonomi
 - evt. endringer innenfor rammene av styringsgruppas mandat»

Forprosjektet Mandatet til styringsgruppe vedtatt i KS 10. desember 2018

- Styringsgruppe, prosjekteringsgruppe og entreprenør skal fortsette arbeidet med å involvere brukergrupper og sikre god forankring av løsninger og framdrift i prosjektet.
- Formannskapet er styringsgruppe for prosjektet. Styringsgruppens mandat er å sikre nødvendig fremdrift og kostnadskontroll innenfor de rammer som kommunestyret har gitt prosjektet.

Byggefasen Mandatet til byggekomite/styringsgruppe Vedtatt i KS 19. desember 2019

- I forbindelse med bygging av ny skole og aktivitetshus etableres en styringsgruppe/byggekomite som får følgende prosjektmandat:
 - Bygge Lanternen 3+ i henhold til vedtatt budsjett, kravspesifikasjon og beskrivelser i forprosjekt Lanternen 3+.
 - Rapportere regelmessig til Kommunestyret om framdrift
 - Avklare med kommunestyret eventuelle vesentlige endringer i prosjektet
- Styringsgruppe/byggekomite sammensettes av formannskapet samt et medlem fra KO og et medlem fra MPT.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

Figur 2: Styringsgruppas mandat

Den røde tråden gjennom mandatene til styringsgruppa er å sikre nødvendig fremdrift og kostnadskontroll innenfor de rammer som er gitt av kommunestyret. I mandatet fra 2018 blir styringsgruppa i samarbeid med prosjektgruppen og entreprenør bedt om å involvere brukergrupper og sikre god forankring av løsninger og framdrift i prosjektet.

I mandatet til byggekomite/styringsgruppe fra desember 2019 gis det spesifikt mandat om å bygge Lanternen 3+ i henhold til vedtatte budsjett, kravspesifikasjoner og beskrivelser i forprosjektet Lanternen 3+. Styringsgruppa skal rapportere regelmessig til kommunestyret om framdrift og avklare eventuelle vesentlige endringer i prosjektet. Hva som er eventuelle vesentlige endringer utdypes ikke. Mandatet inneholder ingen annen beskrivelse av hva som er styringsgruppas handlingsrom i form av blant annet beslutningsplan/punkter, konkretisering av målsetninger og oppgaver, endrings-, usikkerhets- og avvikshåndtering.

9.1.6 Styringsgruppas rapportering til kommunestyret

Styringsgruppa blir i mandatet bedt om å rapportere jevnlig til kommunestyret. Revisor har undersøkt møteprotokollene fra kommunestyremøtene i 2020 frem til sommeren og finner at det har vært orientering om prosjektet i samtlige kommunestyremøter. Opplistet:

- 10. februar 2020: Status skole- og aktivitetshus ble informert av v/byggeleder
- 9. mars 2020: Orientering om skole- og aktivitetshus v/ tidligere kommunedirektør
- 18. mai 2020: Byggeprosjektet skole- og aktivitetshus v/kommunedirektør
- 15. juni 2020: Status skole- og aktivitetshus v/saksbehandler teknisk

Revisor kan ikke se at det er styringsgruppa selv om orienterer. Revisor er ikke kjent med at det foreligger skriftlige rapporter til kommunestyret.

En gjennomgang av kommunestyrets møteprotokoller for 2019 viser at kun 1 møte av totalt 12 har skole- og aktivitetshus som orienteringssak. 20. mai 2019 er det status i skole og aktivitetshus med protokoll fra siste styringsgruppemøte (2. mai 2019). Møtene 17. juni fra forprosjekt til hovedprosjekt og 2. september om finansiering var vedtakssaker.

Revisor er ikke kjent med at det foreligger en egen kommunikasjonsplan til prosjektet.

9.1.7 Styringsgruppas vedtak

I forprosjektet blir det avholdt seks styringsgruppemøter. I byggefasen blir det, frem til og med juni 2020, avholdt 11 byggemøter/styringsgruppemøter. De første møteprotokollene viser at man jobbet på et overordnet og strukturert nivå, men etter hvert blir det to enkeltsaker, valg av innervegger og varmeløsning, som får gruppas fulle oppmerksomhet.

Dokumentasjonen fra styringsgruppemøtene i forprosjektet har en variert form. Fra og med desember 2019 følger all dokumentasjon fra styringsgruppemøtene kommunens mal og møtene er lagt inn i kommunens møteplan. Møteinnkalling, saker med vedlegg og møteprotokoll er tilstede. Revisor kan ikke se at styringsgruppa gjennomgående har jobbet etter en overordnet plan over saker som skal håndteres eller saker/faser/milepæler som styringsgruppa skal beslutte. Det fremkommer ikke tydelig hvordan usikkerhet, avvik eller endringer skal håndteres av styringsgruppa. Det fremkommer ikke av dokumentasjonen at møteprotokollene har inneholdt: godkjenning av referat fra forrige møte, godkjenning av dagsorden, om saker er beslutningssak, diskusjonssak eller orienteringssak. Hvordan og av hvem vedtak følges opp er ikke dokumentert. Hvordan styringsgruppa rapporterer til kommunestyret fremkommer ikke av møteprotokoll. Flere saker har

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

ikke egen saksutredning. Flere vedtak er sammenblandet med en oppsummering fra møtet som «tas til etterretning». Alle møteprotokoller med tilhørende sakspapirer er offentlig tilgjengelig, med unntak av noen få vedlegg som ikke er lagt ved.

I tabellen under er styringsgruppens vedtak fra forprosjekt del 2 til og med byggefasen 15. juni 2020 listet opp.

Tabell 1: Oversikt over styringsgruppas vedtak

Møtedato	Styringsgruppen behandler og vedtar	Tilleggsinformasjon
Forprosjekt del 2 – jf. mandat gitt 10. desember 2018		
13.09.2018	Styringsgruppen vedtar brukergrupper (F045/18)	Sakspapirer og møteprotokoll tilstede
22.10.2018	Styringsgruppen beslutter videre fremdrift hos prosjektgruppen med fokus på kostnadsbesparelser for de to skisserte alternativene. (F060-18)	Sakspapirer og møteprotokoll tilstede
22.11.2018	Styringsgruppa fremmer forslag til kommunestyremøtet basert på rådmannens innstilling om å gå videre med arbeidet – Lanternen 3. I møtet presenteres arkitektskisser, presentasjoner, kalkyle og saksfremstilling fra administrasjonen.	Vedtak i Formannskapet som senere blir sak i kommunestyret 10.12.2018
6.2.2019	Vedtak: «Tegninger fra arkitekt og notat fra rådgiver RIV (rådgivende ingeniør ventilasjon) ble gjennomgått. Kort oppsummert og vedtak: - Status prosjekteringsgruppa ble vist, ingen forsinkelser, ingen vesentlige avvik på økonomi, p.t, se utdrag tegninger vedlagt - Bio-sentral notat gjennomgått og anbefalt biobrensel anlegg med kontrakt på leie av fyringsanlegg. Styringsgruppa ber om at bio-sentral med kontrakt prosjekteres.» Vedtaket sier ingenting om hvordan styringsgruppa skal følge opp prosjekteringen. Notatet fra RIV er framsatt på bakgrunn av en forespørsel fra Våler kommune.	Møtet er ikke protokollført etter kommunens mal, ikke påført hvem som var tilstede eller hvem som har referatført. Oppsummering/referat og vedtak er sammenblandet i tekst. Informasjon om fyringsanlegget har ikke vært gjenstand for referatføring i tidligere styringsgruppemøter eller kommunestyremøter.
2.5.2019	Status fra prosjekteringsgruppa blir gjennomgått. Med bakgrunn i strammere økonomi og sterkt press på svømmehall vedtar styringsgruppa at L3+ blir kostnadsberegnet. Styringsgruppa vedtar å gjennomføre ekstramøter når for-prosjekttallene foreligger fra M.Bakken.	Møtet er referatskrevet uten bruk av mal, ingen føring av hvem som har vært tilstede eller hvem som har referatført. Oppsummering/referat og vedtak er sammenblandet i tekst.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)

Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

3.12.2019	Styringsgruppemøte. Møte med entreprenør Møteprotokollen inneholder kun info om møtetid og hvem som var tilstede. Sakslisten er tom. Ingen vedtak <i>Møtedeltagelse:</i> 5 ordinære medlemmer og 2 vara tilstede (formannskapet) Byggeleder, Rådmann og Næringssjef Entreprenør Martin M. Bakken med 2 representanter	Første styringsgruppemøte som er i møteplanen og etter kommunens egen møtemal.
Revisor er ikke kjent med at det ble avholdt møter i styringsgruppa mellom mai og desember 2019		
Byggefasen – jf. mandat 19. desember 2019		
Samtlige møter har fra nå av innkalling med saksliste, vedlegg og møteprotokoll.		
7.1.2020	Saksliste: 001/20 – Orienteringssaker 002/20 – Styringsgruppemøte 1 – 07.01.2020 Vedlegg er beslutnings- og leveranseplan, fremdriftsplan milepæler, organisasjonskart L3+ og kostnadskalkyle. Siden styringsgruppa ikke hadde vært involvert i første del av byggeprosessen stilte styringsgruppas leder spørsmål som ble besvart. Vedtak: 001/20 – vedtak fremkommer ikke. Kommunedirektørens innstilling er «orienteringssaker tas til etterretning» 002/20 - «Styringsgruppa godkjenner status på SHA, fremdrift og økonomi» <i>Møtedeltagelse:</i> 7 av 9 medlemmer var tilstede. Byggeleder var også til stede	Vedlegg med bl.a. beslutnings- og leveranseplan, kalkyler, fremdriftsplan, organisasjonskart. Merk! Under fremdrift i saksfremstillingen fra kommunedirektøren står «Det jobbes med å få inn Forrestia som leverandør av plater»
30.1.2020	Saksliste: 003/20 – Referatsaker Protokoll fra forrige møte tas til etterretning 004/20 – Styringsgruppemøte 2 - 28.1.2020 Vedtak: 003/20 – «Referatsaker tas til etterretning» 004/20 - «Tas til etterretning, med de diskusjoner og kommentarer som er gitt underveis». Møtebehandling: Revisor forstår det slik at styringsgruppa peker vedtaket tilbake på behandlingen i møtet der 8 punkter blir gjennomgått. Punkt 7 gjelder oppvarming: Det er planlagt at bygget skal oppvarmes m flisfyring. Usikkerhet i forhold til klimautslipp, transport av flis med tyngre kjøretøy - trafikkssikkerhet barn/unge. Styringsgruppe ønsker en gjennomgang av transport og trafikkssikkerhet i forbindelse med tilkjøring av flis. Punkt 8 gjelder materialvalg innervegger: Valget står mellom sponplater fra Forrestia og Ultra board gipsplater	Innledningsvis under orienteringssaker står det at det er en utfordring med framdrift i forhold til hyppighet på styringsgruppemøtene. Møteprotokollen fra forrige møte godkjennes. Om selve byggeprosjektet fremkommer det at fremdrift er i hht milepælsplan I saksfremstillingen fremkommer det at Forrestia plater er

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

	Beslutnings- og leveranseplan står oppført som vedlegg, men er ikke offentlig tilgjengelig. <i>Møtedeltagelse:</i> Samtlige 9 medlemmer var tilstede. Saksbehandler teknisk var tilstede	dyrere å montere pga. brann/lydkrav. Fremkommer ikke av møteprotokoll om ekstern byggeleder deltok i dette møtet.
<u>12.2.2020</u>	Saksliste: 005/20 - Valg av gips eller spon til innvendige vegger på skolebygget Vedtak: 005/20- «1. Dersom enkle sponplater overholder krav vedrørende lyd og brannssikkerhet, og er prismessig konkurransedyktig foretrekkes dette. 2. Dersom det må benyttes doble sponplater for å overholde krav vedrørende brann og lyd, fremmes saken for kommunestyret.» Møtebehandling: I møtebehandlingen står det Forrestia vil foreta lydtest. Styringsgruppa lister opp fire forutsetninger for å velge sponplater. Hvis sponplatene ikke matcher lydtestkravet, må man benytte doble plater og prisen vil medføre en betydelig prisøkning. Klarer sponplatene kravet informerer vi styringsgruppa pr mail og vi går for sponplater. Hvis ikke sendes saken til et ekstraordinært kommunestyremøte som tar en avgjørelse i saken. Habilitetsspørsmål - fra møteprotokoll: «Diskusjon rundt spørsmålet om NN var inhabil. Styringsgruppa erklærte NN <i>inhabil</i>. NN ble ikke innkalt til møtet, det ble innkalt vara for han. Styringsgruppa påpekte at det er organet selv som skal avgjøre dette og at NN derfor burde vært innkalt.» <i>Vedlegg</i> er blant annet en e-post fra entreprenør der prisforskjeller beskrives og at det er helt kritisk for fremdriften at innervegger blir besluttet umiddelbart. Forsinkelse kan føre til stans på byggeplassen. Kommunedirektør innstillinger på at gips skal benyttes med vurdering knyttet til ønske om innsparing fremfor kostnadsøkning. På dette tidspunktet meddeler administrasjonen at sponplater vil koste 1,1 million kroner mer enn gips og at beløpet må finansieres ved låneopptak. <i>Møtedeltagelse:</i> 7 av 9 faste medlemmer samt 2 vara var tilstede. NN meldte forfall. Byggeleder var også tilstede	Rådmannens innstilling: Av kostnadsmessige årsaker benyttes gips til innvendige vegger i skolebygget. NN er medlem av styringsgruppa og har en ledende stilling hos ønsket leverandør Forrestia.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

<u>28.2.2020</u>	Saksliste: 006/20 – Styringsgruppemøte 4 – 28.02.2020 Vedtak: 006/20 - «Tas til etterretning, med de diskusjoner og kommentarer som er gitt underveis» Møtebehandlingen: Om flisfyring- Flisfyring er lagt ut på anbud. Styringsgruppa ønsker å stanse anbudet for å få informasjon om: 1. Når ble vedtak fattet angående flisfyring som oppvarmingskilde? 2. Er det gjort en risikovurdering av trafikale forhold ved tilkjøring av flis, brann/eksplosjonsfare, røyk som kan slå ned? 3. Utredning på varmegjenvinning eller flisfyr (evt. biokull) med priser. 4. Norconsult bes komme på møtet sammen med teknisk i kommunen (den som følger opp dette i prosjektgruppe). Dette møtet må gi svar på fordeler og ulemper ved varmegjenvinning – flis fyringsanlegg. Eks. om lavtemperatur anlegg ville gitt kjøleanlegg del som hadde løst mulige problemer med for høy temp inne? 5. Er arbeidet og beslutninger i henhold til rom- og funksjonsprogram? Om sponplater - Test av sponplatene i forhold til lydkrav ble <i>underkjent</i>, ny test skal foretas, men det vil ta for lang tid å vente på dette resultatet. Rådmann gjør en avklaring med M.M. Bakken om det er nødvendig med et møte mellom MMB og styringsgruppe. 1. Hvorfor har MMB tatt valget med gips da man ser grunnlaget for anbud sier tre? 2. Må spørre MMB om utregning av merkostnaden. Under eventuelt i møtebehandlingen fremkommer det at tre av medlemmene ikke er fornøyd med at styringsgruppa trekkes for sent inn i prosessene, er hele tiden på etterskudd. Ett medlem mener at noe av arbeid i bruker/arbeidsgruppene ikke er blitt tatt videre i prosjektet. Et annet medlem ønsker at flere beslutninger skal tas politisk, at for mange avgjørelser tas i administrasjonen. Kommunedirektøren reiste spørsmål om NN, i egenskap av sin ledende stilling hos en av de to tilbyderne av vegg-løsninger, var inhabil i forbindelse med saken om sponplater eller gipsplater til skolebygget. Spørsmålet om habilitet ble <i>ikke</i> behandlet av styringsgruppa. <i>Vedlegg til saken:</i> <i>Beslutnings- og leveranseplan.</i> Egen fane med Våler kommune involvert i beslutning. Enten blank eller avklart. <i>Rapport fra ekstern byggeleder (nr. 3)</i> om SHA, fremdrift, økonomi, avklaringer/byggherrebeslutninger. Viktigste byggherrebeslutninger: Gulv i aktivitetshus, Idrettsutstyr,	Av innkallingen fremgår det at man skal ta opp innfarging av spiler og panel. Valg av ett eller to personalrom.
-------------------------	---	--

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

	Glassfasader i aktivitetshus, AV Skjerm i aktivitetshus, Vanntrykk (Sprinkler/ utvendig slokkevann). Lyd i klasserom. Dette gjenspeiles i møtebehandlingen. <i>Møtedeltagelse:</i> Samtlige 9 medlemmer var tilstede.	
3.3.2020	Saksliste: 007/20 - Valg av gips eller spon til innvendige vegger på skolebygget Vedtak: 007/20 - «Styringsgruppa godkjenner bruk av sponplater i stedet for gipsplater i skolebygget. Merkostnaden dekkes inn ved innsparinger i prosjektet» Møtebehandling: Viser til vedtak 005/20. Det er krav om en innsparing på kr 3,5 mill i prosjektet, ved å velge spon vil det gi en merkostnad på kr 1 mill. Styringsgruppas leder foreslår at merkostnaden dekkes inn ved innsparinger. Et annet medlem ønsker overhode ikke prisøkning i prosjektet. Habilitetsspørsmålet ble tatt opp. Kommunedirektør mener NN er inhabil på grunn av ledende stilling i Forrestia som har levert inn tilbud. Habilitetsspørsmålet ble stemt over: NN ble erklært habil med 6 mot 1 stemme. Styringsgruppas leder var eneste stemme mot. <i>Møtedeltagelse:</i> Samtlige 9 medlemmer var tilstede. Byggeleder og entreprenør er også tilstede	Av møteprotokollen er avklaring om materialvalg av innervegger i skolebygget eneste sak. Ingen sak om overordnet fremdrift og prosess.
24.3.2020	Saksliste: 008/20 - Økt ramme i forbindelse med valg av sponplater til skolebygget Vedtak: 008/20 - «1. Styringsgruppen godkjenner en merkostnad på inntil 1.2 mill. kroner for ekstrakostnad til arkitekt og til bruk av sponplater i 3 vegger pr klasserom. 2. Klasserom skal ha en takhøyde på 3.10 m. En av veggene i hvert klasserom skal kles med akustikkplater. Bak disse skal det brukes gipsplater. Denne løsningen medfører ingen krav om ekstra betaling fra M.M. Bakken utover 1 mill. kroner vedtatt i forrige styringsgruppemøte. 3. Merkostnaden dekkes innenfor vedtatt budsjett for hele prosjektet. 4. Det fremlegges i neste styringsgruppemøte en sak om økonomisk status for hele prosjektet, herunder hvordan merkostnader anbefales dekket inn.»	Av møteprotokollen er økt ramme i forbindelse med innervegger i skolebygget eneste sak. Ingen sak om overordnet fremdrift og prosess. Et vedlegg er e-post fra ekstern byggeleder som oppsummerer situasjonen og tilbakemeldinger fra entreprenør. Sponplatene passer ikke inn i prosjektet

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

	Møtebehandling: For at byggearbeid ikke skulle stoppe opp mens det ble tatt beslutning om gips eller spon, ble det benyttet gips i kontorene for merkantilt. Disse arbeidene var allerede i igangsatt. I de to tavlerommene for EL vil det bli benyttet gips innvendig, men sponplater utvendig I et vedlegg til saken står det at sponplatene ikke klarer brannkravet i gangen i sør (SFO). Det korrigeres med at platene ikke klarer kravet under røykutvikling. Når det gjelder ekstrakostnader til arkitekt så er det anslått til 200 timer, administrasjon har godkjent 100 timer. Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt <i>Møtedeltagelse:</i> 6 ordinære medlemmer og 3 vara deltok Byggeleder tilstede	takhøyde og medfører ekstraarbeid. Ekstern byggeleder meddeler at entreprenør er frustrert.
6.4.2020	Saksliste: 009/20 - Nærvarmeanlegg skole- og aktivitetshus Vedtak: 009/20 - «Akseptere mottatt tilbud fra enkeltmannsforetaket Brede Svenneby på flisfyringsanlegg til skole- og aktivitetshus. Fremforhandlet avtale skal endelig godkjennes av styringsgruppa» Fra møtebehandlingen: Proessen med å skaffe termisk varme til ny skole og til aktivitetshus, i form av et nærvarmeanlegg, er nå kommet til det stadiet at man må ta stilling til innkommet tilbud. Planlagt anlegg er et flisfyringsanlegg lokalisert på den såkalte yrkesskoletomten, videre inkludert termisk nett og kundesentraler i henholdsvis ny skole, aktivitetshuset, rekka og tilbygg bibliotek. Fyringsanlegg, termisk nett og kundesentraler vil være tilbyder sin eiendom og ansvar, og Våler kommune vil kun motta varme og betale for varmen i form av et fastledd og ett energiledd ut i fra faktisk forbruk. Planlagt avtaletid er 25 år med varmeleveranse. Konkurransen har vært utlyst. Kun ett tilbud. Tilbudet er faglig vurdert med ekstern konsulent. Kommunedirektørens innstilling går på å akseptere tilbudet. Som alternativ handlemåte er å avlyse konkurransen med begrunnelse i at det kun var ett tilbud og deretter lyse ut på nytt. Dette blir vurdert som forsinkende for fremdriften.	Av møteprotokollen er nærvarmeanlegget eneste sak. Ingen sak om overordnet fremdrift og prosess. Ingen sak om økonomisk status. I møtebehandlingen stilles det spørsmål ved valg av energikilde, og det fremkommer at styringsgruppa ønsker en sammenstilling med pris. Vedtaket lyder allikevel på at tilbudet på bioanlegg skal aksepteres.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

	Vedlegg til møtebehandlingen er konkurransegrunnlaget, tilbudet fra Brede Svenneby m/vedlegg og sammenligning varmepumpe og biofyringsanlegg som var beslutningsunderlaget vinteren 2019. <i>Møtedeltagelse:</i> 8 av 9 ordinære medlemmer	
11.5.2020	Saksliste: 010/20 – Gjennomgang/vurdering av varmeløsning for skole- og aktivitetshus 011/20 – Kontraktsforslag for nærvarmeanlegg skole- og aktivitetshus Vedtak: 010/20 – «Sak om energilevering til skole- og aktivitetshus utsettes. Brede Svenneby informeres raskt om dette. Eksterne rådgivere bes om å beregne hva et varme/kjøleanlegg til skole- og aktivitetshus vil koste, iberegnet bruk av eksisterende varmepumpeanlegg ved ungdomsskolen» 011/20 – «Kontraktsforslaget ble utsatt i påvente av vedtak gjort i sak 10/20: «Gjennomgang/vurdering av varmeløsning for skole- og aktivitetshus».» Møtebehandling 010/20: Styringsgruppa har bedt om en gjennomgang av varmeløsning for skole- og aktivitetshus. To eksterne og en intern rådgiver orienterte om ulike varmeløsninger og konsekvenser. Styringsgruppa ytrer at eksterne rådgivere bes om å beregne hva et varme/kjøleanlegg til skole- og aktivitetshus vil koste, iberegnet bruk av eksisterende varmepumpeanlegg ved ungdomsskolen. Styringsgruppa ber om rask saksbehandling. Det sies ingenting om hvilke eksterne rådgivere og hvem som skal hente inn disse. Utsettelsesforslaget ble enstemmig vedtatt med 8 stemmer. Vedlegg til møtet er utredningen fra 2019 m/vedlegg og notat datert 14. april 2020 signert privatperson NN om energiløsning. Møtebehandlingen 011/20: Kommunedirektøren innstiller på at kontrakten skal godkjennes. Styringsgruppa ønsker utsettelse. Utsettelse blir enstemmig vedtatt med 6 stemmer Vedlegg til møtebehandlingen er kontraktsforslag m/vedlegg, <i>Møtedeltagelse:</i>	Av møteprotokollen er nærvarmeanlegget eneste sak. Ingen sak om overordnet fremdrift og prosess. Ukjent hvordan de eksterne rådgiverne ble engasjert til dette møtet. Det fremkommer av vedlegg til møtet at den ene eksterne rådgiveren som ble hentet inn har den 14. april 2020, som privatperson, sendt et notat til ordfører, rådmann og formannskapet medlemmer med bemerkninger knyttet til bioenergi som energiløsning. Inkludert i notatet er vedkommendes egne utregninger som skal vise en kostnadsbesparelse ved en bergvarmeløsning istedenfor bioenergi. Det viser seg at vedkommende er eier og daglig leder i et selskap som kan være en potensiell leverandør av et varmepumpeanlegg. Vedkommende er i tillegg gift med et

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

	7 av 9 ordinære medlemmer og 1 vara tilstede	medlem i kommunestyret.
25.05.2020	Saksliste: 012/20 – Valg av varmeløsning skole- og aktivitetshus 013/20 – Kontraktsforslag for nærvarmeanlegg skole- og aktivitetshus Vedtak: 012/20 – «Det monteres bergvarmepumpe på basseng- og aktivitetshus. Rekka tas ikke med nå. Bankbygget avklares senere da det ikke er vannbårent anlegg i bygget i dag. Barneskolen tilknyttes varmeanlegget som varmer opp ungdomsskolen». 013/20 – «Saken utgår på bakgrunn av vedtak gjort i PS 12/20: «Valg av varmeløsning skole- og aktivitetshus».» Møtebehandling: 012/20 – Kommunedirektør innstiller på at Bioenergi-anlegg i form av flisfyring velges som varmeløsning for skole og aktivitetshus. De to eksterne rådgiverne og den ene interne holder innlegg. Fem medlemmer fra styringsgruppa fremmer et fellesforslag som blir satt opp mot kommunedirektørens innstilling. Fellesforslaget får knepent flertall. Fellesforslaget berører ikke samme bygningsmasse som kommunedirektørens innstilling. Vedlegg: Notat fra intern rådgiver som sammenstiller løsningene og anbefaler flisfyring. E-post fra Norconsult som skisserer konsekvenser for endret oppvarmingsløsning. Fremdrift og kostnader påvirkes. COWI rapport av 18. mai 2020– kostnadsvurdering (tre eksterne rådgivere) E-post entreprenør vedrørende kostnads- og driftsmessige konsekvenser for prosjektet dersom endring. Møtedeltagelse: 7 av 9 ordinære medlemmer og 2 vara tilstede	012/20 – 4 mot 5 stemmer på kommunedirektørens innstilling. I møtebehandlingen presenteres notat fra intern rådgiver og rapport fra utredningsgruppa (tre eksterne) COWI 18. mai. Styringsgruppa legger «utredningsgruppas» rapport til grunn. Revisor er ikke kjent med habiliteten til eksterne rådgivere er vurdert E-post fra entreprenør sier at: Løsning med flisfyringsanlegg er etter beslutning i Våler kommune lagt til grunn for prosjektering og gjennomføring av Våler skole og aktivitetshus.
11.06.2020	Saksliste: 014/20 – Finansering av varmeanlegg skole- og aktivitetshus Av innkallingen fremkommer også at styringsgruppa skal se på generell status fra byggeleder, organisering, plan for	I dette møtet økes investeringsrammen og styringsgruppen vedtar en økning i prosjektets budsjett

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

	videre møter og andre løsninger/valg styringsgruppa bør foreta seg Vedtak: 014/20 – «1. Bergvarme-løsning vedtas med de usikkerhetsmomenter som foreligger. Bergvarme-løsning innbefatter ombygging i ungdomsskolen samt utbygging aktivitetshus og bibliotek. 2. Investeringsrammen for ny skole og aktivitetshus økes med 10 millioner kroner. Økningen finansieres slik: - Økt refusjon kompensasjon for merverdiavgift 2 millioner kroner - Bruk av lån 8 millioner kroner 3. Eventuelle endringer i driftsbudsjettet vil fremmes i egen sak når konsekvensene er avklart» Oppsummering fra saksutredningen: Vedtak i styringsgruppa for ny skole og aktivitetshus medfører behov for økte investeringer på prosjektet. Merkostnadene estimeres til 10 millioner kroner inkludert merverdiavgift og forslås finansiert delvis gjennom mottatt refusjon for merverdiavgift (2 millioner) og delvis gjennom økt bruk av lån (8 millioner). Ny løsning for varmeanlegg vil også medføre økte kostnader til drift. Merkostnad for bergvarme sammenlignet med bioenergi er estimert til 27% årlig, kr. 227 154. I tillegg forventes det erstatningssøksmål fra valgt leverandør av flisfyringsanlegg. Eventuelt erstatningssøksmål vil medføre engangskostnader i driftsregnskapet. <i>Møtebehandlingen:</i> Et styringsgruppemedlem redegjør for at valgt varmeløsning, flisfyring eller bergvarme, begge støttes inn under TEK17. Bakgrunnen til at styringsgruppen nå diskuterer saken er at energipris var dyrere enn forprosjektet viste. Tilbudet fra tilbyder er på 0,95. Det er årsaken til at saken står der den er. Styringsgruppemedlemmet fremmer fire spørsmål som det ønskes svar på. Utsettelsesforslag blir fremmet og faller med 3 mot 6 stemmer. Et endringsforslag blir fremmet og satt opp mot kommunedirektørens forslag. Kommunedirektørens forslag faller med 4 mot 5 stemmer. Endringsforslaget blir satt opp mot alternativ handlemåte. Endringsforslaget ble vedtatt 5 mot 4 stemmer. <i>Møtedeltagelse:</i> 9 av 9 ordinære medlemmer tilstede Byggeleder, fungerende kommunedirektør, økonomisjef og saksbehandler teknisk var også tilstede	Det sies ingenting om at saken må fremmes til kommunestyret først.
--	---	---

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

Saken om finansiering av varmeanlegg skole- og aktivitetshus var så oppe for behandling i kommunestyremøtet 15. juni 2020. Styringsgruppas vedtak i 014/20 ble vedtatt i kommunestyremøtet, 10 mot 9 stemmer. Revisor merker seg at både styringsgruppa og kommunestyret fremstår som splittet/delt i avgjørelsene knyttet til varmeanlegg ved ny skole- og aktivitetshus.

9.1.8 Anskaffelsen av energileveranse

I konkurransegrunnlagets oppgavebeskrivelsen/kravspesifikasjonen står det innledningsvis at «*Det ønskes tilbud på infrastruktur og komplett ferdig og satt i drift fyringsanlegg basert på biomasse fra en ekstern aktør, i den hensikt å kjøpe ferdig varme som belastes kommunen etter registrert forbruk på varmemaal ut fra varmeveksler i hvert bygg.*» Anbudets tentative fremdriftsplan sier at kunngjøringen av konkurransen skal være gjort innen 26. februar 2020, tilbudsfrist er 27. mars, evaluering 28-31. mars, tildeling av kontrakt 2. april og avtaleinngåelse 16. april 2020.

9.1.9 Politikeropplæring

Høsten 2019 var det kommunevalg og den politiske sammensetningen i Våler kommune ble følgelig endret. I november 2019 ble det satt av to dager til politikeropplæring hvorav en av disse ble avvirket. Den siste dagen med opplæring ble utsatt til etter sommeren 2020. Opplæringsdagen som ble avvirket var i regi av KS. Følgende temaer ble berørt under opplæringsdagen; Kommunenes oppgaver og roller, rollen som folkevalgt, samspillet i folkevalgte organ, samspillet med administrasjonen, saksbehandling, habilitet og etikk samt bruk av sosiale medier.

Faste medlemmer av kommunestyret + 1. og 2. vara til SP, AP, BVS og FOLI og 1.vara til H, FRP, SV og PP samt hele kontrollutvalget ble innkalt. Til sammen 62 personer. Under halvparten (27) av disse deltok. Fra formannskapet var det kun 3 av de til sammen 7 medlemmene som deltok på folkevalgtopplæringen i november.

9.2 Revisors vurdering

9.2.1 Byggekomiteen/styringsgruppa

Styringsgruppen har hele tiden vært rent politisk sammensatt av folkevalgte medlemmer. Den er en del av prosjektorganiseringen som er utpekt fra administrasjonen og vedtatt av kommunestyret. Gruppen handler på vegne av kommunen og med kommunens økonomiske midler. Revisor vurderer byggekomiteen/styringsgruppa til å være et forvaltningsorgan jf. forvaltningsloven § 1 og det betyr at habilitetsreglene i forvaltningsloven gjør seg gjeldende.

9.2.2 Generell vurdering av saksbehandlingen, prosjektorganiseringen og mandatet

Gjennomgangen av protokoller og informasjon knyttet til styringsgruppas møtebehandling og vedtak gir et inntrykk av at dokumentasjonen til og saksforberedelsene til møtene har vært noe mangelfull. Hvordan saker har blitt forberedt og vedtak har blitt formulert synes til dels å være litt tilfeldig. Det synes også uklart hvordan vedtak fra styringsgruppa har blitt fulgt opp. Eksempelvis fremkommer det ikke av protokollene en tydelig oppfølging av forrige møtes vedtak.

Revisor savner «en rød tråd» i styringsgruppas arbeid og dokumenter som er av mer helhetlig og overordnet art. Ut ifra gjennomgangen av de dokumentene som revisor har fått tilsendt og de dokumenter som er tilgjengelig på kommunens hjemmeside bærer saksbehandlingen og vedtakene i styringsgruppa preg av «å ha blitt til mens arbeidet pågår». Revisor kan ikke se at styringsgruppa har arbeidet etter en overordnet plan. I byggefasens tre første styringsgruppemøter blir det lagt frem status, framdriftsrapport og beslutningsplan som styringsgruppa gjennomgår. Mellom styringsgruppemøtet 28. februar og frem til 11. juni 2020 ser det ut til, jf. møteprotokollene, at det kun er to enkeltsaker som preger møtene: valg av innervegger (sponplater) og varmeanlegg. Revisor

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

kan ikke se at det har blitt fremlagt rapportering på fremdrift eller status i dette tidsrommet slik som det ble gjort innledningsvis i byggefasen. Det er stor variasjon i nivået/skalaen på de ulike sakene som styringsgruppa har behandlet og vedtatt noe om. Revisor stiller seg undrende til om ansvars- og arbeidsfordelingen samt rapporteringsrutiner mellom styringsgruppa, administrativ prosjektgruppe og byggemøter er gjennomgått og godt nok avklart. Revisor kan ikke se at det er avklart hvilket nivå saker skal behandles på, og hvordan vedtak, avvik, usikkerhet og endringer skal følges opp.

Fra oppstarten i 2016 har det vært flere utskiftninger fra administrasjonen knyttet til prosjektlederrollen. Den administrative prosjektgruppen som blir skissert i saksfremstillingen til kommunestyrevedtaket om prosjektorganisering byggefasen desember 2019 ser ikke ut til å ha fungert. Få ressurspersoner fra administrasjonen og lite kontinuitet blant disse kan ha bidratt til en svakere byggherrerollen. Inntrykket fra intervjuene og dokumentasjonen gjennomgått gjør det uklart hvem som faktisk hadde prosjektlederansvaret hos Våler kommune (byggeherresiden) under byggefasen.

Prosjektorganiseringen for byggefasen blir først vedtatt sent i desember 2019. Da er allerede det faktiske byggearbeidet i gang og mange valg har blitt tatt. Selv om forrige styringsgruppe skulle sitte frem til ny ble konstituert, kan ikke revisor se at det ble avholdt møter. Det kan tyde på en svak styring fra byggeherresiden på et kritisk punkt i prosessen. Byggekomiteen/styringsgruppa gir inntrykk av at de kommer for sent inn i prosesser og at avgjørelser allerede er tatt. Byggekomiteen/styringsgruppa har hele veien vært rent politisk sammensatt. Anerkjente metoder og modeller innenfor prosjektstyring anbefaler at en styringsgruppe er satt sammen av personer med ulike fagbakgrunn og kompetanse. Revisor vurderer det som uheldig at styringsgruppen/byggekomiteen ikke har hatt nødvendig fagkompetanse og at de ble satt inn i arbeidet flere måneder etter faktisk byggestart. Revisor vurderer det slik at høstens kommunevalg og utfallet av denne kan ha påvirket den ellers gode fremdriften og strukturen som prosjektet hadde hatt gjennom flere år.

Mandatet til byggekomiteen/styringsgruppa er meget kortfattet og overordnet. Mandatet angir ikke hvordan styringsgruppa skal arbeide, hvilke beslutningspunkter som skal tas og hvordan endring og usikkerhet skal håndteres. Revisor mener at mandatet må forstås slik at styringsgruppa har et ansvar for å rapportere på fremdrift, og at de dermed bør behandle overordnet status og fremdrift som et fast møtepunkt. Vesentlige endringer skal meldes tilbake til kommunestyret, men hva som regnes som vesentlige endringer er ikke utdypet. Revisor mener allikevel at endringer som i sterk grad påvirker økonomien og gir konsekvenser for fremdrift er vesentlige endringer.

For at en styringsgruppe skal kunne jobbe godt etter et mandat fordrer det et tilstrekkelig informasjons- og beslutningsunderlag underveis. Revisor finner skillelinjene mellom hva som har vært målsetningen og beslutningspunkter i styringsgruppa kontra byggemøtene og den administrative prosjektgruppen som uklare.

Revisor vurderer det som uheldig at et slikt stort prosjekt ikke har hatt en kommunikasjonsplan. Revisor vurderer det som uheldig at det er ulike personer som har orientert kommunestyret. En fast person hadde trolig gitt mer eierskap og kontinuitet

9.2.3 Vurdering av de konkrete vedtakene

Nedenfor følger revisors vurdering av de konkrete vedtakene styringsgruppa har fattet. Vedtakene som har vært fattet i forbindelse med valg av innervegger og varmeløsning har egne kapitler.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

Tabell 2: Vurdering av styringsgruppas vedtak

Vedtak 13.09.2018	Styringsgruppen vedtar brukergrupper (F045/18)
Vedtak 22.10.2018	Styringsgruppen beslutter videre fremdrift hos prosjektgruppen med fokus på kostnadsbesparelser for de to skisserte alternativene. (F060-18)
Vurdering: Revisor vurderer vedtakene 13. september 2018 og 22. oktober 2018 som innenfor mandatet til styringsgruppa. Sakspapirer og møteprotokoll fra møtene er tilstede.	
Vedtak 2.5.2019	Status fra prosjekteringsgruppa blir gjennomgått. Med bakgrunn i strammere økonomi og sterkt press på svømmehall vedtar styringsgruppa at L3+ blir kostnadsberegnet. Styringsgruppa vedtar å gjennomføre ekstramøter når for-prosjekttallene foreligger fra M.M.Bakken.
Vurdering: Vedtaket vurderes i henhold til styringsgruppas mandat om å sørge for økonomisk styring. Møtereferatet anses som noe mangelfullt da møtedeltagere ikke fremkommer og at oppsummering/referat og vedtak er sammenblandet i felles tekst.	
Vedtak 3. 12. 2019	Styringsgruppemøte. Møte med entreprenør Møteprotokollen inneholder kun info om møtetid og hvem som var tilstede. Sakslisten er tom. Ingen vedtak
Vurdering: Ingen vedtak å vurdere. Revisor finner møteprotokollen mangelfull. Revisor merker seg at det ikke har blitt avholdt styringsgruppemøte mellom mai 2019 og desember 2019. En fase der prosjektet har gått fra prosjektutvikling/forprosjekt til byggefase.	
Vedtak 7.1.2020	002/20: Styringsgruppa godkjenner status på SHA, fremdrift og økonomi
Vurdering: Vedtaket vurderes til å være innenfor mandatet om fremdrift og styring. Revisor merker seg at det i saksfremstilling navngis en leverandør det ønskes å kjøpe et produkt i fra. Dette er ikke i tråd med anskaffelsesregelverkets prinsipp om konkurranse.	
Vedtak 30.1.2020	003/20: Referatsaker tas til orientering 004/20: Tas til etterretning, med de diskusjoner og kommentarer som er gitt underveis
Vurdering: I møtebehandlingen tas det opp åtte punkter, deriblant om oppvarming og materialvalg innervegger. Om oppvarming ønsker styringsgruppa en gjennomgang av transport og trafiksikkerhet med tilkjøring av flis. Om innvalg står valget mellom sponplater fra Forrestia og Ultra board gipsplater. Det fremkommer allerede her at sponplater er dyrere å montere enn gips. Vedtaksformuleringen er uklar med tanke på hva styringsgruppa faktisk har besluttet. Det fremstår som usikkert hva som faktisk er besluttet, hva som skal følges opp og hvordan. Revisor anser det som mulig at «å ta til etterretning» er en aktiv tilnærming, der en erkjenner å ha tatt inn over seg den informasjon en har fått. Men det ligger ikke en forpliktelse til konkret handling i et slikt vedtak. Revisor tolker vedtaket slik at byggekomiteen/styringsgruppa har fått informasjon om noe de har myndighet til å endre, men der en aktivt har valgt å ikke pålegge tiltak ut fra informasjonen som foreligger.	
Vedtak 28.2.2020	006/20: Tas til etterretning med de diskusjoner og kommentarer som er gitt underveis.
Vurdering: Også her er vedtaksformuleringen er uklar med tanke på hva styringsgruppa faktisk har besluttet. Det fremkommer fra møtebehandlingen at styringsgruppa ønsker å stanse anbudet på flisfyring og at man ønsker utredning fra Norconsult og intern rådgiver i kommunen. Om innervegger står det at sponplatene ikke klarte lydkravet og at styringsgruppa ønsker en avklaring med entreprenør. Kommunedirektør reiser spørsmålet om habilitet til medlemmet som ble vurdert inhabil i saken om innervegger 12. februar (se større redegjørelse under). Revisor finner det positivt at ekstern byggeleder i dette møtet har presentert framdriftsrapport og beslutnings- og leveranseplan. Revisor merker seg at flere medlemmer i styringsgruppa opplever	

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

at de trekkes for sent inn i prosesser og at for mange beslutninger tas administrativt. Beslutnings- og leveranseplanen sier ikke hvem fra Våler kommune som skal fatte beslutning.

9.2.3.1 Vedtak knyttet til valg av innervegger

Nedenfor følger en redegjørelse av vedtak og revisor vurdering av disse knyttet til valg av innervegger.

Tabell 3: Vurdering av vedtak i forbindelse med valg av innervegger

Møtebehandling 7. 1 og 30. 1 2020	Diskusjonen rundt endringen valg av innervegger starter i disse møtene.
Vurdering:	Revisor finner det kritikkverdig at det tidlig i saksfremstillinger navngis en leverandør det ønskes å kjøpe et produkt i fra. Verdien på anskaffelsen blir anslått til å være rundt 1 million. Revisor finner det kritikkverdig at styringsgruppen ønsker å instruere entreprenør til en direkte anskaffelse med en forhåndsvalgt leverandør. En slik prosess strider med konkurranseprinsippet i anskaffelsesregelverket.
Vedtak 12.2.2020	005/20: 1. Dersom enkle sponplater overholder krav vedrørende lyd og brannssikkerhet, og er prismessig konkurransedyktig foretrekkes dette. 2. Dersom det må benyttes doble sponplater for å overholde krav vedrørende brann og lyd, fremmes saken for kommunestyret.
Vurdering:	Revisor vurderer vedtaket etter sin ordlyd å være innenfor mandatet om å sikre fremdrift til avtalt budsjett. Det anses som positivt at kommunestyret kobles inn i vedtaket. Revisor finner allikevel underlig at styringsgruppen ikke ser hen til eget mandat, til kommunedirektørens vurdering knyttet til det overordnede ønsket om innsparing fremfor kostnadsøkning og entreprenørens synspunkter om nødvendig fremdrift. Administrasjonen anslår en kostnadsøkning på 1,1 million kroner og at beløpet må finansieres ved låneopptak. I samme møte vurderer styringsgruppa ett medlem som inhabil på grunn av ledende stilling tilknyttet leverandør av sponplater. Denne vurderingen er i tråd med kommunens egne etiske retningslinjer og forvaltningsloven §6 e) og 8.
Vedtak 28.2.2020	006/20: Tas til etterretning med de diskusjoner og kommentarer som er gitt underveis.
Vurdering:	Vedtaksformuleringen er uklar med tanke på hva styringsgruppa faktisk har snakket om. Det fremkommer fra møtebehandlingen at styringsgruppa ønsker å stanse anbudet på flisfyring og at man ønsker utredning fra Norconsult og intern rådgiver i kommunen. Fra møtebehandlingen står det at sponplatene ikke klarte lydkravet og at styringsgruppa ønsker en avklaring med entreprenør. Kommunedirektør reiser spørsmålet om habilitet til medlemmet som ble vurdert inhabil i saken om innervegger 12. februar. Revisor finner det underlig at forrige møtes habilitetsvurdering av et styringsgruppemedlem ikke ligger til grunn for videre behandling i samme sak.
Vedtak 3.3.2020	007/20: Styringsgruppa godkjenner bruk av sponplater i stedet for gipsplater i skolebygget. Merknaden dekkes inn ved innsparinger i prosjektet.
Vurdering:	Revisor ser at styringsgruppen ønsker å tillegge rom- og funksjonsprogrammet med føring av bruk av tre mer vekt. Tidspunktet for å utføre denne endringen vurderes som mindre heldig, og at den burde ha vært en del av avgjørelsene som ble tatt i for eksempel prosjektutviklingsfasen. Revisor finner det underlig at styringsgruppen i dette møtet går i motsatt retning av vedtak 005/20 1. utført i møte 12. februar. Det er kjent at sponplater er dyrere.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

I dette møtet blir habilitetsspørsmålet igjen tatt opp, og styregruppen foretar en ny avstemming som går imot forrige vurdering. Medlemmet blir denne gangen vurdert som habil i saken om valg av innervegger. Revisor finner det merkelig at styringsgruppa går i motsatt retning av tidligere vedtak i samme sak. Revisor finner at habilitetsvurderingen er i strid med forvaltningsloven § 6 e) og Våler kommunes etiske retningslinjer.	
Vedtak 24.3.2020	008/20: «1. Styringsgruppen godkjenner en merkostnad på inntil 1.2 mill. kroner for ekstrakostnad til arkitekt og til bruk av sponplater i 3 vegger pr klasserom. 2. Klasserom skal ha en takhøyde på 3.10 m. En av veggene i hvert klasserom skal kles med akustikkplater. Bak disse skal det brukes gipsplater. Denne løsningen medfører ingen krav om ekstra betaling fra M.M. Bakken utover 1 mill. kroner vedtatt i forrige styringsgruppemøte. 3. Merkostnaden dekkes innenfor vedtatt budsjett for hele prosjektet. 4. Det fremlegges i neste styringsgruppemøte en sak om økonomisk status for hele prosjektet, herunder hvordan merkostnader anbefales dekket inn.»
Vurdering: Revisor vurderer godkjenningen av en merkostnad på over 1 million kroner som en vesentlig endring. Det står at merkostnaden dekkes innenfor vedtatte budsjett, og det betyr at det vil ha konsekvenser for noe annet, slik at styringsgruppen som et minimum burde ha angitt på hvilke punkter i prosjektet innsparingen kunne eller burde foretas hvor. Revisor mener at styringsgruppen burde ha sendt saken til kommunestyret før endelig vedtak.	

På den ene siden kan det se ut til at styringsgruppen har blitt koblet for sent inn i viktige prosesser, og at administrasjonen burde ha sørget for bedre informasjonsflyt mellom ekstern byggeleder, entreprenør og byggherrens styringsgruppe. Rom- og funksjonsprogrammet og flere kommunestyrevedtak gir gjennomgående et signal om at tre er det foretrukne materialvalget. Revisor antar at opplevelsen av å være i et klasserom med trevegger vil skille seg fra å være i et klasserom med gipsvegger. Særlig for en kommune som definerer seg som tre-kommunen. I siste del av forprosjektfasen/prosjektutviklingsfasen og innledningsvis i byggefasen ser det ut til at styringsgruppen ikke var koblet på og beslutninger ble tatt av de involverte i samspillsentreprisen. Ut i fra samspillskontraktens leveransebeskrivelse kan det se ut som at valg av innervegger ble tatt i denne fasen.

På den andre siden finner revisor det kritikkverdig at styringsgruppen nærmest pålegger entreprenør å benytte en forhåndsbestemt leverandør til en stor anskaffelse. I tillegg til at man helt åpenbart ønsker å gå på en direkte anskaffelse uten å benytte seg av konkurranse. Likeså er det kritikkverdig at styringsgruppen ser bort i fra den opprinnelige habilitetsvurderingen 12. februar som synes å være i tråd med forvaltningsloven § 6 e) og § 8, og kommunens egne etiske retningslinjer. Senere habilitetsvurdering av 3. mars i samme sak strider mot regelverket noe som gjør at revisor oppfatter at det er bindinger som svekker tilliten til at beslutningen om valg av innervegger ble fattet på et uavhengig og upartisk grunnlag. Revisor vurderer derfor at vedtaket den 3. mars ikke har blitt til på lovlig måte. Påfølgende vedtak der det bestemmes en merkostnad på 1 million kroner er en såpass vesentlig endring at styringsgruppen burde ha sendt saken til kommunestyret for avklaring slik mandatet sier.

9.2.3.2 Vedtak knyttet til varmfyringsløsning

Nedenfor følger en redegjørelse av vedtak og revisor vurdering av disse knyttet til valg av varmfyringsanlegg.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

Tabell 3: Vedtak tilknyttet varmfyringsanlegg og vurderinger av disse

Vedtak 6.2.2019	Tegninger fra arkitekt og notat fra rådgiver RIV (rådgivende ingeniør ventilasjon) ble gjennomgått. Kort oppsummert og vedtak: - Status prosjekteringsgruppa ble vist, ingen forsinkelser, ingen vesentlige avvik på økonomi, p.t. se utdrag tegninger vedlagt - Bio-sentral notat gjennomgått og anbefalt biobrensel anlegg med kontrakt på leie av fyringsanlegg. Styringsgruppa ber om at bio-sentral med kontrakt prosjekteres.
Vurdering: Revisor vurderer vedtaket 6. februar 2019 som innenfor mandatet til styringsgruppa. Møteprotokoll er tilstede, selv om revisor finner denne noe mangelfull.	
Møtebehandling 30.1.2020	Styringsgruppa signaliserer opplevd usikkerhet knyttet til klimautslipp, transport av flis med tyngre kjøretøy-trafiksikkerhet barn/unge. Styringsgruppa ønsker en gjennomgang av transport og trafiksikkerhet i forbindelse med tilkjøring av flis.
Møtebehandling 28.2.2020	I referatet fra møtebehandlingen står det at styringsgruppa ønsker å stanse anbudet om flisfyring. Gruppa ønsker informasjon om vedtaket og ulike risikovurderinger. Norconsult blir bedt om å utrede fordeler og ulemper ved varmegjenvinning – flisfyringsanlegg. Styringsgruppa ønsker også svar på om arbeidet og beslutninger er i henhold til rom- og funksjonsprogrammet.
Vurdering: Vedtaket i begge disse møtene er «tas til etterretning, med de diskusjoner og kommentarer som er gitt underveis». Revisor stiller spørsmål ved om administrasjonen har fulgt opp styringsgruppas ønske om mer utredning samt å stanse anbudsprosessen selv om det ikke eksplisitt fremkommer av vedtaket.	
Vedtak 6.4.2020	009/20: «Akseptere mottatt tilbud fra enkeltmannsforetaket Brede Svenneby på flisfyringsanlegg til skole- og aktivitetshus. Fremforhandlet avtale skal endelig godkjennes av styringsgruppa»
Vurdering: Av møteprotokollen er nærvarmeanlegget eneste sak. Ingen sak om overordnet fremdrift og prosess.	
I møtebehandlingen stilles det spørsmål ved valg av energikilde, og det fremkommer at styringsgruppa ønsker en sammenstilling med pris. Vedtaket lyder allikevel på at tilbudet på bioanlegg skal aksepteres. Revisor vurderer det slik at vedtaket er innenfor styringsgruppas mandat.	
Revisor finner det <i>underlig</i> at styringsgruppa i dette møtet ikke følger opp tidligere uttalte ønsker om mer utredning og at de ved dette tidspunktet ikke benytter muligheten til å stanse anbudsprosessen.	
Vedtak 11.5.2020	010/20 – «Sak om energilevering til skole- og aktivitetshus utsettes. Brede Svenneby informeres raskt om dette. Eksterne rådgivere bes om å beregne hva et varme/kjøleanlegg til skole- og aktivitetshus vil koste, iberegnet bruk av eksisterende varmepumpeanlegg ved ungdomsskolen» 011/20 – «Kontraktsforslaget ble utsatt i påvente av vedtak gjort i sak 10/20: «Gjennomgang/vurdering av varmeløsning for skole- og aktivitetshus».»
Vurdering: Av møteprotokollen er nærvarmeanlegget eneste sak. Ingen andre saker om for eksempel overordnet fremdrift og prosess.	
I møtebehandlingen til sak 010/20 fremkommer det at en intern og to eksterne rådgivere orienterte om ulike løsninger. Det fremkommer av vedlegg til møtet at den ene eksterne rådgiveren den 14. april 2020 som privatperson sendte et notat til ordfører, rådmann og formannskapet medlemmer med bemerkninger knyttet til bioenergi som energiløsning. Inkludert i notatet er vedkommendes egne utregninger som skal vise en betydelig kostnadsbesparelse ved en bergvarmeløsning istedenfor	

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

bioenergi. Det viser seg at den eksterne rådgiveren både er eier og daglig leder av en potensiell leverandør til bergvarmeløsning, i tillegg til gift med et kommunestyremedlem. Den andre eksterne rådgivere var prosjektleder når rom- og funksjonsprogrammet ble utformet. Revisor stiller dermed spørsmål ved de eksterne rådgivernes uavhengighet og habilitet.

Revisor undrer seg over hvordan styringsgruppen har valgt ut og hentet inn eksterne rådgivere som sakkyndige i saken. Revisor opplever det som merkelig at styringsgruppa har invitert inn en privatperson til å redegjøre for sitt syn på kommunens valg av energiløsning.

Vedtaket er i sin ordlyd innenfor mandatet til styringsgruppen, men revisor finner det underlig at det først i mai måned er fattet et vedtak knyttet til mer utredning når det har vært et ønske blant deler av styringsgruppa siden januar. Å utsette en vurdering av kontraktsforslaget vurderes også til å være innenfor mandatet, men revisor finner tidspunktet for denne utsettelsen som uheldig og underlig.

Vedtak 25.05.2020	012/20 – «Det monteres bergvarmepumpe på basseng- og aktivitetshus. Rekka tas ikke med nå. Bankbygget avklares senere da det ikke er vannbårent anlegg i bygget i dag. Barneskolen tilknyttes varmeanlegget som varmer opp ungdomsskolen».
	013/20 – «Saken utgår på bakgrunn av vedtak gjort i PS 12/20: «Valg av varmeløsning skole- og aktivitetshus».»

Vurdering:

Revisor vurderer det slik at begge vedtakene innebærer vesentlige endringer for prosjektets fremdrift og kostnad. Disse ønskede endringene, om å stanse anbudsprosess og å gå for en annen varmeløsning, burde ha vært meldt inn til kommunestyret for endelig behandling og vedtak. En medvirkende årsak til endringen i ønsket løsning er særlig den ene eksterne rådgiverens syn på saken. Revisor vurderer vedkommende til å ha en rollekonflikt og er derfor tvilende til at vedtaket har blitt til på lovlig måte. Revisor oppfatter at det er bindinger som bidrar til å svekke tilliten til at vedtakene i dette møtet ble fattet på et uavhengig og upartisk grunnlag.

Vedtak 11.06.2020	014/20 – «1. Bergvarmeløsning vedtas med de usikkerhetsmomenter som foreligger. Bergvarmeløsning innbefatter ombygging i ungdomsskolen samt utbygging aktivitetshus og bibliotek. 2. Investeringsrammen for ny skole og aktivitetshus økes med 10 millioner kroner. Økningen finansieres slik: - Økt refusjon kompensasjon for merverdiavgift 2 millioner kroner - Bruk av lån 8 millioner kroner 3. Eventuelle endringer i driftsbudsjettet vil fremmes i egen sak når konsekvensene er avklart»
------------------------------	---

Vurdering:

I dette møtet økes investeringsrammen til prosjektet og man øker kommunens gjeldsgrad. I tillegg så er det stor risiko for erstatningskrav fra Brede Svenneby som kan bli en ekstra utgift. Det sies ingenting om at saken må fremmes til kommunestyret først. Revisor vurderer vedtaket til å være utenfor mandatet til styringsgruppa som er å bygge Lanternen 3+ i henhold til vedtatt budsjett, og at vesentlige endringer skal avklares med kommunestyret.

Styringsgruppa fremstår delt i saken som ble stemt over med 5 stemmer mot 4.

Varmedefyringsløsning var ikke, slik revisor har forstått det, en del av samspillskontrakten eller finansieringsplanen til nytt skole- og aktivitetshus. Man kan da undre seg over om det å velge varmedefyringsløsning i det hele tatt var en del av styringsgruppas mandat eller utenfor. En naturlig del av en bygning og et bygg generelt sett, uansett størrelse, er dog avhengig av en varmeløsning for å være innflyttingsklart. Revisor mener at man derfor må forstå det slik at det å velge

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

varmefyringsløsning er innenfor mandatet til styringsgruppa som på det tidspunktet var «å sikre nødvendig fremdrift og kostnadskontroll innenfor de rammer som kommunestyret har gitt prosjektet.» I første delen av mandatet står det at «styringsgruppe, prosjekteringsgruppe og entreprenør skal fortsette arbeidet med å involvere brukergrupper og sikre god forankring av løsninger og framdrift i prosjektet.» Revisor stiller seg undrende til om det har vært tilfelle i arbeidet med varmefyringsløsning.

Tidslinjen over hva som har skjedd og ikke skjedd mellom prosjektering og anbudskonkurranse er interessant. I styringsgruppemøtet 6. februar 2019 ber styringsgruppa om at bio-sentral med kontrakt prosjekteres. Møteprotokollen sier ingenting om hvem som var tilstede, mulig stemmeavgivning eller hvordan dette vedtaket skal følges opp videre. Revisor finner ingen møteinnkalling eller saksforberedende papirer. Styringsgruppas valgte løsning, bio-sentral med kontrakt, er jf. notatets fremstilling rimeligste alternativ for Våler kommune. Sånn sett er vedtaket om prosjektering i tråd med mandatet om å sikre nødvendig fremdrift og kostnadskontroll. Revisor vurderer det slik at prosjektering betyr at administrasjonen skal igangsette planleggingen av et arbeid knyttet til bio-sentral på kontrakt. Hva slags dialog administrasjonen og styringsgruppen skal ha eller har hatt etter vedtaket om prosjektering er det ingen konkrete funn på. Hverken fra intervjuer eller skriftlig dokumentasjon. Revisor vurderer det slik at begge parter har et ansvar for å følge opp vedtaket og sørge for å få og gi informasjon underveis.

Revisor kan ikke se at det har vært informasjon om varmefyringsløsning i referat fra styringsgruppa eller i kommunestyremøter før møtet 6. februar 2019. Revisor kan heller ikke se at styringsgruppa har fulgt opp vedtaket om prosjektering av bio-sentral med kontrakt før styringsgruppemøtet 30. januar 2020. I møtets behandling punkt 7 står det at styringsgruppa ønsker en gjennomgang av transport og trafiksikkerhet i forbindelse med tilkjøring av flis. Revisor er ikke kjent med at en slik gjennomgang tilfløt styringsgruppa. Kommunestyret vedtar 10. februar 2020 reguleringsplan for skole- og aktivitetshus, planID 2015001. Det vises til planer og beskrivelser datert 19. desember 2019. I disse beskrivelsene er det tegnet inn et energianlegg. I møtebehandlingen til kommunestyret fremmer et parti et annet forslag. Det ser ikke ut til at det forslaget tas med videre.

I styringsgruppemøtet 28. februar 2020 står det i møtebehandlingen at styringsgruppa ønsker å stanse anbudet for å få informasjon om flere forhold man mener det hersker usikkerhet rundt. Vedtaket fra møtet 28. februar er at møtebehandlingen tas til etterretning, med de diskusjoner og kommentarer som er gitt underveis. Samtlige faste medlemmer av styringsgruppa var deltagende i dette møtet. Det fremkommer uklart hvordan administrasjonen har håndtert et slikt signal.

I løpet av mars måned blir det avholdt to styringsgruppemøter og revisor kan ikke se at varmefyringsløsningen vies videre oppmerksomhet før styringsgruppemøtet 6. april 2020. I møtet 6. april er nærvarmeanlegg skole- og aktivitetshus eneste sak og administrasjonen redegjør for anbudsprosessen og tilbudet. Kommunedirektør innstiller på at styringsgruppa skal akseptere mottatt tilbud. I referatet fremkommer det flere spørsmål til bio-energiløsningen, og styringsgruppa uttrykker et ønske om en sammenstilling av de ulike energikildene med pris. Allikevel, vedtaket lyder som følgende: «Akseptere mottatt tilbud fra enkeltmannsforetaket Brede Svenneby på flisfyringsanlegg til skole- og aktivitetshus. Fremforhandlet avtale skal endelig godkjennes av styringsgruppa.» Revisor vurderer vedtaket slik at det er innenfor mandatet til styringsgruppa, og at vedtaket må tolkes slik at man ønsker å gå videre med det mottatte tilbudet på flisfyringsanlegg fra Brede Svenneby. Til tross for spørsmål knyttet til om varme til skole- og aktivitetshus burde løses på en annen måte, velger ikke styringsgruppa på det tidspunktet å stoppe anbudsprosessen.

I møtet 11. mai 2020 er det tre personer, to eksterne og en intern, som orienterer om ulike varmefyringsløsninger. Den ene eksterne rådgiveren har den 14. april 2020 som privatperson, sendt

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

et notat til ordfører, rådmann og formannskapetets medlemmer med bemerkninger knyttet til bioenergi som energiløsning. Inkludert i notatet er vedkommendes egne utregninger som skal vise en betydelig kostnadsbesparelse ved en bergvarmeløsning istedenfor bioenergi. Den eksterne rådgiveren er også tilstede i kommunestyremøtet og redegjør.

Revisor finner at det er habilitetsproblematikk knyttet til denne eksterne rådgiveren. Etter nærmere ettersyn viser det seg at den eksterne rådgiveren, som privatperson har ytret sin mening om varmeløsning, er styreleder og daglig leder i et selskap som leverer bergvarmeløsninger. Videre er vedkommende styremedlem i et lokalt politisk parti og gift med et kommunestyremedlem. Vedkommende blir benyttet som en sakkyndig inn i styringsgruppas møter, og endelig vedtak i styringsgruppa og kommunestyret bærer i retningen som vedkommende selv har skissert som best mulig. Revisor finner det både kritikkverdig at spørsmålet om vedkommendes habilitet ikke har vært reist og at styringsgruppa og kommunestyret ikke har vurdert spørsmålet jamfør forvaltningsloven § 6 og Våler kommunes egne etiske retningslinjer. Vedkommende har, slik revisor ser det, en økonomisk interessekonflikt ved at selskapet kan være en mulig leverandør til den vedtatte endrede varmeløsningen. Revisor oppfatter at det er rollekonflikt og bindinger som bidrar til å svekke tilliten til at beslutningen om å velge en annen varmeløsning ble fattet på et uavhengig og upartisk grunnlag.

Revisor stiller seg undrende til at styringsgruppa innkalte en privatperson til å redegjøre for sitt syn på valg av energiløsning. Revisor stiller spørsmålstegn ved hvorfor styringsgruppen eksempelvis ikke benyttet seg av uavhengig fagekspertise fra anerkjent konsulent- og rådgivningsmiljø.

Kontraktsforslaget om biobrensel på kontrakt blir utsatt og styringsgruppa ønsker en ny beregning av de ulike løsningene. Det hevdes at kontraktsforslaget er betydelig dyrere enn beslutningsgrunnlaget fra 2019 viser, og at kommunen kan få til en betydelig kostnadsbesparelse ved en annen løsning. Fokuset på kostnadskontroll er å anse som innenfor styringsgruppas mandat, men dette er en vesentlig endring som vil påvirke flere sider av prosjektet og man burde ha avklart med kommunestyret.

Saken om finansiering av varmeanlegg skole- og aktivitetshus er først oppe for behandling i kommunestyremøtet 15. juni 2020. Styringsgruppas vedtak i 014/20 ble vedtatt, 10 mot 9 stemmer. Revisor merker seg at både styringsgruppa og kommunestyret fremstår som splittet/delt i avgjørelsene knyttet til varmeanlegg ved ny skole- og aktivitetshus. Revisor bemerker seg videre at styringsgruppa og kommunestyret fremdeles benytter seg av ekstern rådgiver til å redegjøre for saken.

Proessen rundt nytt skole- og aktivitetshus bærer preg av at kommunen over flere år har jobbet iherdig for å få landet en løsning som er økonomisk forsvarlig. I flere av sakspapirene og vedtakene tilbake i tid har dette med den pressede økonomiske situasjonen blitt fremhevet. Det er ingen tvil om at kommunestyrevedtakene, særlig i forprosjektfasen, har gått i retning av at man må finne alternative måter å redusere kostnadene på. Styringsgruppen har også blitt gitt dette fokuset i mandat.

I saksbehandlingspapirene til kommunestyremøtet 2. september 2019 der finansieringsplanen vedtas fremkommer det at foreslått finansiering innebærer en høy netto gjeldsgrad. Nytt skole- og aktivitetshus er en stor investering som i sterk grad påvirker økonomien til Våler kommune. Revisor finner det kritikkverdig at byggekomiteen/styringsgruppen fatter vedtak, sent i byggeprosessen, som innebærer å øke gjeldsgraden ytterligere, noe som vil kunne påføre begrensninger for videre fremtidige investeringer i kommunen.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

9.3 Konklusjon del 2

Styringen av og arbeidet med nytt skole- og aktivitetshus ser ut til å ha fulgt en god og strukturert flyt frem til sommeren 2019. Revisor finner det uheldig at byggarbeidene startet flere måneder før den interne prosjektorganiseringen hos byggherre Våler kommune var på plass. Det kan se ut til at styringsgruppen som skulle følge prosjektet til ny organisering forelå ikke har hatt dedikerte møter knyttet til byggeprosjektet. Revisor antar at kommunevalget høsten 2019 spilte inn på hvordan saker ble arbeidet med.

Revisor vurderer det slik at byggekomiteen/styringsgruppa vinteren og våren 2020 har hatt et for ensidig fokus på to enkeltsaker. Revisor konkluderer med at byggekomiteen/styringsgruppen har fattet vedtak og arbeidet i strid med Våler kommunes egne etiske retningslinjer og gjeldende lovverk knyttet til habilitetsvurderinger og offentlige anskaffelser. Videre har byggekomiteen/styringsgruppa fattet vedtak som er utover gitt mandat og som negativt påvirker den økonomiske situasjonen til kommunen.

Revisor stiller også spørsmål ved om dialogen mellom de folkevalgte i styringsgruppa og den administrative prosjektgruppen har vært tilstrekkelig tilstede. Videre stiller revisor seg undrende til hvordan kommuneadministrasjonens tilstedeværelse, som et sekretariat og tilrettelegger for styringsgruppas møter, har vært. Revisor stiller også spørsmål ved den interne organiseringen, styringen og kommunikasjonsflyten av prosjektet i byggefasen.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

10 Konklusjon

Del 1: Anskaffelse av grøfting på Lauvmyra, Haslemoen

Våler kommune hadde ikke hjemmel i gyldig rammeavtale til avrop på gravearbeidet om grøfting av kanal Rokkbekk på Lauvmyra, Haslemoen. Gravearbeidet er etter revisors vurdering et brudd på kravet om konkurranse. Revisor vurderer videre at Våler kommune ikke har tilstrekkelig oversikt over hvilke avtaler som er gjeldende og manglende rutiner for å utløse opsjoner. Våler kommune har forbedringspotensiale når det gjelder etterprøvnbarhet i anskaffelsesprosesser. Ved igangsettelse av investeringsarbeidet hadde ikke kommunen budsjettvedtak eller budsjettmessig dekning og oppstarten er å regne som et brudd på det interne økonomiregelverket.

Del 2: Byggekomite/styringsgruppas arbeid

Styringen av og arbeidet med nytt skole- og aktivitetshus ser ut til å ha fulgt en god og strukturert flyt frem til sommeren 2019. Revisor finner det uheldig at byggearbeidene startet flere måneder før den interne prosjektorganiseringen hos byggherre Våler kommune var på plass. Det kan se ut til at styringsgruppen som skulle følge prosjektet til ny organisering forelå ikke har hatt dedikerte møter knyttet til byggeprosjektet. Revisor antar at kommunevalget høsten 2019 spilte inn på hvordan saker ble arbeidet med.

Revisor vurderer det slik at byggekomiteen/styringsgruppa vinteren og våren 2020 har hatt et for ensidig fokus på to enkeltsaker. Revisor konkluderer med at byggekomiteen/styringsgruppa har fattet vedtak og arbeidet i strid med Våler kommunes egne etiske retningslinjer og gjeldende lovverk knyttet til habilitetsvurderinger og offentlige anskaffelser. Videre har byggekomiteen/styringsgruppa fattet vedtak som er utover gitt mandat og som negativt påvirker den økonomiske situasjonen til kommunen.

Revisor stiller også spørsmål ved om dialogen mellom de folkevalgte i styringsgruppa og den administrative prosjektgruppen har vært tilstrekkelig tilstede. Videre stiller revisor seg undrende til hvordan kommuneadministrasjonens tilstedeværelse, som et sekretariat og tilrettelegger for styringsgruppas møter, har vært. Revisor stiller også spørsmål ved den interne organiseringen, styringen og kommunikasjonsflyten av prosjektet i byggefasen.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

11 Revisors anbefalinger

Del 1: gravearbeidet med grøfting av kanal Rokkebekk på Lauvmyra (Haslemoen):

Revisor anbefaler at Våler kommune:

- treffer tiltak for å sikre etterlevelse av anskaffelsesreglene i fremtiden
- sørger for å ha oversikt over og kunnskap om gjeldende rammeavtaler i organisasjonen
- ved enhver større anskaffelse benytter seg av innkjøpsfaglig kompetanse
- treffer tiltak for å sikre etterlevelse av eget økonomireglement

Del 2: byggekomiteen/styringsgruppas arbeid i forbindelse med oppføringen av nytt skole- og aktivitetshus:

Revisor anbefaler at Våler kommune:

- etterlever egne etiske retningslinjer og forvaltningslovens regler om habilitet
- gjør en vurdering av hvordan sørge for en best mulig informasjonsflyt og dialog mellom de folkevalgte og administrasjonen
- bør vurdere å utarbeide et investeringsreglement
- etterstreber å benytte anerkjent prosjektstyringsmetodikk og prosjektorganisering ved gjennomføring av større prosjekter

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

12 Referanser

- Anskaffelser.no
- Bernt og Rasmussen. Frihagens forvaltningsrett s.158
- Concept rapport nr. 45. Kommunale investeringsprosjekter. Prosjektmodeller og krav til beslutningsunderlag. https://www.ntnu.no/documents/1261860271/1262010703/Concept_4_5_web_A4_no.pdf/f8d0ff12-1ec4-4475-9b1e-158cc003a946
- Concept rapport nr. 50. Prosjektmodeller og prosjekteierstyring i statlige virksomheter. https://www.ntnu.no/documents/1261860271/1262010703/CONCEPT_50_norsk_web.pdf/bc68f43d-262a-40d1-b9c9-dfeaff26d1a5?version=1.0
- DIFIs prosjektmodell <https://www.prosjektveiviseren.no/>
- Kommunal regnskapsstandard nr. 4.: https://www.gkrs.no/edokumenter/Endelige%20standarder/KRS_4_drift_investering_styrevedtatt_170502.pdf
- KS Veileder – Habilitet i kommuner og fylkeskommuner: https://www.ks.no/contentassets/b7a4d321216042d99bc07237ba4cf44d/habilitet_i_kommuner_og_fylkeskommuner-1.pdf
- Forskrift om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften) av 2016-08-12-974
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) av 2018-06-22-83
- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 2018-06-22-83
- Lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven) av 2017-04-21-18
- Notat fra kommunesektorens etikkutvalg https://www.ks.no/contentassets/4433d7c6096d4cf2888769d61a3ec456/habilitet_nar-en-av-to-har-flere-roller.pdf
- Prop. 51 L (2015-2016) - Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak) Lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven)
- Prosjektveiledning digitaliseringsdirektoratet <https://www.digdir.no/digitalisering-og-samordning/prosjektveiledning/872>
- Roller og ansvar i prosjekt: <https://www.digdir.no/digitalisering-og-samordning/roller-og-ansvar/1427>
- Språkrådet om å ta til etterretning/orientering - <https://www.sprakradet.no/svardatabase/sporsmal-og-svar/ta-til-etterretningorientering/>
- Veileder til offentlige anskaffelser: <https://www.regjeringen.no/contentassets/df547bb0f73d43d9b90756002473f680/no/pdfs/veileder-offentlige-anskaffelser.pdf>

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

13 Kommunedirektørens uttalelse

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

14 Vedlegg A – Dokumentgjennomgang Våler kommune

Generelt

Dokument
Reglement for Våler kommunestyre 22.08.2008/april2012
Etiske retningslinjer vedtatt i kommunestyret 21.09.2009
Delegasjonsreglement Våler kommune. 09.05.2011
Oppfølging forvaltningsrevisjon innkjøp – notat fra kommunedirektør våren 2020
Folkevalgtopplæring 11.11.2019 – dagsprogram og presentasjon. I regi av KS. Tematikk bl.a. om kommunenes oppgaver, rollen som folkevalgt, samspillet i folkevalgte organ og med administrasjonen, saksbehandling, habilitet, etikk og bruk av sosiale medier
Økonomireglement Våler kommune vedtatt 30.10.2017

Del 1: Haslemoen

Dokument
Konkurransegrunnlag entreprenørtjenester/anleggstjenester med tilbudsfrist 8.6.2015
Tilbud fra Urdahl Maskin mottatt 12.06.2015
Vedlegg til tilbud fra Urdahl Maskin
Tilbakemelding på tilbud – rammeavtale anleggstjenester datert 12.06.2015
Rammeavtale for entreprenørtjenester mellom Våler kommune og Urdahl Maskin datert 26.6.2015
Rammeavtale for entreprenørtjenester med Arild Magnor datert 29.6.2015
Fremdriftsplan – etablering av fangdam i Rokbekk og nytt bekkeløp fra Lauvmyra med tilhørende arbeid.
Påskrift signert Våler kommune «Avrop i henhold til rammeavtale med Urdahl. Godtatt 1.2.2020»
Budsjett og regnskapsrapport, 1. tertial 2020 (vedtatt i KS 15.6.2020)
Intensjonsavtale med Forsvaret. Inngått april 2018
Vedtak i Formannskapet 19. april 2018 om Avtale med forsvaret om endelig oppgjør for manglende opprydding ved Lauvmyra på Haslemoen.
Anskaffelsesstrategi Regionalt innkjøp i Kongsvingerregionen 2019-2022

Del 2: Skole- og aktivitetshus

Dokument
Innkalling, sakliste, saksdokumenter og møteprotokoller i styringsgruppa fra møtene: Forprosjekt del 2: 22.10.2018, 22.11.2018, 6.2.2019, 2.5.2019 Byggefasen: 3.12.2019, 7.1., 30.1., 12.2., 28.2., 3.3., 24.3., 6.4., 11.5., 25.5. og 11.6.2020
Innkalling, sakliste, saksdokumenter, vedlegg og møteprotokoller fra kommunestyremøtene: 16.02.2016, 14.03.2016, 12.12.2016, 18.09.2017, 19.03.2018, 07.06.2018, 10.12.2018, 17.06.2019, 02.09.2019, 19.12.2019, 10.02.2020, 15.06.2020,
Konkurransegrunnlag for samspillsentreprenør – konkurransebeskrivelsen. 04.09.2018
Samspillsentreprenørens tilbud datert 16.10.2018 med leveransebeskrivelser og tegninger
Prosjektutviklingsavtale mellom Våler kommune og Martin M. Bakken inngått 18. januar 2019
Samspillskontrakt Våler kommune og Martin M. Bakken inngått 20.09.2019.
Vedlegg til samspillskontrakten – avklaringsmøte nr.1, 10.09.2019
Vedlegg til samspillskontrakten – etiske retningslinjer Våler kommune (21.09.2009)
Vedlegg til samspillskontrakten – Sammenligning av målpris med kostnadsoverslag (03.06.2019)
Vedlegg til samspillskontrakten – Notat målpris med vedlegg som beskriver leveransen (25.05.2019)
Sjablong for prising av endringer

15 Vedlegg B – Gjeldende regelverk, retningslinjer og teori

15.1 Offentlige anskaffelser - lovverket

Krav til planlegging og gjennomføring av offentlige anskaffelser er regulert i lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrifter, også kalt anskaffelsesloven. Anskaffelsesloven⁵ gjelder for alle anskaffelser som har en verdi på kr 100 000 eller mer uten merverdiavgift. For alle anskaffelser skal de grunnleggende prinsippene beskrevet i lovens § 4 følges. De grunnleggende prinsippene er: *Oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet*. Dette innebærer blant annet at for anskaffelser over kr 100 000 kan ikke en kommune velge lokale leverandører med den begrunnelse at en ønsker å støtte lokalt næringsliv. Kommunen har likevel muligheter for å legge til rette for at lokale/regionale aktører kan være med å konkurrere om oppdrag, så lenge tiltakene ikke er i strid med § 4. Jamfør § 7-1 i anskaffelsesforskriften så har kommunen dokumentasjonsplikt.

En ulovlig direkte anskaffelse er «en anskaffelse som ikke er kunngjort, selv om det foreligger en kunngjøringsplikt», se blant annet merknadene til anskaffelsesloven § 12 i Prop. 51 L (2015-2016). Begrepet ulovlig direkte anskaffelse er knyttet opp til brudd på kunngjøringsplikten. For anskaffelser som overstiger terskelverdi på 1,3 millioner kr. ekskl. mva skal oppdragsgiver kunngjøre en konkurranse. For anskaffelser under terskelverdi er det også, jf. de grunnleggende prinsippene, en plikt til å sikre konkurranse, men brudd på denne konkurranseplikten anses ikke for en ulovlig direkte anskaffelse.

15.2 Økonomistyring i kommunen

Kommuneloven regulerer hva som ligger til økonomistyringen- og forvaltningen i en kommune. Det er kommunestyret som etter kommunelovens § 14-2 punkt 1 selv vedtar økonomiplan og årsbudsjett, og de to skal etter § 14-4 deles inn i en driftsdel og en investeringsdel som følger hverandre. Økonomiplanen vedtas for 4 år og årsbudsjettet for 1 år av gangen. Årsbudsjettet er etter § 14-5 bindende for kommunestyret. En note til denne lovparagrafen fra Jan Fridthjof Bernt sier at myndigheten til å disponere bevilgningene som er ført opp i årsbudsjettet (disponeringsfullmakten), ligger som utgangspunkt til kommunedirektøren. Dette følger av kommunedirektørens iverksettingsansvar i § 13-1 fjerde avsnitt, første setning. Disponeringsfullmakten gir ikke myndighet til å foreta anskaffelser og utstede utbetalingsordre utover det som følger av årsbudsjettet. Kommunestyret eller fylkestinget kan også gi disponeringsfullmakt til andre folkevalgte organer, men ikke til andre tilsatte enn kommunedirektøren, jf. § 13-1 andre avsnitt.

Adgangen til overskridelser er beskrevet i Våler kommunes eget økonomireglement. Kapittel 3.5 sier at «bevilgningene i drifts- og investeringsbudsjettet ikke skal overskrides før det i tilfellet er gitt tilleggsbevilgning. Kommunen kan ikke foreta utbetalinger eller pådra seg utgifter i året utover de bevilgninger som er fastsatt i årsbudsjettet for budsjettåret, med unntak av utbetalinger som kommunen er rettslig forpliktet til å foreta. Kommunestyrets bevilgninger i årsbudsjettet er bindende for underordnede organer.»

Hvilke avgrensninger som definerer hva som er drift eller investering angis i Kommunal regnskapsstandard nr. 4 (KRS 4)⁶. Standarden sier at praktiseringen av skillet mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet må baseres på faglig skjønn i det enkelte tilfellet utøvd innenfor de rammene som standarden, lov og forskrift setter. Standarden gir noen anbefalinger, og sier at «som

⁵ Lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven) og forskrift 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften)

⁶ Kommunal regnskapsstandard nr. 4

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

investering anses anskaffelser av eiendeler av vesentlig verdi som er bestemt til eget, varig eie eller bruk, samt påkostning på allerede eksisterende varige driftsmidler. Alle investeringer skal utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres i balansen.» Vesentlig verdi er beregnet til en anskaffelseskost på minst kr. 100 000.

15.3 Folkevalgte, saksbehandling og habilitet

I kommunelovens formålsbestemmelse fremkommer det blant annet at loven skal legge til rette for utøvelse av offentlig myndighet, samt at loven skal bidra til at kommunen er effektive, tillitsskapende og bærekraftige. Formannskapet og kommunestyret anses å være folkevalgte organer og medlemmene er folkevalgte.⁷ Kommuneloven⁸ fastslår at forvaltningslovens kapittel 2 om inhabilitet gjelder ved behandlingen av saker i folkevalgte organer. Habilitetsreglene gjelder også for enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan.⁹ Med forvaltningsorgan menes «*et hvert organ for stat eller kommune*», jf. forvaltningsloven § 1. Dette begrepet er etter praksis gitt en vid betydning og inkluderer eksempler som ikke er selvstendige rettssubjekter, men organer som er en del av kommunen.¹⁰

En som er inhabil må avstå fra å «*tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak*».¹¹ Forvaltningsloven § 6 skisserer konkrete tilknytningsforhold mellom tjenestemannen og saken eller sakens parter som automatisk fører til inhabilitet. Blant annet er man etter §6 e) å anse som inhabil i en sak der vedkommende leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for et selskap som er part i saken. Likeså er vedkommende ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til.

En tjenestemann avgjør selv om han er ugild. I kollegiale organ treffes avgjørelsen av organet selv, uten at vedkommende medlem deltar.¹² Det medlemmet habilitetsspørsmålet gjelder kan gi uttrykk for sin oppfatning av spørsmålet og må også kunne uttale seg i saken som part eller liknende. Utover dette kan ikke medlemmet delta i avgjørelsen, verken i drøftingen av eller avstemningen i saken.¹³ Medlem skal i god tid si ifra om forhold som gjør eller kan gjøre ham ugild, og før spørsmålet avgjøres bør en vara kalles inn.

Kommunesektorens etikkutvalg har uttalt at: *Det kan også være situasjoner hvor man rettslig sett ikke er inhabil, men hvor det likevel oppfattes å være bindinger som er egnet til å svekke tilliten til at beslutninger fattes på et uavhengig og upartisk grunnlag.*¹⁴

Dersom en inhabil har deltatt i forberedelsen av eller i avgjørelsen av en sak utgjør dette en saksbehandlingsfeil som kan medføre at det vedtak som er truffet er ugyldig. Et vedtak som lider av en slik saksbehandlingsfeil er likevel «*gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold*», jf. forvaltningsloven § 41. I kollegiale organer fører inhabilitet for et medlem ikke nødvendigvis til at organets vedtak blir ugyldig. Det vil bare være

⁷ Kommuneloven § 5-1 Folkevalgte organer

⁸ Kommuneloven § 11-10 Inhabilitet for folkevalgte

⁹ Forvaltningsloven § 10 hvem habilitetsreglene gjelder for

¹⁰ KS Veileder- Habilitet i kommuner og fylkeskommuner

¹¹ KS Veileder – Habilitet i kommuner og fylkeskommuner

¹² Forvaltningsloven § 8 avgjørelsen av habilitetsspørsmålet

¹³ KS Veileder – Habilitet i kommuner og fylkeskommuner

¹⁴ Notat fra kommunesektorens etikkutvalg

https://www.ks.no/contentassets/4433d7c6096d4cf2888769d61a3ec456/habilitet_nar-en-av-to-har-flere-roller.pdf

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

aktuelt hvis inhabiliteten kan ha hatt betydning for vedtakets innhold. Normalt vil vedtaket derfor være gyldig i de tilfeller der den inhabile tilhører mindretallet.

Våler kommune formidler i de etiske retningslinjene hvilket ansvar og krav til etiske holdninger som stilles folkevalgte og ansatte for etterlevelse av grunnverdiene åpenhet, ærlighet og respekt. Retningslinjene gjelder for både ansatte og folkevalgte i kommunene. I andre kapittel om forvaltningspraksis står det blant annet at «Alle kommunens ansatte og folkevalgte plikter å gjøre seg kjent med det lovverk som til enhver tid gjelder for sitt arbeidsområde, og skal unngå situasjoner som kan medføre konflikt mellom kommunale og personlige interesser.» Videre i kapittel 3 står det uttrykkelig at Lov og forskrift om offentlige anskaffelser skal etterleves ved alle anskaffelser. Hovedprinsippene om konkurranse, likebehandling og forbud mot diskriminering skal ligge til grunn.

15.3.1 Lovlighetskontroll

Kommunelovens kapittel 27 regulerer forholdene rundt en lovlighetskontroll. § 27-1 om lovlighetskontroll sier at tre eller flere medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget kan sammen kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er lovlig. Et slikt krav må fremmes innen tre uker fra vedtaket ble truffet. Fristreglene i forvaltningsloven § 30 gjelder. Kravet skal settes fram for det organet som traff vedtaket. Hvis organet opprettholder vedtaket, skal saken sendes til departementet. Hvis særlige grunner tilsier det, kan departementet på eget initiativ kontrollere om et vedtak er lovlig.

Kommunelovens § 27- 2 regulerer hva som kan lovlighetskontrolleres, og stadfester at:

Følgende kan lovlighetskontrolleres:

- a) endelige vedtak som er truffet av et folkevalgt organ eller den kommunale eller fylkeskommunale administrasjon
- b) vedtak om et møte skal holdes for åpne eller lukkede dører
- c) vedtak som gjelder spørsmål om inhabilitet.

Følgende kan ikke lovlighetskontrolleres:

- a) andre prosessledende avgjørelser enn de som er omtalt i første ledd bokstav b og c
- b) vedtak om ansettelse, oppsigelse eller avskjed
- c) spørsmål om et vedtak er i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av lov om offentlige anskaffelser

Innholdet i lovlighetskontrollen reguleres i kommunelovens § 27-3 der det står at ved lovlighetskontroll skal departementet ta stilling til om vedtaket a) har et lovlig innhold, b) er truffet av noen som har myndighet til å treffe et slikt vedtak og c) har blitt til på lovlig måte.

Lovlighetskontrollen etter § 27-1 første ledd kan likevel begrenses til de anførsler som er tatt opp i saken. Ved lovlighetskontroll etter § 27-1 andre ledd bestemmer departementet omfanget av kontrollen. Lovlighetskontrollen kan bare omfatte de offentlig-rettslige sidene ved vedtaket. Det står videre i § 27- 3 at departementet skal oppheve vedtaket hvis det er gjort feil som gjør det ugyldig. Dette ligger ikke innenfor revisors handlingsrom.

Bestemmelsene i § 27-3 sier videre at lovlighetskontroll ikke fører til at iverksettelsen av vedtaket utsettes, men at følgende organer likevel kan bestemme at vedtaket ikke skal iverksettes før lovlighetskontrollen er gjennomført. Det gjelder organet som traff vedtaket, overordnet vedtaksorgan eller departementet.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

15.3.2 Tas til etterretning

Å ta til etterretning betyr ifølge språkrådet stort sett det samme som å ta til orientering, men kan også tolkes skarpere.¹⁵ Å ta til etterretning» brukes særlig i administrativt og politisk språk. Hva som menes med det, kan ifølge Språkrådet være forskjellig fra tilfelle til tilfelle. Oftest betyr det at man merker seg synspunkter og opplysninger uten tanke på å foreta seg noe. Andre ganger kan utsagnet brukes mer forpliktende og vise til at man vil rette seg etter noe. Forholdet overordnet/underordnet kan spille inn her. Når en underordnet instans tar en melding fra en overordnet instans «til etterretning», oppfattes det gjerne slik at den underordnede vil rette seg etter det som sies fra høyere hold. Til etterretning sår tvil om det bare er opplysninger det dreier seg om, ikke noe påbud som skal følges eller en sak det faktisk skal gjøres noe med.

15.4 Kommunedirektørens ansvar

I kommuneloven av 2018, § 13-1, tredje ledd, fremgår det at: «Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak». Revisor mener det vil være nærliggende å anta at kommunedirektøren som øverste ansvarlig for administrasjonen også har et utredningsansvar ovenfor en politisk sammensatt styringsgruppe til en av kommunens aller største investeringsprosjekt. Kommunedirektøren har eventuelt anledning til å delegere.

Hva som defineres som en forsvarlig utredet sak vil blant annet avhenge av om man er bundet av forvaltningslovens regler i forbindelse med enkeltvedtak. Vedtak fattet av en prosjektorganisert styringsgruppe er etter revisors vurdering ikke å regne som et enkeltvedtak jf. forvaltningsloven.

For å treffe gode vedtak vil det være naturlig at man har en forsvarlig godt utredning å basere vedtaket på. Forsvarlighet, etter Frihagens forvaltningsrett¹⁶ vil være i kraft av normer for offentlige saksutredninger. Henholdsvis at en utredning er skriftliggjort, inneholder relevant og nødvendig informasjon, objektiv fremstilling, korrekt fremstilling og faktabasert fremstilling.

15.5 Prosjektstyring

Prosjektstyring er å sikre at riktige prosjekter blir valgt og at rammene for det som skal gjøres blir satt. Det finnes flere anbefalte retninger for det offentlige og kommunale å se til innenfor prosjektfaget. Concept, digitaliseringsdirektoratet, ISO- standarder og DIFIs prosjektmodell utpeker seg.

Concept er et forskningsprogram ved NTNU finansiert av Finansdepartementet over flere år. Concept har forsket på store statlige og kommunale investeringsprosjekter med mål om å utvikle kunnskap og kompetanse om prosjekter i tidligfasen fra den første ideen oppstår til endelig finansiering av gjennomføringen er vedtatt. Concept har publisert en rekke rapporter, temahefter og lærebøker innen prosjektfaget. Det er særlig rapport 45¹⁷ og 50¹⁸ som gjør seg gjeldende for kommunene.

DIFIs (Direktoratet for forvaltning og IKT) prosjektmodell¹⁹ har utviklet seg til å bli en generisk prosjektmetode som anbefales brukt i alle typer prosjekt, uavhengig av størrelse og bransje. ISO-standardene 1006:2017 og 21500:2012 er standarder som gir retningslinjer for kvalitetsstyring og veiledning av prosjektledelse.

¹⁵ Språkrådet om å ta til etterretning/orientering

¹⁶ Bernt og Rasmussen. Frihagens forvaltningsrett s.158

¹⁷ Concept rapport nr. 45. Kommunale investeringsprosjekter. Prosjektmodeller og krav til beslutningsunderlag.

¹⁸ Concept rapport nr. 50. Prosjektmodeller og prosjekteierstyring i statlige virksomheter

¹⁹ DIFIs prosjektmodell <https://www.prosjektveiviseren.no/>

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

Digitaliseringsdirektoratet er de som setter rammen for det offentlige arbeid med digitalisering, herunder også en felles prosjektveiledning og modell rettet mot alle offentlige aktører.²⁰

Prosjektstyring handler om å sikre fremdrift, holde planer og budsjetter og ivareta prosjektets usikkerhet. Ryggraden i en velfungerende prosjektorganisasjon er et sett av definerte roller, og at disse er bemannet med riktig kompetanse og myndighet. Prosjekteier er definert som prosjektets øverste leder og beslutningstaker, og skal blant annet godkjenne prosjektplan. Prosjektstyret (styringsgruppe) blir definert som et støtteorgan for prosjekteieren, som er leder av prosjektstyret.²¹

Prosjektstyret har som ansvar å bidra til å belyse og balansere ulike interesser i prosjektet; forretning, bruker og leverandør. For at et prosjektstyre skal fungere godt må alle tre interessentgruppene være godt representert. Forretning er vanligvis fra virksomhetens ledelse, bruker er mottakere av prosjektproduktet (eksempelvis rektor på en skole) og leverandør er den som bidrar til å jobbe frem prosjektet (eksempelvis en entreprenør). Prosjektstyret skal jevnlig ha gjennomgang av prosjektets status. Prosjektstyret skal finne gode tiltak for å håndtere avvik i prosjektet, og følge opp gjennomføring av tiltak.

Anskaffelser.no formidler også veiledning til organisering av prosjekt, med fokus på bygg og anlegg.²² Blant annet beskrives byggherrens roller som ganske like i ethvert prosjekt, uavhengig av størrelse eller kompleksitet. Det anbefales at en styringsgruppe settes sammen av med tverrfaglig kompetanse for å sikre en god vurdering og oversikt over alternative løsninger. Mulige deltagere kan være prosjekteier, prosjektleder, programmeringsleder, rådgivere eller konsulenter, og brukerrepresentanter. Samtidig pekes det på at byggherrens interne stab blant annet bør bestå av juridisk veileder, kontraktsansvarlig, controller/prosjektøkonom, informasjonsleder og brukerkoordinator. Det påpekes at byggherre må sikre at de ulike rollene har tilstrekkelig kompetanse. Bygg21 har utviklet en modell som identifiserer kjernekompetansen som byggeherresiden må ha i prosjektets ulike faser. Denne gjelder også for innleide.

Felles for prosjektmodellene er at det anbefales å dele et prosjekt inn i faser med klare beslutningspunkter mellom hver fase. Det er særlig viktig ved beslutningspunkter at deltagerne er klar over *når* det skal tas en beslutning, *hva* beslutningen går ut på og *hva konsekvensen* er.²³ Kommunene er ikke pålagt å følge standardene eller modellene, men de gir anerkjent veiledning innenfor prosjektfaget. Bruken av de og elementene kan bygge opp kommunens internkontroll og kvaliteten knyttet til gjennomføringen av investeringsprosjekter.

15.5.1 Gjennomføringsmodell - samspillsentreprise

Som gjennomføringsmodell for byggeprosjektet nytt skole- og aktivitetshus valgte Våler kommune en samspillsentreprise. Digitaliseringsdirektoratets avdeling for offentlige anskaffelser (ANS) er et strategisk organ som systematiserer, analyserer og formidler kunnskap om offentlige anskaffelser. De har utarbeidet en prosessbeskrivelse, veiledning og maler til innkjøp i byggeprosesser og legger til grunn Bygg21s rammeverk for byggeprosjekter.²⁴ Prosessbeskrivelsen illustrerer de ulike stegene i en byggeprosess, herunder valgt gjennomføringsmodell i det som heter konseptutviklings- og bearbeidingsfasen. Samspillsentreprise er en gjennomføringsmodell der det kontraheres en

²⁰ Prosjektveiledning digitaliseringsdirektoratet <https://www.digdir.no/digitalisering-og-samordning/prosjektveiledning/872>

²¹ Roller og ansvar i prosjekt: <https://www.digdir.no/digitalisering-og-samordning/roller-og-ansvar/1427>

²² Anskaffelser.no <https://www.anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/byggeprosessen-steg-steg/konseptutvikling-og-bearbeiding/konseptutvikling/organisering-av-prosjektet>

²³ Concept rapport nr. 45. Kommunale investeringsprosjekter. Prosjektmodeller og krav til beslutningsunderlag.

²⁴ Anskaffelser.no <https://www.anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/byggeprosessen-steg-steg>

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

samspillsgruppe bestående av de viktigste prosjekterende og utførende. Samspillsgruppen har i samarbeid ansvaret for prosjekteringen frem mot en omforent målpris.²⁵

Gjennomføringsmodellen har både fordeler og ulemper. Fordeler er blant annet at man i prosjektets tidlige fase får fokus på løsning og praktisk utførelse samt at man forebygger prosjekterte løsninger som ikke kan bygges. Ulempen er at gjennomføringsmodellen krever en kompetent byggherre som kan styre en samspillsprosess og som har ressurser til oppfølging. Gjennomføringsmodellen er forholdsvis ny noe som kan by på utfordringer for å få samspillet i gruppen til å fungere optimalt. Byggherren har ansvar for å organisere en styringsgruppe med representanter fra egen administrasjon, brukere, bestiller og eiendomsavdeling. Det påpekes at byggherren har et særskilt ansvar for å sikre at ytelser er godt avklart og at realistiske krav stilles. Før en gjennomføringsmodell velges anbefales å ha en prosess der man blant annet vurderer forutsetninger, byggherreorganisasjonens kompetanse og kapasitet, og kriterier. Kriterier kan blant annet være minimal risiko for byggherren, lavest mulige investeringskostnader og driftskostnader, optimal oppfyllelse av brukerbehov og sikkerhet for leveransen.²⁶

²⁵ Anskaffelser.no <https://www.anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/byggeprosessen-steg-steg/konseptutvikling-og-bearbeiding/valg-av-gjennomforingsmodell/samspillsentreprise>

²⁶ Anskaffelser.no <https://www.anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/byggeprosessen-steg-steg/konseptutvikling-og-bearbeiding/valg-av-gjennomforingsmodell>

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

16 Vedlegg C: Tidslinje over arbeidet med Lanternen 3+

Fase	Dato	Vedtak	Kommentar
Initiering	16. februar 2016	Mandat til Kultur og oppvekst utvalget som styringsgruppe for videre arbeid med ny skole- og aktivitetshus. (K-010/16)	Premiss om at KO skal være representert i byggekomiteen med minimum 2 medlemmer fra utvalget
	14. mars 2016	Kommunestyret vedtar at det skal bygges en ny 1-10 skole med et nytt aktivitetshus (K-018/16) Kultur og oppvekst (KO) utvalget blir utnevnt som styringsgruppe	Lagt inn premiss om at tre skal være det foretrukne bygningselement
Arkitekt-Konkurranse	28. april 2016	Formannskapet oppnevner prosjektgruppe for bygging av skole og aktivitetshus (F-030/16)	Leder teknisk enhet er prosjektleder i 50 %
	31. august 2016	Kultur og oppvekst oppretter brukerutvalg for prosjekt 1-10 skole og aktivitetshus (KO-033/16)	
	12. desember 2016	Kommunestyret vedtar rom- og funksjonsprogrammet og ber administrasjonen gjennomføre åpen arkitektkonkurranse. Videre fremdriftsplan med politisk behandling skisseres. K-100/16	Inkludert er tre som foretrukne materiale og skissering hvordan energisentralen er tenkt.
	20. desember 2016	Konkurranseprogrammet: Plan og designdokument godkjennes av kultur og oppvekst utvalget (KO-050/16)	
	2017	Arkitektkonkurranse gjennomføres	
	11. Mai 2017	Formannskapet godkjenner fremforhandlet intensjonsavtale med Sparebanken Hedmark (F-032/17)	
	18. september 2017	Kommunestyret ber administrasjonen kontrahere arkitektene av Lanternen for å bistå i det videre arbeid. Kommunestyret ber administrasjonen utarbeide forprosjekt del 1 som legges frem til politisk behandling den 30. oktober 2017 (K-045/17)	
Forprosjekt Del 1	Gjennomføres fra oktober 2017 – juni/oktober 2018. Fagrapport fra SWECO, notat fra arkitektene og rapport fra administrasjonen (prosjektgruppen nevnt over) legges frem som underlag til politisk behandling av hvilket alternativ man skal velge. To alternativer blir skissert. Organiseringen av forprosjektet blir vedtatt.		
	19. mars 2018	Arbeidet med forprosjekt del 1 legges frem. Kommunestyrevedtak om å gå videre med valgt	I saksopplysningene står det at prosjektgruppen ble

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

Forprosjekt Del 1		alternativ. Ber administrasjonen om å starte prosess med samspillsentreprise. Vedtaket skisserer også videre fremdrift og at Våler kommune, arkitekt og entreprenør utarbeider beslutningsgrunnlag til november 2018. November 2018 skal løsning velges og forprosjektering starte. Endelig godkjenning skal skje i mai 2019 (K-016/18)	utvidet med en representant fra foreldrene og rådmann Formannskapet innstilling - «bør formannskapet være styringsgruppe for forprosjektet?»
	7. juni 2018	Formannskapet vedtar rådmannens forslag til organisering, mandat og arbeidsoppgaver. Styringsgruppas mandat er å gjennomføre kommunestyrets vedtak i henhold til PS 016/18 (F-030/18) Utdrag fra saksutredning: «Rådmannen foreslår at i videre fase av byggeprosjektet er formannskapet styringsgruppe. Rådmannen mener at dette er hensiktsmessig fordi saken framover handler om samlet økonomi og strategiske valg for hele kommunen. Fram til nå har prosjektgruppen bestått at ansatte, der KO-leder hadde møterett. Dette var naturlig organisering fordi arbeidsoppgavene var å lage dokumenter og kravspesifikasjoner for arkitektkonkurransen. I neste fase må prosjektgruppa bestå av ekstern prosjekteringskompetanse som skal foreta beregninger og prosjekteringer. I tillegg må administrasjonen delta i prosjektgruppa.»	Styringsgruppen mottar milepælsplaner fra prosjektgruppen. De behandler og vedtar milepælsplaner og overordnet prosjektstyring. Styringsgruppen har ansvaret for den totale økonomien og framdriften i prosjektet og rapporterer til kommunestyret. Kommunestyret skal få regelmessig informasjon om status i prosjektet. Næringssjef vedtas som prosjektleder
	13. september 2018	Den nye styringsgruppen foretar sitt første vedtak, og vedtar brukergrupper (F045/18)	
Forprosjekt del 2	I forprosjekt del 2 avholdes det til sammen 4 styringsgruppemøter, 2 informasjonsmøter og 8 brukergruppemøter . Brukergruppene er inndelt i tre (skole, teknisk og aktivitetshus). Forprosjekt del 2 varer fra oktober 2018- mai/september 2019. Vesentlig for denne fasen er valg av bygg, funksjonalitet og den økonomiske rammen. Spørsmålet om svømmebasseng ble også diskutert i flere møter.		

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

	Det er i denne fasen at fyringsløsning ble vedtatt i et styringsmøte. Revisor er ikke kjent med at fyringsløsningen har vært tema før eller etter det møtet. Merk! Høsten 2019 var det kommunevalg. Sammensetningen i kommunestyret og formannskapet endret seg, samt at det politiske landskapet var særlig berørt av etterspillet som følge av valgresultatet.		
	22. oktober 2018	Formannskapsmøte . De to løsningene: Lanteren 1 og 2 med investeringsnivå. Prosjektet blir nå skissert til 280 mill. Økonomiplanen har avsatt 227 mill. Formannskapet legger føringer for det videre arbeidet i prosjektgruppen slik at man får et byggeprosjekt som er økonomisk forsvarlig. Rådmannen påpeker i saksopplysningene at økonomi og investeringsnivå for det samlede rom- og funksjonsprogrammet har vært krevende arbeid.	Fyring er ikke nevnt
	29. november 2018	Informasjonssak på kommunestyremøtet 29. oktober 2018.	
	22. november 2018	Styringsgruppemøte (Formannskapet) der man vedtar å gå videre med rådmannens forslag om å sikre fremdrift med fokus på å holde investeringsnivå nede. Valgt entreprenør henvises til å være Martin M. Bakken.	Forslag/diskusjon fra opposisjonen om det er behov for styringsgruppe. Styringsgruppen ble ikke avviklet men videreført.
	10. desember 2018	K-071/18: Forprosjekt del 2. Kommunestyret vedtar formannskapets vedtak inkludert Aps forslag. Lanteren 3 blir videre arbeidsnavn. Forprosjektet skal ferdigstilles i mai 2019. Det poengteres at kostnadsrammen skal holdes med særlig fokus på å reduseres. Styringsgruppe, prosjekteringsgruppe og entreprenør skal fortsette arbeidet med å involvere brukergrupper og sikre god forankring av løsninger og framdrift i prosjektet. Formannskapet er styringsgruppe, og mandatet er å sikre nødvendig fremdrift og kostnadskontroll	Styringsgruppens andre mandat. Fokus på økonomi Vedtaket sier også at prosjektet må ha et godt materialvalg

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
 Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

		innenfor de rammer som kommunestyret har gitt prosjektet.	
	6. februar 2019	Styringsgruppemøtet der vedtak om prosjektering av bio-sentral blir gjort. Et notat fra ekstern rådgiver v/ Union Consult Raad blir gjennomgått. Notatet peker tilbake på et møte der man har blitt bedt om å se på to løsninger som skal drøftes videre. Notatet skisserer opp ulemper/fordeler samt økonomiske konsekvenser av de ulike valgene. Formannskapet hadde møte samme dato med protokoll på fremmøtte. Styringsgruppemøtet var i tilknytning til dette og man kan anta at de samme deltok på styringsgruppemøtet.	Fyring er ikke med videre i noe kommunestyrevedtak, hverken før eller etter dette. Fyring/varmeanlegg har ikke vært en del av saksbildet siden RFP. Sakspapirene til dette møtet er ikke lagt inn via møteportalen slik som øvrige protokoller. Dokumentet følger ikke malen, ikke mulig å se hvem som har deltatt på møtet. Oppsummering/referat og vedtak er sammenblandet i tekst.
	25. februar 2019	Kommunestyrevedtak angående videre fremdrift rundt valg av svømmebasseng	
	2. mai 2019	Styringsgruppemøte. Fokus på strammere økonomi og ønske om å få med svømmehall. Lanternen 3+/L3+ heter den nye løsningen. Styringsgruppa vedtar L3+ blir kostnadsberegnet. Det vises til at styringsgruppa gjennomfører ekstra møter når for-prosjekt tallene foreligger fra M. Bakken.	Dette møtet er også referatskrevet uten bruk av mal, ingen føring av hvem som har vært tilstede. Oppsummering/referat og vedtak er sammenblandet i tekst.
	12. juni 2019	Informasjonsmøte med presentasjon av arkitektene om løsning, rådmann vedr. økonomi og brukergruppene om deres fokus	
	17. juni 2019	Kommunestyrevedtak K-038/19 fra forprosjekt til hovedprosjekt. Vedtak om at investeringen i ny skole og aktivitetshus innarbeides i	Fyringsanlegget er ikke med i kostnadsoverslaget Lanternen 3+

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

		kommunens økonomiplan. Fokus på kostnadskutt. Investeringsramme på 214,7 mill	
	2. september 2019	Kommunestyrevedtak finansieringsplan skole- og aktivitetshus. Rådmannen innstiller på at prosjektet igangsettes. Kommunestyret stemte om å gjennomføre prosjektet, og det ble 10 stemmer for og 9 stemte mot. Vedtak: 1. Fremlagte finansieringsplan vedtas, med forbehold om et eventuelt låneopptak som erstatning for salg av arealer på Haslemoen. 2. Prosjektet igangsettes. 3. Sittende formannskap er styringsgruppe inntil sak om ny organisering av prosjektet blir fremlagt for kommunestyret.	Siste vedtak i denne saken før endringer i politisk sammensetning pga valget Revisor er ikke kjent med at det ble gjennomført styringsgruppemøter mellom 2. mai og 3. desember 2019. Samspillskontrakten med Martin M. Bakken ble inngått 20. september 2019 og at selve byggearbeidet startet opp i uke 43
Byggefasen	Byggefasen starter i praksis opp etter kommunestyrevedtaket 2. september 2019. Ny organisering av prosjektet blir lagt frem for kommunestyret i desember 2019, rett etter at valgresultatene var på plass.		
I perioden 3. desember 2019 til 11. juni 2020 avholdes det til sammen 11 styringsgruppemøter. Omtale av disse er å finne i selve rapporten.			
	19. desember 2019	Kommunestyrevedtak der organiseringen av arbeidet i byggefasen blir redegjort for. Styringsgruppas mandat, administrativ prosjektgruppe,	
	10. februar 2020	Kommunestyrevedtak reguleringsplan skole- og aktivitetshus. «Våler kommune vedtar reguleringsplan for skole- og aktivitetshus, planID 2015001» I kommunestyrets behandling tas energisentral opp og det er ønske om enn annen løsning enn flisfyring.	Planen legger til rette for Bio-energisentral
	9. mars 2020	20/1250 – Skole og aktivitetshus kunst i bygg og uterom	Orienteringssak
	15. juni 2020	KS vedtak 038/20 i sak 20/6123 – Finansiering av varmeanlegg skole og aktivitetshus.	Ekstern rådgiver og intern rådgiver la fram tallgrunnlag i saken.

Undersøkelse: Offentlig anskaffelse og styringsgruppas arbeid (innkjøpsprosjektet)
Revisjon Øst IKS for kontrollutvalget i Våler kommune

		Vedtak: 1. Bergvarme-løsning vedtas med de usikkerhetsmomenter som foreligger. Bergvarme-løsning innbefatter ombygging i ungdomsskolen samt utbygging aktivitetshus og bibliotek. 2. Investeringsrammen for ny skole og aktivitetshus økes med 10 millioner kroner. Økningen finansieres slik: - Økt refusjon kompensasjon for merverdiavgift 2 millioner kroner - Bruk av lån 8 millioner kroner 3. Eventuelle endringer i driftsbudsjettet vil fremmes i egen sak når konsekvensene er avklart	Det vises til at dette medfører økt finansieringsbehov og usikkerhet for prosjektet videre. Avstemming: Styringsgruppas innstilling ble vedtatt med 10 mot 9 stemmer
--	--	--	--

From: Asgeir Rustad <ar@vis.kommune.no>
Sent: Saturday, October 3, 2020 9:26 AM
To: Kari Lagertha Gjelsnes
Cc: Torgun M Bakken
Subject: SV: Rapport undersøkelse innkjøpsprosjektet i Våler kommune

Hei!

Siden jeg har vært direkte ansvarlig for prosjektet som er gjennomført på Lauvmyra finner jeg det litt vanskelig å uttale meg om rapporten på dette punktet. Rapporten beskriver de faktiske forhold og påpeker feil som er å beklage.

Anlegget ble startet raskt uten budsjettdekning for å sikre at bevilgede midler i forsvaret ikke ble trukket tilbake.

Store mengder overflatevann førte til langt større vanskeligheter for framdriften av prosjektet enn antatt.

Kommunen må ta læring av dette prosjektet og etablere ordninger som sikrer at rammeavtaler fornyes i tide.

Undersøkelsen av styringsgruppens arbeid i forbindelse med bygging av skole og aktivitetshus forholder seg til de formelle sider av arbeidet.

Jeg har forstått det slik at tidligere kommunedirektør, som hadde ansvaret for prosjektet i stort sett hele den omtalte perioden, vil kommentere rapporten fra sitt ståsted.

På bakgrunn av erfaringene Våler kommune har gjort under byggeprosjektet er det grunn til å vurdere om en så liten kommune som våler burde ha valgt samspillsentriprise som kontraktsform på et så stort og komplisert prosjekt.

Byggeprosjektet har i store deler av gjennomføringsfasen blitt vanskeliggjort av til dels inngripende endringer i rammebetingelsene for kommunens arbeid på grunn av koronapandemien.

Bytte av ansvarlige personer under marsjen har heller ikke bidratt til å gjøre prosessen enkel.

I ettertid kan det også være grunn til å vurdere om en bør velge så store styringsgrupper til å lede kompliserte og innfløkte prosjekter. At styringsgruppen i tillegg har hatt flere medlemmer som er motstandere av prosjektet har ikke bidratt til at gruppas arbeid har blitt enklere.

Kommunen har uten tvil ha læringspotensiale basert på erfaringene fra prosjektet, men vil ha få muligheter til å benytte erfaringene på store prosjekter i overskuelig framtid.

Når dette er sagt er jeg sikker på at kommunen får ett flott bygg som mange brukere og andre vil ha glede av i lang tid framover.

MVH

Asgeir Rustad

Fungerende kommunedirektør

Fra: Kari Lagertha Gjelsnes <Kari.Lagertha.Gjelsnes@rev-ost.no>

Sendt: fredag 2. oktober 2020 16.17

Til: Torgun M Bakken <Torgun.M.Bakken@gs-iks.no>; Anne Haug <Anne.Haug@gs-iks.no>

Kopi: Lina Kristin Høgås-Olsen <Lina.Hogaas-Olsen@rev-ost.no>; Morten Alm Birkelid <Morten.Alm.Birkelid@rev-ost.no>; Asgeir Rustad <ar@vis.kommune.no>

Emne: Rapport undersøkelse innkjøpsprosjektet i Våler kommune

Hei,

Viser til bestilling i kontrollutvalget Våler kommune av 19. juni 2020 og sak 35/20.
Avleverer herved rapport innkjøpsprosjektet.

Revisjonen har avholdt verifikasjonsmøte med fungerende kommunedirektør og venter inn en uttalelse som vil bli ettersendt i god tid før KU møtet 12. oktober.

Vil på vegne av Revisjon Øst IKS takke for oppdraget.

Med vennlig hilsen

Kari Lagertha Gjelsnes
Forvaltningsrevisor

Revisjon  Øst IKS

Mobil: 97 01 53 55

E-post: kari.lagertha.gjelsnes@rev-ost.no

Postboks 84, 2341 Løten
Sentralbord tlf. 62 43 58 00

Arkivsak-dok. 18/00067-34
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg 2019-2023	12.10.2020

SAK V-54/20 SAMTALE MED ORDFØREREN.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar samtalen med ordføreren til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget inviterer ordfører Ola Cato Lie til en samtale hvor det kan diskuteres generelle problemstillinger i Våler kommune.

Som et fast punkt tar vi med spørsmålet om det er noe som ordfører ønsker å bringe videre til kontrollutvalget fra kommunestyret, eller om det er andre forhold som kontrollutvalget bør gjøres oppmerksom på?

Arkivsak-dok. 18/00104-31
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg 2019-2023

12.10.2020

SAK V-55/20 EVENTUELT.

Forslag til vedtak/innstilling:

Skriv inn forslag til vedtak

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 18/00105-31
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg 2019-2023	12.10.2020

SAK V-56/20 EVALUERING AV KONTROLLUTVALGETS MØTE.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar evalueringen til etterretning.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget tar en evaluering av møtet. Hva var bra og hva kan eventuelt gjøres bedre?

Er det saker/informasjon/endringer som skal inn i tiltaksplanen? Eventuelle spørsmål til de som skal orientere i neste møte.